

**MINISTERSTWO
ROZWOJU REGIONALNEGO**

**Program Operacyjny
Innowacyjna gospodarka, 2007-2013**

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013

Warszawa, 28 lipca 2006 r.

Spis treści:

Wstęp.....	5
1. Diagnoza sytuacji sektora przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2004 z elementami prognozy krótkookresowej	8
1.1 Charakterystyka sektora przedsiębiorstw działających w Polsce	8
1.2 Sektor przedsiębiorstw w Polsce na tle sektora przedsiębiorstw w UE.....	8
1.3 Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw w Polsce	9
1.4 Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw	10
1.5 Handel zagraniczny	13
1.6 Zatrudnienie i wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw	15
1.7 Otoczenie regulacyjne sektora przedsiębiorstw	17
1.8 Instytucje wspierające przedsiębiorstwa	19
1.9 Finansowanie przedsiębiorstw we wczesnych fazach rozwoju.....	21
1.10 Kooperacja przedsiębiorców	23
1.11 Promocja gospodarcza Polski.....	23
2. Diagnoza sytuacji nauki w Polsce w latach 2000-2004 z elementami prognozy krótkookresowej	25
2.1 Diagnoza działalności badawczo-rozwojowej	25
2.2 Potencjał kadrowy zaangażowany w działalność naukową oraz badawczo-rozwojową	26
2.3 Aparatura naukowo-badawcza	27
2.4 Infrastruktura informatyczna nauki	28
2.5 Współpraca naukowa i naukowo-techniczna z zagranicą	28
3. Diagnoza w obszarze społeczeństwa informacyjnego	30
3.1 Rynek IT w Polsce	30
3.2 Poziom infrastruktury teleinformatycznej kraju.....	30
3.3 Poziom rozwoju e-usług administracji publicznej	31
3.4 Działania z zakresu e-gospodarki.....	32
4. Diagnoza stopnia kooperacji sektora przedsiębiorstw z sektorem nauki w Polsce.....	36

4.1	Innowacyjność przedsiębiorstw działających w Polsce	36
4.2	Kooperacja jednostek naukowych z sektorem gospodarki	39
5.	Analiza SWOT	42
6.	Ocena efektywności wykorzystania wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora przedsiębiorczości w latach 2000-2006	45
6.1	Charakterystyka pomocy udzielanej w sektorze przedsiębiorstw	45
6.2	Analiza i oceny wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora nauki	46
6.3	Wsparcie ze środków europejskich	50
6.3.1	Wsparcie w ramach programów przedakcesyjnych	50
6.3.2	Wsparcie dla przedsiębiorstw z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.....	51
6.4	Wsparcie otoczenia biznesu.	53
6.5	Wsparcie z funduszy strukturalnych dla sektora nauki	54
7.	Strategia.....	56
7.1	Cel główny	56
7.2	Cele szczegółowe	59
7.3	Strategia realizacji celów szczegółowych.	61
7.3.1	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw	62
7.3.2	Cel szczegółowy 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki	63
7.3.3	Cel szczegółowy 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym.....	64
7.3.4	Cel szczegółowy 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym	65
7.3.5	Cel szczegółowy 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy	66
8.	Priorytety realizowane w ramach programu	69
8.1	Priorytet 1. - Badania i rozwój nowoczesnych technologii.....	69
8.2	Priorytet 2. – Infrastruktura sfery B+R	73
8.3	Priorytet 3. – Kapitał dla innowacji	76
8.4	Priorytet 4. – Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia.....	79
8.5	Priorytet 5. – Dyfuzja innowacji	82

8.6	Priorytet 6. – Polska gospodarka na rynku międzynarodowym.....	85
8.7	Priorytet 7. – Informatyzacja administracji na rzecz przedsiębiorstw	88
8.8	Priorytet 8. – Pomoc techniczna.....	90
9.	System wdrażania Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.....	92
9.1	Zarządzanie i wdrażanie	92
9.1.1	Instytucja Zarządzająca	92
9.1.2	Instytucje Pośredniczące	93
9.1.3	Instytucje wdrażające	95
9.2	Zarządzanie finansowe	96
9.2.1	Przepływy finansowe	96
9.2.2	Instytucja certyfikująca	96
9.3	Procedury audytu i kontroli.....	97
9.3.1	Instytucja audytowa.....	97
9.3.2	Audyty systemów zarządzania i kontroli	97
9.3.3	Kontrole projektów	97
9.3.4	Zadania kontrolne.....	99
9.4	Monitorowanie	99
9.4.1	Komitet monitorujący	99
9.5	Ocena (ewaluacja).....	100
9.6	Informacja i promocja	101
10.	Szacunkowy plan finansowy	102
11.	Kategorie interwencji Funduszy Strukturalnych na lata 2007-2013	104
12.	Załączniki:.....	106
	Załącznik 11.1. Indykatywna lista dużych projektów.....	106
	Załącznik 11.2. Indykatywna lista programów pomocy publicznej.....	106
	Załącznik 11.3. Indykatywna tabela finansowa.	106
	Załącznik 11.4. Ocena ex-ante oraz ocena spodziewanego efektu makroekonomicznego.....	106

Załącznik 11.5. Ocena przewidywanego wpływu programu na środowisko.....	106
Załącznik 11.6. Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych.....	106
13. Wykaz skrótów użytych w programie.....	115

WSTĘP

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG) jest jednym z instrumentów realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO).¹ NSRO określa krajowe ramy interwencji w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności, a także zasady koordynacji pomiędzy polityką spójności Unii Europejskiej i właściwymi krajowymi politykami sektorowymi i regionalnymi. NSRO określa również mechanizmy koordynacji pomiędzy programami współfinansowanymi ze środków EFRR, EFS, Funduszu Spójności a tymi, które są współfinansowane w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Rybackiego, a także Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innymi instrumentami finansowymi.

Zgodnie z systemem realizacji NSRO, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego odpowiada za przygotowanie projektu PO IG, pełniąc rolę koordynatora prac ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw nauki oraz ministra właściwego do spraw informatyzacji. .

PO IG, zarządzany przez Ministra Rozwoju Regionalnego, ma przyczynić się do zwiększenia spójności interwencji w ramach zakresu odpowiedzialności ministrów właściwych do spraw gospodarki, nauki i informatyzacji. Dzięki temu powstanie możliwość dostosowania oferty sektora nauki do potrzeb przedsiębiorstw, co przyczyni się do zwiększenia transferu nowoczesnych rozwiązań do gospodarki. W efekcie uzyskanej synergii powstanie dodatkowy impuls pozwalający przyspieszyć tempo wzrostu gospodarczego oraz stworzyć stabilne podstawy długotrwałej konkurencyjności polskiej gospodarki.

Wszystkie priorytety PO IG mają na celu wspieranie szeroko rozumianej innowacyjności – obejmującej działania zarówno o charakterze naukowym, technicznym, organizacyjnym, jak i finansowym czy handlowym. Interwencja w ramach PO IG będzie obejmowała zarówno bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych świadczących przedsiębiorstwom usługi o wysokiej jakości, a także wsparcie systemowe zapewniające rozwój środowiska instytucjonalnego innowacyjnych przedsiębiorstw.

W ramach PO IG wspierane będą działania z zakresu innowacji produktowej, procesowej (usługowej) oraz organizacyjnej w sektorach produkcyjnych i usługowych, które w sposób bezpośredni lub pośredni przyczyniają się do powstawania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw. W kontekście osiągnięcia celów NSRO oraz PO IG, wspierana i promowana będzie innowacyjność na poziomie co najmniej krajowym i/lub międzynarodowym (określana jako innowacyjność średnia i wysoka). Działania innowacyjne o takim charakterze i zasięgu generują najwyższą wartość dodaną dla gospodarki i przedsiębiorstw, a co za tym idzie w największym stopniu przyczyniają się do umacniania zdolności konkurencyjnej polskiej gospodarki w wymiarze międzynarodowym. W ramach PO IG nie będzie wspierana innowacyjność na poziomie lokalnym lub regionalnym. Tego rodzaju

¹ „Wstępny projekt Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie” został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2006 r. Dokument *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, 2007-2013* jest również zamiennie określane, głównie na potrzeby konsultacji społecznych, jako *Narodowa Strategia Spójności, 2007-2013 (NSS)*.

innowacyjność (określana jako innowacyjność niska) będzie promowana i wspierana w Regionalnych Programach Operacyjnych i Programie Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka składa się z następujących elementów:

- diagnozy, zawierającej analizę stanu sektora przedsiębiorstw, sektora nauki oraz społeczeństwa informacyjnego, a także ocenę stopnia kooperacji sektora przedsiębiorstw z sektorem nauki,
- analizy SWOT,
- informacji na temat dotychczasowego wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora przedsiębiorstw i sektora nauki,
- strategii, określającej cel główny oraz cele cząstkowe Programu, które zostaną osiągnięte w wyniku jego realizacji,
- opisu poszczególnych priorytetów wskazującego zakres interwencji publicznej w ramach PO IG,
- opisu instytucjonalnego systemu wdrażania,
- tablic finansowych prezentujących podział środków na poszczególne priorytety i lata wdrażania PO IG,
- załączników.

1. DIAGNOZA SYTUACJI SEKTORA PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE W LATACH 2000-2004 Z ELEMENTAMI PROGNOZY KRÓTKOOKRESOWEJ²

1.1 Charakterystyka sektora przedsiębiorstw działających w Polsce³

1. W Polsce na koniec 2005 r. zarejestrowanych było ponad 3,6 mln podmiotów gospodarczych⁴, z czego 96,2% stanowiły przedsiębiorstwa zaliczone do sektora prywatnego⁵. Największą grupą wśród zarejestrowanych przedsiębiorstw są mikroprzedsiębiorstwa, które stanowiły około 95,1% wszystkich podmiotów gospodarczych. Udział firm małych wynosił 4,0%, średnich 0,8%, natomiast firmy duże stanowiły około 0,1% wszystkich przedsiębiorstw działających w Polsce. Szacuje się, że spośród zarejestrowanych przedsiębiorstw około 1,7 mln faktycznie prowadzi działalność gospodarczą.
2. Mikroprzedsiębiorstwa funkcjonują w szczególności w rzemiośle, handlu, przetwórstwie przemysłowym, transporcie, budownictwie i obsłudze nieruchomości i firm. Zatrudniają ok. 3,2-3,5 mln osób, co stanowi blisko 20% zatrudnionych w gospodarce (przeciętnie 2 osoby w przedsiębiorstwie).
3. W podziale według formy organizacyjnej przedsiębiorców dominującą pozycję zajmują firmy osób fizycznych, które stanowią 76,8% ogółu przedsiębiorstw. Drugą najbardziej popularną formą organizacyjną są spółki cywilne (podmioty nie posiadające osobowości prawnej), stanowiące 7,7% podmiotów gospodarczych. Spółki prawa handlowego, w tym głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), stanowią 6,4% ogółu podmiotów gospodarczych. Pozostałe formy organizacyjne (np. spółdzielnie, stowarzyszenia czy fundacje) są wybierane przez przedsiębiorców w znacząco mniejszej liczbie przypadków.

1.2 Sektor przedsiębiorstw w Polsce na tle sektora przedsiębiorstw w UE

4. Akcesja do Unii Europejskiej (UE) dziesięciu nowych krajów spowodowała wzrost liczby przedsiębiorstw w UE o około 20%. Przed rozszerzeniem w krajach UE-15 działalność gospodarczą prowadziło około 13,4 mln przedsiębiorstw. W krajach UE-10 funkcjonowało wówczas około 2,5 mln przedsiębiorstw, z czego na Polskę przypadało około 1,4 mln. Oznacza to, że przedsiębiorstwa prowadzące działalność

² Źródłem danych statystycznych, o ile nie zaznaczono inaczej, jest Główny Urząd Statystyczny (GUS). Prezentowane prognozy, o ile nie zaznaczono inaczej, zostały opracowane w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR).

³ Zgodnie z art. 2. załącznika I do *Rozporządzenia Komisji (WE) 364/2004* z 25 lutego 2004 r., zmieniającego *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 w sprawie rozszerzenia jego zakresu o wsparcie na badania i rozwój* (Dz. U. WE nr 63 z 2004 r.), wyodrębnia się następujące kategorie przedsiębiorstw: średnie przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 250 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów EUR); małe przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 50 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 10 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów EUR); mikroprzedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 10 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów EUR). Za duże przedsiębiorstwo uważa się przedsiębiorstwo inne niż mikro, małe lub średnie, o których mowa w ww. rozporządzeniu.

⁴ Źródło: krajowy rejestr urzędowych podmiotów gospodarki narodowej REGON.

⁵ W latach 2003-04 przedsiębiorstwa prywatne generowały około 79% produktu krajowego brutto (PKB) oraz około 55% zatrudnienia w gospodarce.

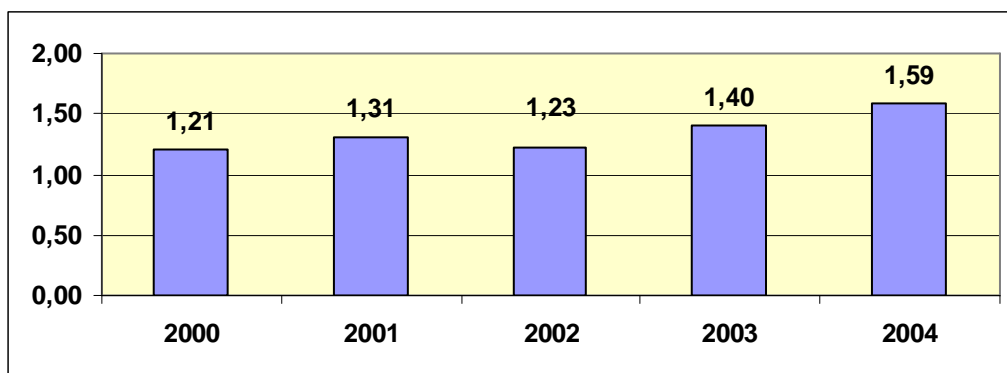
gospodarczą w Polsce stanowią około 9% ogółu przedsiębiorstw funkcjonujących w całej UE-25⁶. W 2001 r. zatrudnieni w polskim sektorze przedsiębiorstw stanowili około 6,2% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw działających w UE-25. Należy jednak podkreślić, iż w związku z pogorszeniem się sytuacji na polskim rynku pracy w latach 2001-2004, udział ten prawdopodobnie zmniejszył się.

- Przedsiębiorstwa działające w UE-15 oraz w UE-10 wytworzyły w 2001 r. wartość dodaną w wysokości 4,5 mld EUR. Na sektor przedsiębiorstw w Polsce przypadło około 3,2% wartości dodanej. Porównując ten wskaźnik ze wskaźnikami prezentowanymi wyżej, zauważyć można, że jest on niemal trzykrotnie niższy niż dla liczby podmiotów i dwukrotnie niższy niż dla zatrudnienia. Świadczy to o znacznie niższej produktywności i dużym dystansie technologicznym, jaki dzieli przedsiębiorstwa prowadzące działalność w Polsce od funkcjonujących w UE-15.

1.3 Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw w Polsce

- Diagnoza sytuacji finansowej przedsiębiorstw w Polsce została dokonana w oparciu o trzy elementy: analizę przychodów z całokształtu działalności, wyników finansowych oraz rentowności obrotu⁷.
- Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw. Wzrost przychodów o ponad 14% w 2003 r. można wytłumaczyć skutkami poprawy koniunktury gospodarczej, która spowodowała wzrost zapotrzebowania na towary i usługi. W 2004 r. przychody wzrosły o niemal 13% (por. wykres 1.3.1).

Wykres 1.3.1 Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2004 (mld PLN, ceny bieżące)

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS.

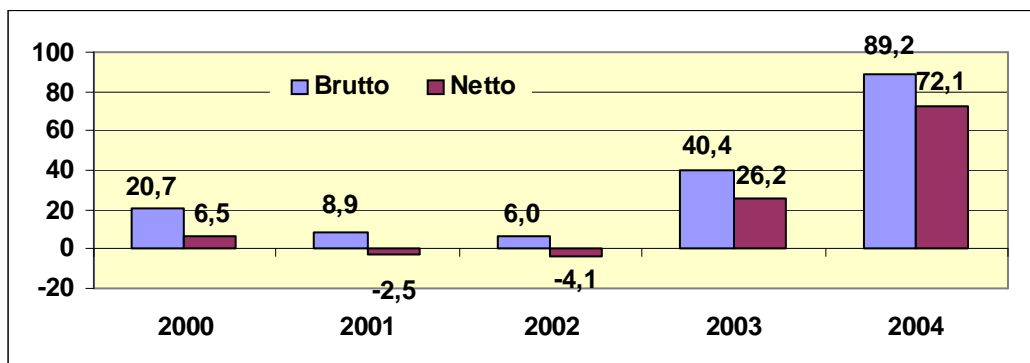
- Wyniki finansowe przedsiębiorstw (brutto oraz netto). W 2003 r. nastąpiło ożywienie w polskiej gospodarce, co skutkowało poprawą wyników finansowych

⁶ Ze względu na konieczność zachowania porównywalności danych, w niniejszym rozdziale wykorzystano dane Eurostatu dla roku 2001. Dotyczą one wyłącznie tzw. przedsiębiorstw aktywnych, tj. takich, które rzeczywiście prowadzą działalność gospodarczą. Dane te, ze względów metodologicznych, różnią się od publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, wykorzystywanych w pozostałych rozdziałach niniejszego opracowania.

⁷ Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

przedsiębiorstw. Wynik finansowy brutto zwiększył się ponad czterokrotnie w stosunku do 2002 r., natomiast poprawa wyniku netto wyniosła niemal 20 mld PLN. Zwykła tendencja wyników finansowych utrzymała się także w 2004 r., kiedy to wynik brutto wzrósł do kwoty 89,22 mld PLN, a wynik netto do 72,13 mld PLN (por. wykres 1.3.2).

Wykres 1.3.2 Wyniki finansowe przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2004 (mld PLN, ceny bieżące)

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS.

- Rentowność obrotu. Znacząca poprawa wyników finansowych w latach 2003 - 2004 spowodowała widoczny wzrost rentowności (por. tabela 1.3.1). Po dwóch latach (2001 - 2002), w których rentowność netto była ujemna, w 2003 r. wskaźnik ten przyjął wartość dodatnią. W 2004 r. wskaźniki rentowności uległy dalszej poprawie: rentowność brutto wyniosła 5,6%, a rentowność netto – 4,5%. Korzystna sytuacja finansowa w latach 2003 - 2004 pozwoliła przedsiębiorcom na zakumulowanie znacznych środków finansowych, pomimo tego poziom inwestycji przedsiębiorstw wzrósł jedynie nieznacznie⁸.

Tabela 1.3.1 Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto sektora przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2003 (w %)

	2000	2001	2002	2003	2004
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	1,7	0,7	0,5	2,9	5,6
Wskaźnik rentowności obrotu netto	0,5	-0,2	-0,3	1,9	4,5

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS.

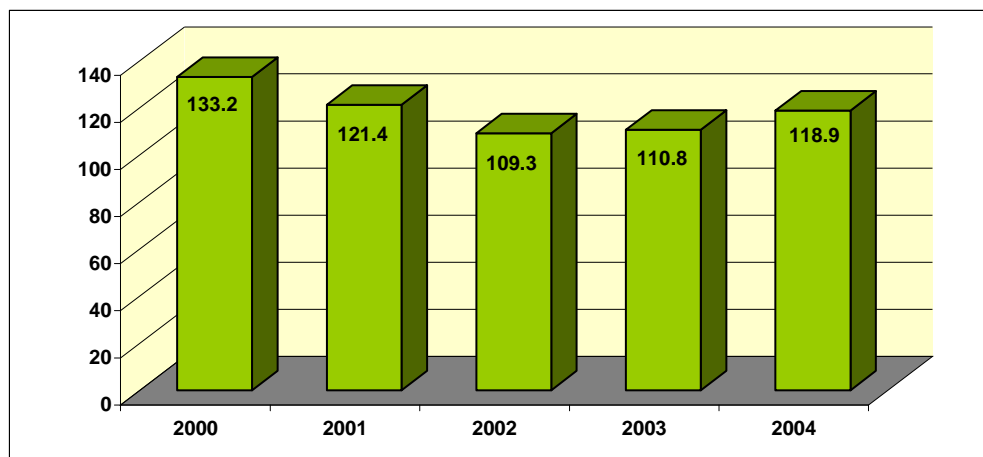
1.4 Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw

- W 2000 r. inwestycje w sektorze przedsiębiorstw osiągnęły rekordowy poziom (por. wykres 1.4.1). W latach 2001 - 2002 nakłady inwestycyjne zaczęły spadać, co było spowodowane osłabieniem koniunktury gospodarczej. Negatywne efekty pogarszającej się koniunktury zostały dodatkowo wzmocnione restrykcyjną polityką monetarną i niższym napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). Poprawa kondycji ekonomicznej przedsiębiorstw w 2003 i 2004 r. pozwoliła na przełamanie spadkowej tendencji i wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu do 2002 r. Należy jednak podkreślić, iż poziom inwestycji osiągnięty w 2002 r. był wyraźnie niższy niż w latach 2000 - 2001 (spadek o 10% w porównaniu do 2001 r. i o 18% w porównaniu do 2000 r.). Pierwsze oznaki niewielkiej poprawy dynamiki inwestycji pojawiły się już w 2004 r. – nakłady brutto na środki trwałe wzrosły realnie

⁸ Por. rozdz. 1.5 Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw.

o 5,1% (w porównaniu z 2003 r.). Według wstępnych danych, ten nieznaczny wzrost utrzymał się także w 2005 r. Brak pewności co do rozwoju sytuacji gospodarczej oraz występowanie barier działalności gospodarczej skutkuje powolnym wzrostem inwestycji, nieproporcjonalnym do możliwości wynikających z poprawy koniunktury na rynku krajowym i międzynarodowym.

Wykres 1.4.1 Nakłady inwestycyjne w sektorze przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2004 (w mld PLN, ceny bieżące)

Źródło: Ministerstwo Gospodarki (MG) na podstawie danych z Roczników Statystycznych GUS.

11. Istotny udział w nakładach inwestycyjnych sektora przedsiębiorstw ma sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). W 2000 r. około 50% nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw sektora prywatnego ogółem pochodziło z sektora MSP. Udział ten jednak zmniejszył się wyraźnie w latach 2001-2002. W 2002 r. na sektor MSP przypadło 43,8% ogółu nakładów w przedsiębiorstwach⁹, natomiast w 2003 r. udział ten wzrósł nieznacznie – do 45,5%¹⁰.
12. Jedną z przyczyn zmniejszenia nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w latach 2001-2002 było mniejsze niż w 2000 r. zainteresowanie zagranicznych inwestorów polską gospodarką, co ilustruje tabela 1.4.1. Napływ BIZ w Polsce w latach 2000-2003 zmniejszył się o ponad 60% (w PLN). Tendencja ta odwróciła się w 2004 r., kiedy to dynamika napływu BIZ wyniosła niemal 50%. Według wstępnych szacunków PAIiIZ, BIZ w 2005 r. utrzymały się na podobnym poziomie jak w 2004 r.

Tabela 1.4.1 Napływ kapitału do Polski z tytułu BIZ w latach 2000-2004

	2000	2001	2002	2003	2004
BIZ (w mln USD)	9 341	5 713	4 131	4 123	6 159
BIZ (w mln PLN)	40 600	23 388	16 852	16 034	22 036

Źródło: Narodowy Bank Polski (NBP), Polska: Bilans płatniczy na bazie transakcji.

13. Głównym inwestorem w Polsce są firmy z krajów UE. Przypada na nie 74% ogólnej skumulowanej wartości BIZ w Polsce do końca 2004 r. Najwięcej kapitału napłynęło

⁹ Dane na podstawie *Raportu o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy (MGiP) – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), Warszawa 2004.

¹⁰ Dane na podstawie *Raportu o stanie sektora MSP w Polsce w latach 2003-2004*, MG, Warszawa 2005.

do Polski z Francji i Holandii, a także Stanów Zjednoczonych (12,6% skumulowanych BIZ).

14. W latach 2000-2003 następował systematyczny wzrost udziału zagranicznych firm w nakładach inwestycyjnych ogółem w przemyśle, jak i w przetwórstwie przemysłowym. Dowodzi to, iż zagraniczne firmy rozszerzają zakres i skalę prowadzonej w Polsce działalności gospodarczej. W 2004 r. udział ten nieco spadł. Struktura nakładów inwestycyjnych, w tym dokonywanych przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego, przedstawiona została w tabeli 1.4.2.

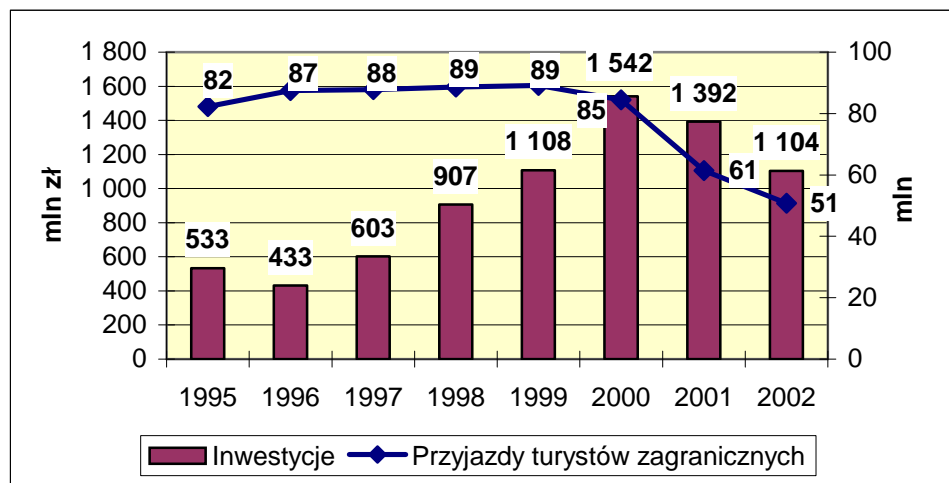
Tabela 1.4.2 Nakłady inwestycyjne w Polsce, w tym dokonywane przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2000-2004 (w mln PLN)

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004
Nakłady inwestycyjne ogółem	133 160,2	121 362,9	109 265,9	110 859,8	120 467,0
<i>Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach ogółem (%)</i>	39,6	39,3	40,0	41,3	38,7
Nakłady inwestycyjne w przemyśle	37 707,5	35 888,5	34 621,6	37 387,3	41 911,0
<i>Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach w przemyśle (%)</i>	49,1	47,2	54,1	56,2	51,2
Nakłady inwestycyjne w przetwórstwie przemysłowym	26 522,8	23 235,2	23 068,0	26 041,5	30 227,0
<i>Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach w przetwórstwie przemysłowym (%)</i>	67,1	67,8	73,7	75,2	66,0
Liczba inwestujących spółek z kapitałem zagranicznym	8 475	8 230	8 251	9 164	9 540

Źródło: Roczniki Statystyczne, Działalność gospodarcza spółek z udziałem kapitału zagranicznego, GUS, Warszawa 2001, 2002, 2003, 2004, 2005.

15. W ostatnich latach nastąpiło zmniejszenie nakładów inwestycyjnych na turystykę co wpłynęło niekorzystnie na liczbę odwiedzających Polskę turystów zagranicznych. Z danych zaprezentowanych na wykresie 1.4.2. wynika, że w latach 1996-2000 nakłady inwestycyjne dynamicznie rosły, a liczba przyjazdów zagranicznych wzrastała. Od 2000 r. liczba turystów odwiedzających Polskę wyraźnie zmniejszyła się, a niski poziom inwestycji w turystyce w latach 2001-2002 spowodował relatywnie niższe przychody sektora w kolejnych latach.

Wykres 1.4.2. Inwestycje (w mln zł) i przyjazdy turystów zagranicznych (w mln)

Źródło: Opracowanie IBnGR na podstawie danych z Roczników Statystycznych GUS i Turystyki w 2003 r. GUS.

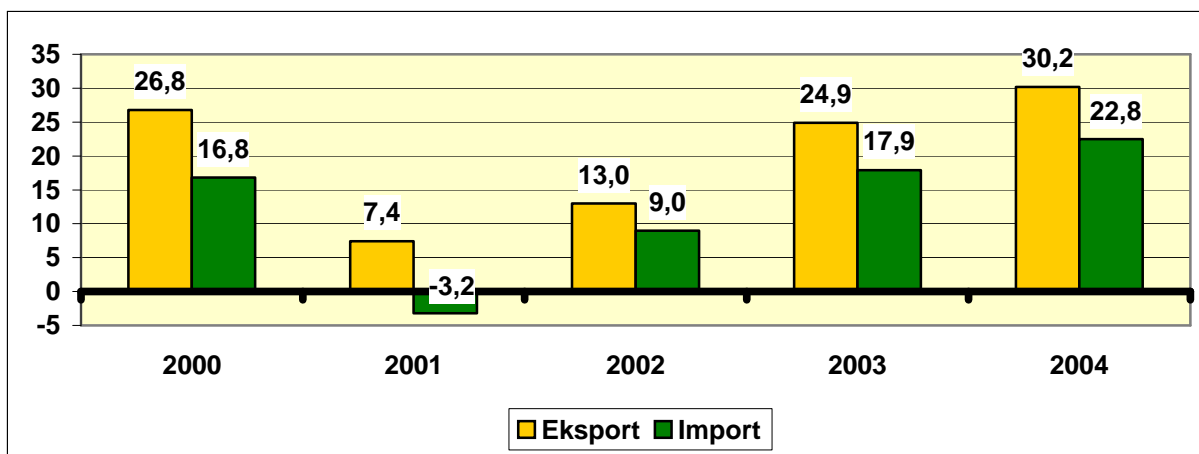
16. Zwiększenie nakładów na inwestycje może przyczynić się więc do poprawy atrakcyjności infrastruktury turystycznej i w ten sposób zachęcić do przyjazdu większą liczbę turystów zagranicznych. Poziom inwestycji w danym roku decyduje również w pewnym stopniu o wielkości przychodów osiąganych w kolejnych latach. Poszerzenie możliwości produkcyjnych i poprawa jakości oferowanych wyrobów i usług przyczyniają się do wzrostu popytu na produkt branży – w tym przypadku na produkt turystyczny. Powoduje to więc automatyczne zwiększenie się obrotów z działalności operacyjnej.

1.5 Handel zagraniczny

17. W latach 2002-2004 odnotowano szybki wzrost eksportu przedsiębiorstw działających w Polsce (por. wykres 1.5.1). W 2004 r. wyeksportowały one towary o wartości 272,1 mld PLN¹¹. W tym samym roku import osiągnął wartość 325,6 mld PLN. Oznacza to, że deficyt w handlu zagranicznym wyniósł 53,5 mld PLN, wobec 56,2 mld PLN w roku poprzednim. Począwszy od 2001 r. zaobserwować można stałe zmniejszanie się ujemnego salda obrotów bieżących w handlu zagranicznym. Było to wynikiem utrzymywania się dynamiki eksportu na poziomie wyższym od dynamiki importu.

Wykres 1.5.1 Dynamika eksportu i importu w latach 2000-2004 (w mld PLN, ceny bieżące)

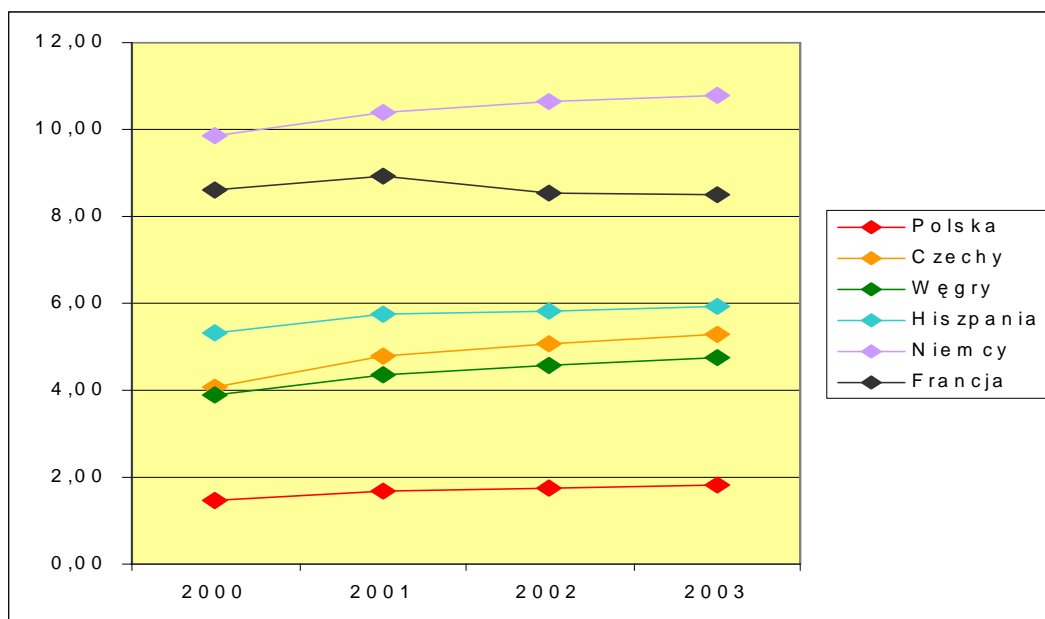
¹¹ Znacząca część eksportu polskich przedsiębiorstw przypada na firmy z udziałem kapitału zagranicznego – w 2004 r. ich eksport wyniósł ponad 62% całego eksportu polskich przedsiębiorstw.

Źródło: GUS.

18. Pomimo stosunkowo dużej globalnej wartości eksportu, w Polsce utrzymuje się niski poziom eksportu per capita – zarówno w porównaniu z krajami UE-15, jak i z nowymi krajami członkowskimi (por. wykres 1.5.2).
19. Wśród głównych przyczyn szybkiego wzrostu eksportu wymienić należy m. in. ograniczenie kosztów produkcji spowodowane restrukturyzacją przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w Polsce oraz korzystne dla eksporterów i niekorzystne dla importerów zmiany kursu walutowego, tj. osłabienie złotego względem głównej waluty rozliczeniowej polskiego handlu zagranicznego, czyli euro. Procesy te zostały wzmocnione zwłaszcza w 2003 r. i pierwszej połowie 2004 r., jednak w końcu 2004 r. i w całym 2005 r. spadkowy trend kursu złotówki w stosunku do euro został zdecydowanie odwrócony. Mimo tego według wstępnych danych dynamika eksportu w 2005 r. nie uległa znacznemu osłabieniu.

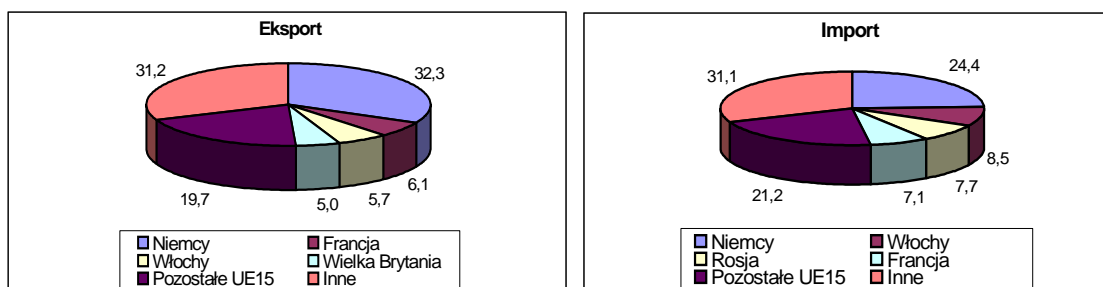
Wykres 1.5.2 Wartość eksportu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wybranych krajach Unii Europejskiej, lata 2000-2003 (w tys. EUR)

Źródło: Szacunki MGIP na podstawie danych Eurostatu.

20. Stosunkowo duży udział w sprzedaży na JRE i eksporcie przypada na sektor MSP¹². W 2002 r. udział tego sektora w eksporcie ogółem wynosił 44,5%, a w imporcie 60,7%. W 2003 r. wskaźnik ten pozostał na prawie niezmiennym poziomie, wynosząc odpowiednio w eksporcie 44,3%, w imporcie 60,3%¹³.
21. Największym partnerem handlowym Polski, zarówno pod względem udziału w eksporcie jak i w imporcie, pozostają od początku transformacji systemowej Niemcy. Poza Niemcami, głównymi partnerami handlowymi Polski pozostają inne kraje europejskie, w tym szczególnie kraje Unii Europejskiej (UE-15). W 2003 r. udział UE-15 w polskim eksporcie wynosił 68,8%, a w imporcie 61,1%. Dane GUS dla 2004 r. pokazują, że udział Niemiec w polskim eksporcie zmniejszył się (do 30,1% wobec 32,3% w 2003 r.), natomiast udział w imporcie nie zmienił się w stosunku do roku poprzedniego wynosząc 24,4%. Udział UE-25 w polskim eksporcie i imporcie w 2004 r. wynosił odpowiednio 79,2% oraz 68,3%. Oznacza to niewielki spadek w porównaniu z 2003 r. – od stycznia do grudnia 2003 r. udział ten wynosił odpowiednio 80,8% i 69,2%.

Wykres 1.5.3 Struktura geograficzna polskiego eksportu (lewy panel) i importu (prawy panel) w 2003 r.

Źródło: Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2004.

22. W strukturze towarowej eksportu najbardziej znaczące grupy produktów to samochody i części samochodowe, meble, węgiel, odzież, artykuły higieniczne, żywność. W imporcie do Polski dominują produkty takie jak ropa naftowa, samochody i części samochodowe, leki. W latach 2000-2003 nieznacznie wzrósł udział produktów przetworzonych w polskim eksporcie (sekcje 5-9 według klasyfikacji SITC¹⁴). W 2000 r. wynosił on około 84,2%, a w 2003 r. 85,1%.

1.6 Zatrudnienie i wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw

23. W 2005 r. przedsiębiorstwa w Polsce zatrudniały około 4,8 mln pracowników¹⁵. Oznacza to, że zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było większe od

¹² Udział ten jest duży na tle wartości dla całego sektora, jednak znacznie mniejszy niż wskaźnik udziału MSP w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

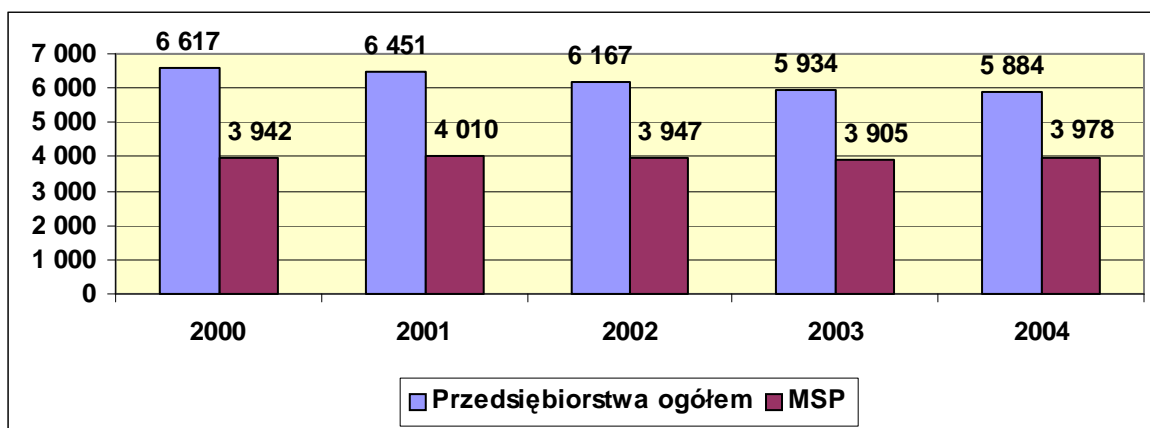
¹³ Dane na podstawie *Raportu o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003*, MGiP – PARP, Warszawa 2004. Dane te obejmują okres do roku 2002. Przypuszczać można, że w latach 2003-2004, w wyniku deprecjacji złotego względem euro i wynikającego z tego wzrostu rentowności eksportu oraz spadku rentowności importu, ujemne saldo sektora MSP w handlu zagranicznym zmniejszyło się.

¹⁴ SITC – Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (Standard International Trade Classification)

¹⁵ Biuletyn Statystyczny GUS. Dane nie obejmują mikroprzedsiębiorstw, w których według szacunków pracuje 3,2-3,5 mln osób. Podana liczba obejmuje zarówno właścicieli firm, jak i osoby zatrudnione.

odnotowanego w roku poprzednim o 1,9%. W latach poprzednich liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach zmniejszała się. Szacuje się, że w 2002 r. działające w Polsce przedsiębiorstwa zmniejszyły zatrudnienie o niemal 4,5%, w 2003 r. o blisko 3%, a w 2004 r. o około 1%. Zmiany poziomu zatrudnienia w sektorze MSP (wzrost o ok. 2% w 2004 r., niewielkie spadki w latach 2002- 2003) wskazują na znacznie większe redukcje w sektorze dużych przedsiębiorstw niż wśród MSP, spowodowane trwającym procesem restrukturyzacji dużych firm.

Wykres 1.6.1 Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ogółem oraz w MSP w latach 2000-2004 (w tys. osób)

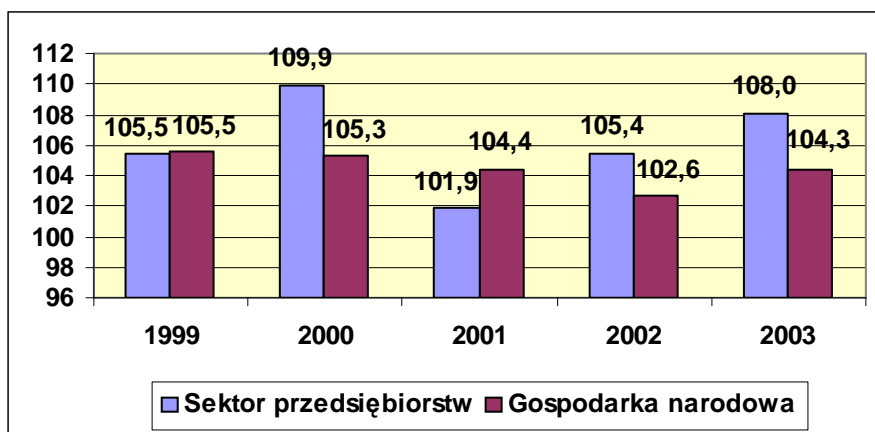
Źródło: Szacunki IBnGR na podstawie danych GUS i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)¹⁶.

24. Obserwowany w latach 1998-2004 r. spadek zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw był następstwem kilku czynników:
- konieczności obniżania kosztów produkcji (w tym kosztów pracy), wymuszonego poszukiwaniem rynków zbytu za granicą;
 - wysokimi zapłacowymi kosztami pracy oraz niskiej elastyczności rynku pracy, przyczyniającymi się do szukania oszczędności w zwolnieniach pracowników oraz skutkującymi tym, że zatrudnianie nowych pracowników wiąże się z dużym ryzykiem oraz znaczącym wzrostem kosztów prowadzenia działalności;
 - opóźnionego w czasie efektu transformacji systemowej, spowodowanego stosowaniem zapisów umów zbiorowych, zobowiązujących nowych właścicieli prywatyzowanych przedsiębiorstw państwowych do utrzymywania przez określony czas wyjściowego poziomu zatrudnienia, bądź przynajmniej mniejszej redukcji liczby pracowników niż wynikałoby to z czystego rachunku ekonomicznego.
25. Niewielki wzrost zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w 2005 r. spowodowany był poprawą koniunktury w gospodarce, wzrostem popytu, a w konsekwencji zwiększonym zapotrzebowaniem na siłę roboczą. Ten wzrost zatrudnienia można też uznać za przejaw poprawy oczekiwań przedsiębiorców wobec możliwości rozwoju działalności w następnym okresie.

¹⁶ Dane przedstawione na wykresie obejmują wszystkie przedsiębiorstwa. Dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób źródłem danych jest Biuletyn Statystyczny GUS, natomiast dane dot. zatrudnienia w mikroprzedsiębiorstwach zostały oszacowane przez IBnGR.

26. Zmniejszające się do 2004 r. zatrudnienie w połączeniu ze wzrostem produkcji w sektorze przedsiębiorstw skutkuje szybkim wzrostem wydajności pracy. Na wykresie 1.7.2. przedstawiono dynamikę wydajności pracy w sektorze przedsiębiorstw¹⁷ i w gospodarce ogółem w latach 1999-2003. Wielkości te pokazują, że w analizowanym okresie (za wyjątkiem 2001 r.) wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw rosła szybciej niż w całej gospodarce (w sektorze przedsiębiorstw średnio 6,1% rocznie wobec 4,5% w gospodarce narodowej).

Wykres 1.6.2 Dynamika wydajności pracy w sektorze przedsiębiorstw i w całej gospodarce narodowej w latach 1999-2003 (ceny stałe)

Źródło: Obliczenia IBnGR na podstawie danych GUS.

27. Wśród przyczyn wpływających na tempo wzrostu wydajności pracy w działających w Polsce przedsiębiorstwach jako najważniejszą wymienić należy konieczność stałego utrzymywania lub poprawy pozycji konkurencyjnej względem przedsiębiorstw z innych krajów. Według przybliżonych szacunków, przeciętna wydajność pracy w przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą w Polsce jest wciąż o około połowę niższa niż w UE-15. W UE-25 jedynie w trzech państwach bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) poziom wydajności pracy jest niższy niż w Polsce¹⁸. Oznacza to, że główną przewagą konkurencyjną przedsiębiorstw prowadzących działalność w Polsce pozostaje stosunkowo niski poziom płac. Ponieważ jednak Polska stanowi część Jednolitego Rynku Europejskiego (JRE), co oznacza duży zakres swobody przepływu towarów, usług, kapitału i siły roboczej, sytuacja ta ulegnie zmianie.

1.7 Otoczenie regulacyjne sektora przedsiębiorstw

28. System regulacyjny, będący istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację oraz możliwości rozwojowe sektora przedsiębiorstw, charakteryzuje się znaczną niestabilnością. Częste zmiany przepisów prawnych, ważnych z punktu widzenia sektora przedsiębiorstw (np. przepisów podatkowych), przyczyniają się do wzrostu ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Niestabilność systemu regulacyjnego utrudnia przedsiębiorstwom opracowywanie i realizowanie strategii średnio- i długoterminowych oraz zwiększa koszty działalności.

¹⁷ Dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób.

¹⁸ *Facing the Challenge. The Lisbon Strategy for Growth and Employment, Report from the High Level Group chaired by Wim Kok*, listopad 2004.

29. Do najbardziej istotnych dla funkcjonowania przedsiębiorstw uregulowań prawnych przyjętych w latach 2004-2005 należą:
- ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej¹⁹, mająca na celu uproszczenie zasad tworzenia i funkcjonowania firm,
 - zmiana regulacji dotyczących podatku dochodowego od przedsiębiorstw (CIT) – obniżenie wysokości podatku oraz wprowadzenie jednolitej stawki dla przedsiębiorców będących płatnikami CIT i PIT²⁰,
 - ustawa z 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki²¹, mająca na celu kształtowanie aktywnej polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa oraz lepsze dostosowanie prowadzonej działalności naukowej do potrzeb gospodarki,
 - ustawa z 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej²², mająca na celu poprawę efektywności gospodarowania środkami publicznymi przeznaczonymi na badania i rozwój oraz generowanie zwiększonych nakładów sektora prywatnego na działania innowacyjne.
30. Wymienione wyżej zmiany w regulacjach prawnych powinny powodować ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej oraz stymulować wzrost poziomu innowacyjności w przedsiębiorstwach działających w Polsce. Krótki czas obowiązywania sprawia jednak, że ocena efektów ich wprowadzenia nie jest jeszcze możliwa.
31. Ważną kwestią związaną z otoczeniem regulacyjnym sektora przedsiębiorstw są konsekwencje dostosowania polskiego prawa do przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej, które było istotnym elementem przygotowań akcesyjnych. Dla przedsiębiorców harmonizacja ta związana była z wysokimi kosztami, wymusiła także na wielu firmach przyspieszenie procesów restrukturyzacyjnych i modernizacyjnych, co skutkuje poprawą ich konkurencyjności. Dostosowanie polskich przepisów do prawa unijnego sprawiło też, że przedsiębiorcy działający w Polsce uzyskali w wielu dziedzinach takie same warunki funkcjonowania na JRE jak ich unijni konkurenci. Dla zapewnienia wysokiej jakości stanowionego prawa, począwszy od 2002 r., do procesu stanowienia prawa w Polsce włączono zasadę przeprowadzania oceny skutków regulacji (OSR) w 4 obszarach: budżet, rynek pracy, konkurencyjność oraz rozwój regionalny. Zasada ta dotyczy wszystkich projektowanych regulacji prawnych. Jakość sporządzanych OSR jest jednak niska, między innymi ze względu na brak doświadczeń w ich przygotowaniu. Rząd podjął jednak w 2005 r. intensywne działania w celu poprawy jakości OSR, w szczególności w zakresie obciążeń administracyjnych nakładanych na przedsiębiorców.

¹⁹ Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.

²⁰ Ustawa z dn. 12 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. nr 202, poz. 1957.

²¹ Dz. U. z 2004 r., nr 238, poz. 2390.

²² Dz. U. z 2005 r., nr 179, poz. 1484.

1.8 Instytucje wspierające przedsiębiorstwa

32. Do zadań instytucji otoczenia biznesu można zaliczyć: wspieranie przedsiębiorczości, ułatwianie rozpoczynania działalności gospodarczej (m.in. start-ups, spin-offs) oraz pomoc nowotworzonym przedsiębiorstwom (inkubatory przedsiębiorczości, inkubatory technologii); tworzenie korzystnych warunków w zakresie transferu nowych rozwiązań technologicznych (centra transferu technologii - CTT, inkubatory technologii); podnoszenie jakości zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach poprzez szkolenia i doradztwo (ośrodki szkoleniowo-doradcze); wsparcie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw; tworzenie sieci współpracy (m.in. klastry) i animacji środowiska innowacyjnego przedsiębiorstw (parki naukowo-technologiczne), a także zapewnianie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsiębiorstwom, w szczególności MSP, podejmującym różnego rodzaju przedsięwzięcia inwestycyjne (fundusze mikropożyczkowe i poręczeniowe, fundusze kapitału podwyższonego ryzyka).
33. W Polsce najwięcej instytucji otoczenia biznesu zlokalizowanych jest w miastach od 50-250 tys. mieszkańców (36%), w miastach powyżej 250 tys. działa 34% IOB, stosunkowo najmniej (32%) zlokalizowanych jest w miastach do 50 tys. mieszkańców.²³ Ich rozmieszczenie na terytorium kraju jest nierównomierne. Mimo stosunkowo dużej liczby tych organizacji ich struktura jest dosyć słaba. Instytucje te działając na zasadach non-for-profit najczęściej borykają się z takimi problemami, jak niewystarczające środki finansowe dla prowadzenia działalności, wiążące się z tym trudności z zatrudnieniem i utrzymaniem fachowej kadry oraz działanie od projektu do projektu (co powoduje, że w okresach pomiędzy realizacją projektów problemy tych instytucji jeszcze się pogłębiają). Jednocześnie organizacje te skupione na wspieraniu MSP, szczególnie tych działających na poziomie lokalnym i regionalnym, mają do odegrania bardzo istotną rolę w działaniach poprawiających funkcjonowanie lokalnej i regionalnej gospodarki.
34. Szczególną rolę we wzmacnianiu systemu instytucji otoczenia biznesu odgrywa, rozwijany od 1996 r. przez Polską Fundację Promocji i Rozwoju MSP (od 2001 r. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości), Krajowy System Usług dla MSP (KSU). W ramach sieci KSU rozwijane są grupy ośrodków świadczące określony typ usług: doradczo-informacyjne, finansowe (pożyczki oraz poręczenia kredytowe), proinnowacyjne (m. in. zapewnianie warunków transferu i komercjalizacji technologii) oraz szkoleniowe. W 2004 r. w sieci KSU funkcjonowało 206 ośrodków. Średnio, jeden ośrodek udzielił w ciągu roku wsparcia 652 przedsiębiorcom (MSP) oraz 115 osobom podejmującym działalność gospodarczą.
35. Działania systemowe wspierające działalność innowacyjną i inwestycyjną. Wspieranie przedsiębiorstw, w szczególności MSP, stanowi główne zadanie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), utworzonej w 2001 r. PARP wdraża działania finansowane z funduszy pochodzących z budżetu państwa oraz z budżetu UE (fundusze przedakcesyjne i strukturalne), których celem jest rozwój przedsiębiorczości oraz zasobów ludzkich. Zadaniem PARP jest również wspieranie rozwoju eksportu, rozwoju regionalnego oraz wykorzystywania nowych technik i technologii. Wsparcie dla MSP w regionach realizowane jest w partnerstwie z Regionalnymi Instytucjami Finansującymi (RIF), które wykonują zadania doradcze, promocyjne oraz administracyjne. PARP pełni funkcję instytucji wdrażającej wybrane działania

²³ *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003*, PARP, 2004.

Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006 (SPO-WKP) oraz Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój zasobów ludzkich (SPO-RZL), w części działań we współpracy z RIF.

36. Dużą rolę we wspieraniu działalności przemysłowej i innowacyjnej odgrywa utworzona w 1991 r. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (ARP S.A.). Działania ARP S.A. dotyczą m.in. wspierania rozwoju regionalnego poprzez inicjowanie powstawania parków przemysłowych i technologicznych oraz inkubatorów technologicznych, a także nadzoru właścicielskiego nad 33 agencjami rozwoju regionalnego lub lokalnego. Aktywność ARP S.A. obejmuje również wspieranie powstawania innowacyjnych firm działających w obszarze nowoczesnych technologii za pośrednictwem Centrum Innowacji FIRE. ARP S.A. jest jedną z instytucji wdrażających SPO-WKP.
37. Istotne wsparcie działań innowacyjnych MSP oferuje Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna (NOT) poprzez projekty celowe, realizowane w oparciu o umowę z ministrem właściwy do spraw nauki. Projekty te dotyczą dofinansowania prac B+R, przy czym otrzymanie dofinansowania uwarunkowane jest przeprowadzeniem prac wdrożeniowych²⁴.
38. Wspieranie napływu inwestycji jest głównym zadaniem Państwowej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych, utworzonej w 2003 r. w wyniku połączenia Polskiej Agencji Inwestycji Zagranicznych S.A. i Polskiej Agencji Informacji S.A. PAiIZ udziela potencjalnym inwestorom informacji na temat terenów pod inwestycje, warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, udziela też pomocy w prowadzeniu negocjacji z organami administracji państwowej i samorządowej. Prowadzone są prace nad przekształceniem PAiIZ w agencję rządową (Polską Agencję Handlu i Inwestycji), której kompetencje będą obejmowały działania z zakresu promocji eksportu oraz zwiększania napływu inwestycji do Polski.
39. Wsparcie dla rozwoju turystyki w Polsce oraz dla promocji Polski jako kraju atrakcyjnego pod względem turystycznym realizowane jest przez Polską Organizację Turystyczną (POT), utworzoną na mocy ustawy z 25 czerwca 1999 r. POT jest głównym udziałowcem Polskiej Agencji Rozwoju Turystyki (PART), angażującej się aktywnie w rozwój infrastruktury turystycznej, a także doradztwo strategiczne na rzecz budowy produktów turystycznych.
40. Krajowa Izba Gospodarcza (KIG) to instytucja samorządu gospodarczego, działająca od 1990r. i zrzeszająca ponad 130 organizacji gospodarczych, do których należy około 300 tys. krajowych przedsiębiorstw. Działalność KIG koncentruje się w 16 komitetach problemowych, które skupiają ekspertów, naukowców i praktyków życia gospodarczego. Dysponuje także własną jednostką badawczą - Instytutem Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym. Podstawowym zadaniem KIG jest reprezentowanie interesów przedsiębiorców wobec organów państwa, organizacji krajowych oraz reprezentowanie przedsiębiorstw działających w Polsce za granicą. KIG współorganizowała udział Polski w Światowej Wystawie EXPO 2000 w Hanowerze i Expo 2005 w Aichi, organizowała wystąpienia promocyjne Polski w krajach kolejno przewodzących Unii Europejskiej.
41. W Polsce działa wiele organizacji przedsiębiorców o różnym stopniu reprezentatywności, strukturze i liczbie zrzeszonych członków. W styczniu 2003 r.

²⁴ W okresie od 6 listopada 2001 r. do 28 lutego 2005 r. podpisano 348 umów o dofinansowanie projektów celowych realizowanych przez MSP (średnia kwota dofinansowania projektu wynosi 154 288 PLN).

11 organizacji pracodawców, przedsiębiorców i samorządu gospodarczego utworzyło Radę Przedsiębiorczości. Była to pierwsza próba utworzenia forum wspólnego wyrażenia postulatów adresowanych do organów ustawodawczych i wykonawczych w zakresie związanym z polityką gospodarczą państwa.

42. Innym forum dyskusji pomiędzy organizacjami pracodawców, rządem i związkami zawodowymi jest Komisja Trójstronna, w której środowisko przedsiębiorców reprezentują: Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych, Konfederacja Pracodawców Polskich, Związek Rzemiosła Polskiego oraz Business Centre Club.

1.9 Finansowanie przedsiębiorstw we wczesnych fazach rozwoju

43. Dostępność finansowania zewnętrznego jest jednym z kluczowych czynników rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, bowiem przedsięwzięcia innowacyjne charakteryzują się najczęściej znaczną kapitałochłonnością i wysokim poziomem ryzyka, rzadko więc przedsiębiorcy mają możliwość rozpoczęcia takiej działalności wyłącznie w oparciu o własne zasoby. Tymczasem w Polsce bardzo niewielkie są możliwości uzyskania kapitału w przedziale 0,1-2 mln PLN do 8-10 mln PLN²⁵. Poniżej dolnej granicy tego przedziału przedsiębiorcy mają zwykle możliwości uzyskania finansowania ze źródeł prywatnych (własne oszczędności, rodzina, znajomi etc.), natomiast większe kwoty są stosunkowo łatwo dostępne na rynku venture capital (VC) / private equity (PE).
44. Najważniejsze przyczyny niechęci istniejących funduszy VC/PE do inwestowania w obszarze luki kapitałowej to:
- wysokie ryzyko związane z inwestycjami w przedsięwzięcia, których szanse rynkowe są trudne do oszacowania (brak historii przedsiębiorstwa, nieznaną produkt etc.);
 - wysokie koszty analizy typu *due dilligence* i sporządzenia dokumentacji prawnej niezbędnej do rozpoczęcia inwestycji (w porównaniu z wartością inwestycji);
 - wysokie koszty zarządzania funduszem w porównaniu do wartości inwestycji.
45. Rozwój rynku funduszy kapitału podwyższonego ryzyka w Polsce wskazuje na stałą koncentrację inwestycji w późnych fazach rozwoju przedsiębiorstw (ekspansja, wykup i refinansowanie), przy jednoczesnym spadku liczby wejść kapitałowych w przedsiębiorstwa we wczesnych fazach rozwoju – w 2004 r. w Polsce nie odnotowano żadnego wejścia tego rodzaju²⁶ (tzw. fazy seed i start-up; por. tabela 1.9.1). Jest to trend obserwowany w całej Europie, jednak szczególnie widoczny na rynkach Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Polski²⁷. Inwestycje w przedsiębiorstwa w późniejszych fazach rozwoju wiążą się ze znacznym ograniczeniem ryzyka, a zwykle także ze zwiększeniem wartości pojedynczego

²⁵ Źródło: Raport *Zjawisko luki kapitałowej (equity gap) w gospodarce polskiej*, opracowanie przygotowane na zlecenie Ministerstwa Gospodarki i Pracy, dr Piotr Tamowicz, Gdańsk 2005.

²⁶ Wydaje się, że wysoka wartość inwestycji w fazie *seed* w roku 2003 może być wynikiem błędnego zaklasyfikowania inwestycji, które w rzeczywistości dotyczyły przedsięwzięć w znacznie późniejszej fazie rozwoju (por. Raport *Zjawisko luki kapitałowej (equity gap) w gospodarce polskiej*, opracowanie przygotowane na zlecenie Ministerstwa Gospodarki i Pracy, dr Piotr Tamowicz, Gdańsk 2005).

²⁷ Źródło: *Central and Eastern Europe. Statistics 2004*, EVCA, Zaventem, Belgia 2005

wejścia kapitałowego, w związku z tym są znacznie chętniej podejmowane przez fundusze.

Tabela 1.9.1 Wartość inwestycji funduszy VC w Polsce w poszczególne fazy rozwoju, lata 1999-2004 (w mln EUR)

Faza rozwoju przedsiębiorstwa	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Seed	1,8	2,9	2,2	0	15,1	0
Start up	16,2	38,8	22,7	9,8	2,0	0
Expansion	131,2	158,2	73,9	53,7	40,4	44,1
Replacement	24,2	1,9	47,8	34,6	42,7	59,5
Buyout	10,6	0	3,8	19,5	32,9	30,8
Razem	184,1	201,8	150,4	117,6	133,1	134,4

Źródło: *European Venture Capital Association (EVCA)*

46. Występowanie luki we wczesnych fazach rozwoju jest właściwie niezależne od sektora, w którym przedsiębiorstwo funkcjonuje. Jedynie w sektorze technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) uzyskanie finansowania w obszarze luki jest nieco łatwiejsze, jednak wpływ na to ma w zasadzie działalność jednego funduszu VC oraz utrzymująca się dobra koniunktura w tym sektorze.
47. W 2004 r. do Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych (PSIK) należało 28 funduszy VC/PE, jednak właściwie żaden z nich nie inwestował w przedsiębiorstwa w fazach seed ani start-up. W związku z takim stanem rynku zdecydowano o podjęciu interwencji publicznej w tym obszarze: w ramach poddziałania 1.2.3. SPO-WKP Wspieranie powstawania funduszy kapitału załączkowego typu seed capital. W poddziałaniu tym przewidziane jest udzielanie wsparcia funduszom inwestującym w MSP w najwcześniejszych fazach rozwoju. Rezultatem udzielonego wsparcia, przewidzianego jako pilotaż, powinno być powstanie około pięciu nowych funduszy, które oferować będą finansowanie w obszarze luki kapitałowej. Takie połączenie kapitału publicznego z prywatnym powinno zapewnić inwestorom prywatnym zachętę do inwestowania w tego rodzaju fundusze poprzez zapewnienie uprzywilejowania względem inwestora publicznego (instytucji udzielającej wsparcia).
48. Poza funduszami VC innym potencjalnym źródłem finansowania w obszarze luki kapitałowej (w szczególności w jej dolnej części) są tzw. business angels – osoby prywatne, inwestujące własny kapitał oraz wiedzę i doświadczenie w nowe przedsiębiorstwa, często o znacznym poziomie ryzyka. W Polsce rozwijają się 3 organizacje zrzeszające i wspierające business angels: Polska Sieć Aniołów Biznesu PolBAN, Akcelerator Technologii działający w ramach Fundacji Centrum Innowacji FIRE oraz Lewiatan Business Angels (sieć tworzona przez Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan). Działalność tych organizacji zaczęła już przynosić pierwsze efekty, zarówno w postaci nawiązania kontaktów pomiędzy inwestorami, jak i w postaci pierwszych inwestycji. W dolnym obszarze luki kapitałowej inwestorzy typu business angels mogą stać się bardzo wartościowym źródłem kapitału, tym bardziej, że ich wsparcie nie ogranicza się tylko do dokonania inwestycji. Powstawanie i rozwój sieci oraz organizacji wspierających tego rodzaju inwestorów, zapewniających podaż wartościowych projektów do finansowania powinno umożliwić szybki rozwój tego rynku.

1.10 Kooperacja przedsiębiorców

49. Jak pokazano powyżej, niewielkie zasoby przedsiębiorstw działających w Polsce, w porównaniu z przedsiębiorstwami działającymi w UE-15, obniżają ich zdolności konkurencyjne. Zdolności te mogłyby zostać zwiększone poprzez kooperację, pozwalającą na uzyskanie efektów niejednokrotnie nieosiągalnych dla pojedynczych podmiotów (zwłaszcza MSP). Jednak przedsiębiorstwa w Polsce nie wykazują skłonności do takiej współpracy. Główną przyczyną tej niechęci może być wczesna faza rozwoju sektora przedsiębiorstw w Polsce, której przejawem jest m. in. bardzo intensywna konkurencja na rynku lokalnym, niesprzyjająca współpracy. Na taki stan rzeczy wpływ mają również czynniki psychospołeczne: brak zaufania pomiędzy partnerami, pojmowanie kultury kapitalistycznej jako bezwzględnej konkurencji, niedopuszczającej jakiegokolwiek kooperacji z innymi uczestnikami rynku²⁸. Ponadto bardzo niski jest wśród przedsiębiorców poziom świadomości korzyści płynących ze współpracy, a także jej możliwych form.
50. W ostatnich latach rozpoczęło się w Polsce kilka inicjatyw typu klastrowego²⁹, np. klaster Dolina Lotnicza zlokalizowany głównie w województwie podkarpackim, klaster budowlany w województwie świętokrzyskim, klaster poligraficzny w województwie mazowieckim³⁰. Inicjatywy takie powstają oddolnie, poprzez kontakty (początkowo często bardzo nieformalne) pomiędzy przedsiębiorstwami działającymi w jednej branży, w tym samym obszarze. Na dalszym etapie funkcjonowania możliwe jest jednak podjęcie bardziej konkretnych wspólnych działań, poprzez np. zlecenie badań, poszukiwanie poddostawców, aż po wspólne inwestycje uczestników klastra. Na tym etapie możliwe jest udzielanie wsparcia publicznego, które – dzięki efektowi synergii będącemu wynikiem współpracy – jest bardzo efektywne i przynosi znaczną wartość dodaną. Jednak do 2006 r. tego rodzaju wsparcie, skierowane do kooperujących przedsiębiorców, w zasadzie nie było w Polsce oferowane. Brak współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi znacząco utrudnia dyfuzję wiedzy oraz innowacji w gospodarce, gdyż przedsiębiorcy nie ujawniają posiadanych zasobów nawet w sytuacji, gdy posiadanie ich na wyłączność nie jest źródłem przewagi konkurencyjnej.

1.11 Promocja gospodarcza Polski

51. Działania z zakresu promocji gospodarczej Polski obejmują promocję wymiany handlowej na JRE, promocję Polski jako atrakcyjnego miejsca lokowania inwestycji oraz ogólną promocję kraju skierowaną przede wszystkim do turystów i osób zainteresowanych Polską
52. W dziedzinie wymiany handlowej oraz promocji eksportu dostępnych jest szereg instrumentów wsparcia (w tym w ramach SPO-WKP). Promocja wymiany handlowej

²⁸ Por. *Analiza możliwości rozwoju klastrów przemysłowych w Polsce oraz propozycje instrumentów wsparcia*, opracowanie na zlecenie MGiP, Brodzicki T., Dzierżanowski M., Erlandsson K., Szultka S., Gdańsk-Sztokholm 2004.

²⁹ Klaster – geograficzne skupisko wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale również współpracujących. Źródło: *Porter o konkurencji*, Porter M.E., Warszawa 2001.

³⁰ Źródło: www.klastry.pl.

oraz promocja eksportu prowadzona była także przez polskie placówki dyplomatyczne za granicą. Ponadto, prowadzone są działania obejmujące ogólną promocję gospodarczą Polski, mające na celu kreowanie jej pozytywnego wizerunku. W tym obszarze aktywne są nie tylko instytucje administracji publicznej ale również inne instytucje np KIG Z kolei, wspieraniem napływu inwestycji zagranicznych zajmuje się PAiiZ.

53. Informacja i koordynacja działań w zakresie promocji turystycznej Polski należy do zadań POT. POT realizuje zadania promocyjne za granicą poprzez sieć trzynastu Polskich Ośrodków Informacji Turystycznej oraz przedstawicielstwo w Japonii. Ponadto, prowadzi stałą współpracę z regionalnymi i lokalnymi organizacjami turystycznymi w zakresie tworzenia i promocji produktów turystycznych w kraju i zagranicą. Działania w zakresie promocji turystycznej prowadzone są również przez inne instytucje publiczne.
54. Efekty dotychczas podejmowanych działań promocyjnych oceniane są jako niewystarczające w stosunku do istniejących potrzeb. Brak jest na przykład jednolitego, systemowego wsparcia dla eksporterów i inwestorów o zasięgu krajowym; nie funkcjonuje też krajowy system obsługi turystów (informacji turystycznej, promocji etc.). Brak silnego, pozytywnego wizerunku Polski powoduje wymierne straty ekonomiczne - obniża ocenę warunków inwestowania oraz wywiera negatywny wpływ na popyt na eksportowane produkty. Niska wiedza na temat naszego kraju powoduje, że Polska jest postrzegana przez pryzmat wielu stereotypów i uprzedzeń. Konieczne jest zwiększenie liczby realizowanych kompleksowych przedsięwzięć promocyjnych (np. udział w/organizacja EXPO czy innych prestiżowych imprez międzynarodowych), czy też promocja wizerunku Polski w mediach globalnych³¹. Według szacunków MGiP, poziom wydatków publicznych na promocję eksportu w Polsce był w 2003 r. blisko dwunastokrotnie niższy niż poziom tych wydatków w krajach UE-15³². Istnieje również bardzo pilna potrzeba stworzenia systemu kreacji i promocji marki „Polska”, który pozwoliłby na szybki wzrost jej rozpoznawalności, a w konsekwencji także wartości.

³¹ Według szacunków MGiP, poziom wydatków publicznych na promocję eksportu w Polsce był w 2003 r. blisko dwunastokrotnie niższy niż poziom tych wydatków w krajach UE-15. Źródło: *Program promocji gospodarczej Polski do 2005 r.*

³² Źródło: *Program promocji gospodarczej Polski do 2005 r.*

2. DIAGNOZA SYTUACJI NAUKI W POLSCE W LATACH 2000-2004 Z ELEMENTAMI PROGNOZY KRÓTKOOKRESOWEJ

55. Budowa gospodarki opartej na wiedzy (GOW) wymaga znacznego udziału nakładów w PKB na finansowanie badań i rozwoju, infrastruktury, a także usług informatycznych. Niezbędne jest także zapewnienie wysokiego poziomu innowacyjności przemysłu poprzez m.in. rozwój wysoko zaawansowanych, konkurencyjnych technologii.
56. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej w niewielkim stopniu wpłynęło na poprawę sytuacji w nauce i technice w Polsce. Analiza wartości większości wskaźników opisujących ten stan wskazuje na występowanie dużych dysproporcji między Polską, a średnią krajów UE-15 i UE-25 – czyli także w stosunku do krajów, które razem z Polską przystąpiły do UE w 2004 r.³³.

2.1 Diagnoza działalności badawczo-rozwojowej

57. Cechami charakterystycznymi finansowania działalności B+R w Polsce są:
 - bardzo niski udział nakładów na badania i rozwój w stosunku do PKB,
 - dominacja finansowania budżetowego i niewielki udział podmiotów gospodarczych w wydatkach ogółem na B+R,
 - relatywnie niskie wydatki na badania stosowane i prace rozwojowe, w porównaniu z wydatkami na badania podstawowe.
58. W 2004 r. nakłady budżetowe na naukę wynosiły 0,33% PKB, zaś pozabudżetowe – 0,25% PKB. Wartość wskaźnika GERD (nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową) w 2004 r. wzrosła w porównaniu do wartości z 2003 r., a wartość relacji GERD/PKB zwiększyła się nieznacznie z 0,56% w 2003 r. do 0,58% w 2004 r.³⁴. Dla porównania, w 2004 r. w UE-25 wskaźnik ten wyniósł 1,90%, przy czym najwięcej na B+R przeznaczono w Szwecji (3,74% PKB) i Finlandii (3,51%), a najmniej w takich krajach jak Malta (0,29%), Cypr (0,37%), czy Łotwa (0,42%). Średni roczny wzrost nakładów na B+R w wartościach realnych w okresie 2001-2004 wyniósł w Polsce 0,4%, natomiast dla UE-25 wartość ta wyniosła 1,3%, przy czym np. w Finlandii - 4%, a na Cyprze - 15,2%.³⁵
59. GERD per capita w 2003 r. wyniósł w Polsce 64,5 USD PPP³⁶, zaś w UE – 462,6 USD PPP. Nakłady na B+R w Polsce stanowiły więc jedynie ok. 14% średnich nakładów na B+R per capita w UE.
60. Jednocześnie struktura nakładów wg źródeł finansowania działalności B+R w Polsce jest odwrotna niż założono w Strategii Lizbońskiej (2/3 nakładów na B+R powinno pochodzić z sektora pozabudżetowego). Większość środków na B+R w Polsce

³³ *European Innovation Scoreboard 2005*, Komisja Europejska, 2005.

³⁴ Wskaźnik GERD w cenach bieżących w 2003 r. wyniósł 4558,3 mln zł, zaś w 2004 r. – 5155,4 mln zł; zob. *Nauka i technika w 2004 r.*, GUS, Warszawa 2005. Większość danych, które zawarte są w części diagnostycznej sektora B+R pochodzą z ww. publikacji.

³⁵ *EUROSTAT news release*, 156/2005, 6 December 2005.

³⁶ USD PPP – według parytetu siły nabywczej dolara.

pochodzi z budżetu państwa (61,7% ogółu nakładów w 2004 r.). Udział podmiotów gospodarczych w tych nakładach to jedynie 22,6%, zaś środków z zagranicy – 5,2%. Natomiast w UE-25, około 35% łącznych nakładów na B+R stanowiły wydatki budżetowe, przy nakładach z sektora biznesu na poziomie aż 54% oraz środkach z zagranicy w wysokości 9%.

61. Sytuację nauki w Polsce obrazuje także nieefektywna struktura wydatków budżetowych – większość środków (62% w 2004 r.) stanowi dotacja podmiotowa, przy czym na działalność statutową w 2004 r. przeznaczono prawie 48% wydatków³⁷, przede wszystkim na zabezpieczenie podstawowych potrzeb jednostek naukowych. Pozostałe wydatki przeznaczono głównie na: projekty badawcze (15,6% środków), projekty celowe (6,81% środków), inwestycje (13,4% środków) i współpracę naukowo-techniczną z zagranicą (0,09% środków). Taki rozkład środków oznacza, że finansowanie budżetowe jest w bardzo małym stopniu powiązane z efektywnością i przydatnością dla gospodarki badań naukowych prowadzonych przez dotowane jednostki naukowe.
62. W 2004 r. 39,5% ogólnej kwoty wydatków bieżących na B+R przeznaczono na badania podstawowe, finansowane głównie ze środków budżetowych. Z kolei na prace rozwojowe i badania stosowane przeznaczono odpowiednio 35,3% i 25,2%. Taka struktura nakładów plasuje Polskę, obok Czech, wśród krajów o najwyższym udziale badań podstawowych, co jest cechą charakterystyczną dla krajów słabiej rozwiniętych. Głównym wykonawcą badań podstawowych były – podobnie jak w poprzednich latach – placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk (PAN) i szkoły wyższe.
63. W 2004 r., spośród 957 jednostek prowadzących w Polsce działalność badawczo-rozwojową, 197 stanowiły jednostki badawczo-rozwojowe (JBR), 128 – szkoły wyższe, 78 – placówki PAN, a 480 – jednostki rozwojowe (podmioty gospodarcze zajmujące się działalnością B+R obok swojej działalności podstawowej, spośród ok. 2 mln przedsiębiorstw). Taka struktura nie sprzyja integracji badań i realizacji programów badawczych w priorytetowych kierunkach, gdyż jednostki z poszczególnych pionów rzadko współpracują między sobą, co często jest przyczyną nieefektywnego wykorzystania zarówno potencjału kadrowego, jak również środków finansowych i wyposażenia badawczego.

2.2 Potencjał kadrowy zaangażowany w działalność naukową oraz badawczo-rozwojową

64. Cechy charakteryzujące potencjał kadrowy nauki i techniki są następujące:
 - niższy niż przeciętny w UE udział badaczy w populacji aktywnej zawodowo,
 - niewielki udział pracowników naukowo-badawczych zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w ogólnej liczbie pracowników naukowo-badawczych pracujących w kraju,
 - stosunkowo późny wiek uzyskiwania stopnia naukowego doktora habilitowanego i tytułu naukowego profesora,
 - wzrastająca liczba uzyskiwanych doktoratów (jednak niższa od średniej w UE),

³⁷ *Sprawozdanie z wykonania budżetu w 2004 r., część 28 – nauka, część 27 – informatyzacja*, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Warszawa, marzec 2005, s. 14.

- wieloetatowość pracowników nauki spowodowana niskimi płacami oraz zwiększonymi obowiązkami edukacyjnymi (prawie pięciokrotny wzrost liczby studentów od 1990 r.).
65. Liczba zatrudnionych ogółem w działalności B+R wynosiła w 2004 r. 127 356 osób³⁸, przy czym w okresie ostatnich 10 lat liczba ta podlegała pewnym fluktuacjom, mieszcząc się w przedziale 120 000 – 128 500³⁹. W Polsce wskaźnik opisujący liczbę badaczy na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2002 r. wynosił 3,9 i był kilkakrotnie niższy niż w Finlandii –16,4. Dla porównania średnia wartość w UE wynosiła 5,5 (2002 r.).
 66. W Polsce tylko 6,5% wszystkich zatrudnionych w działalności B+R pracuje w przedsiębiorstwach, podczas gdy wskaźnik ten dla krajów UE-15 wynosi ok. 50%⁴⁰.
 67. W latach 1998-2002 wzrosła liczba profesorów, z których większość (51,7%) stanowią osoby między 50-59 rokiem życia. Tylko 24% osób uzyskało tytuł profesora w wieku poniżej 50 lat, zaś 14,4% uczonych uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego w wieku poniżej 40 lat. Spośród ostatniej grupy, 63,5% doktorów to osoby poniżej 35 lat. Jednak we wszystkich dziedzinach nauki (według danych z 2003 r.) uczeni z tytułem profesora w wieku 60-70 lat stanowili najliczniejszą grupę.
 68. Analizując jakość potencjału kadrowego zatrudnionego w działalności B+R kraju należy także przytoczyć dane bibliometryczne. W 2003 r. udział Polski w światowej puli publikacji naukowych wyniósł 1,45 % (ok. 11 600 cytowań) i był najwyższy w ciągu ostatnich dwudziestu lat. Jednak w porównaniu z krajami UE liczba cytowań polskich badaczy i naukowców na 1 mln mieszkańców jest dużo niższa. Średnia dla UE-15 w 2002 r. wynosiła 673, a dla Polski - 266.

2.3 Aparatura naukowo-badawcza

69. Laboratoria naukowo-badawcze w Polsce są źle wyposażone. Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych (będącej w dyspozycji jednostek naukowych) wyniósł w 2003 r. prawie 78%. Największym udziałem w ogólnej wartości aparatury naukowo-badawczej w 2003 r. dysponowały szkoły wyższe (49,1%) oraz instytuty naukowo-badawcze - wchodzące w skład JBR– (30,2 %). Ze względu na przestarzałą aparaturę polscy naukowcy mają bardziej ograniczone możliwości prowadzenia badań naukowych w stosunku do naukowców w najbardziej rozwiniętych krajach.
70. Obok niskiego poziomu dofinansowania budżetowego zakupów aparatury naukowo-badawczej, problemem jest także system dofinansowania zakupów aparatury dla jednostek naukowych. Większość środków przyznawana jest w systemie rozproszonym i na stosunkowo niewielkie przedsięwzięcia. Tylko w niewielkim stopniu finansowane są zakupy aparatury o znaczeniu środowiskowym (między innymi z uwagi na małą liczbę wniosków). Jest to aparatura służąca badaniom kilku jednostek naukowych, które wykorzystują ją w ramach wspólnego sformalizowanego

³⁸ W tym 71 906 w szkołach wyższych, 13 238 w jednostkach badawczo-rozwojowych, 4843 w instytutach PAN i 5957 w jednostkach rozwojowych (przedsiębiorstwach).

³⁹ *Nauka i technika w 2003 r.*, GUS, Warszawa 2005, s. 30.

⁴⁰ *Statistics on Science and Technology in Europe. Data 1991-2002. Part 1*, European Commission, Eurostat, Luxembourg 2003, s. 34.

porozumienia. Na jej zakup przeznaczono w 2004 r. blisko 13,6% ogólnej puli środków budżetowych na zakupy aparatury. W 2005 r. wskaźnik ten wyniósł 19%. Podobnie kształtuje się poziom wykorzystania środków na infrastrukturę B+R z Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.⁴¹

2.4 Infrastruktura informatyczna nauki

71. Obecna infrastruktura informatyczna i informacyjna nauki opiera się głównie na zasobach wytworzonych w czasie realizacji programów rozwoju infrastruktury informatycznej dla polskich środowisk naukowych i akademickich z lat 1995⁴² i 2000⁴³. Programy te są elementem strategii realizowanej od 1993 r. przez Komitet Badań Naukowych, a następnie przez ministra właściwego ds. nauki. Kontynuacją przyjętej strategii jest podpisany w grudniu 2005 r. „Program rozwoju i utrzymania infrastruktury informacyjnej i informatycznej nauki oraz jej zasobów w postaci cyfrowej na lata 2006 – 2009”.
72. Infrastruktura informatyczna nauki w Polsce to przede wszystkim zasoby sprzętowe, sieciowe i cyfrowe usytuowane w 5 Centrach Komputerów Dużej Mocy Obliczeniowej (Gdańsk, Kraków, Poznań, Warszawa, Wrocław), 21 Miejskich Sieci Komputerowych MAN, których jednostki wiodące mają siedziby w największych ośrodkach akademicko-naukowych kraju oraz liczne zasoby lokalne usytuowane w jednostkach naukowych i akademickich. Bazą tej infrastruktury jest ogólnopolska sieć optyczna PIONIER, która zapewnia środowisku naukowo-badawczemu dostęp do zasobów światowego Internetu oraz dedykowane połączenia pomiędzy ośrodkami w Polsce i za granicą. Podstawą sieci PIONIER są własne włókna światłowodowe, które obecnie mają łączną długość ponad 4.000 km⁴⁴.
73. Należy przyznać, że infrastruktura informatyczna nauki w Polsce jest stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana, jednak istnieją obszary o słabym poziomie rozwoju (w szczególności część wschodnia Polski). Niezadowalający jest też niski poziom innowacyjnych rozwiązań i aplikacji wykorzystywanych przez poszczególne jednostki.

2.5 Współpraca naukowa i naukowo-techniczna z zagranicą

74. W ramach współpracy wielostronnej szczególne znaczenie ma uczestnictwo Polski (od września 1999 r.) w 5. Programie Ramowym Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji UE (5 PR, 1998-2002) oraz w 6. Programie Ramowym Badań i Rozwoju

⁴¹ Fundusz Nauki i Technologii Polskiej (wcześniej: Fundusz Rozwoju Nauki) został utworzony rozporządzeniem Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 29 kwietnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Nauki i Technologii Polskiej (Dz.U. Nr 81, poz. 714). Środki Funduszu pochodzą m.in. z wpływów w wysokości 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym i są wydatkowane w szczególności na: wspieranie inwestycji służących potrzebom prac B+R.

⁴² Program rozwoju infrastruktury informatycznej dla polskich środowisk naukowych

⁴³ Program rozwoju infrastruktury informatycznej polskiego środowiska naukowo-akademickiego na lata 2001-2005 pn. "PIONIER: Polski Internet Optyczny- Zaawansowane Aplikacje, Usługi i Technologie dla Społeczeństwa Informacyjnego".

⁴⁴ Ocena stanu infrastruktury teleinformatycznej nauki w Polsce, OPI, Warszawa, grudzień 2005 s.2.

Technicznego UE (6 PR, 2002-2006). W ramach 5. PR zatwierdzono do realizacji 1323 projekty badawcze z udziałem polskich zespołów (wskaźnik sukcesu – 23,2%), natomiast w ramach 6. PR do kwietnia 2005 r. zatwierdzono 363 projekty z udziałem polskich zespołów. W projektach tych bierze udział 525 zespołów z Polski (wskaźnik sukcesu odpowiednio 15,7% i 13,8%). Polska jest też członkiem Wieloletniego Programu Ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej.

75. Ponadto, Polska uczestniczy w pracach następujących organizacji międzynarodowych: Europejskiej Fundacji Naukowej (ESF - od 1992 r. jej członkiem jest PAN), Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego (od 2000 r.), Programu Naukowego NATO, OECD (od 1996 r.), UNESCO (od 1946 r.), Inicjatywy Eureka (jako członek od 1995 r.) oraz Europejskiego Programu Współpracy w Dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych (COST, od 1991 r.). Polska zawarła również umowy dwustronne o współpracy w dziedzinie nauki i techniki z ponad trzydziestoma krajami. Wiele polskich zespołów naukowych realizowało zlecenia badawcze dla przedsiębiorstw zagranicznych, a uczelnie i instytuty naukowe realizują szereg umów dwustronnych z partnerami zagranicznymi.

3. DIAGNOZA W OBSZARZE SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

3.1 Rynek IT w Polsce

76. W 2004 r.⁴⁵ w Polsce poziom inwestycji w technologie informacyjne i komunikacyjne per capita kształtował się na poziomie 100, w porównaniu do Czech (238), Węgier (189) oraz 732 dla krajów Europy Zachodniej, co świadczy o wysokim niedofinansowaniu tego sektora. Tempo wzrostu sektora usług IT wynoszące 13,2 % w 2004 r. było najwyższe spośród nowych państw członkowskich. Polska w rankingu państw najlepiej przystosowanych do ery nowych technologii znalazła się na 32. miejscu (na 65 badanych)⁴⁶. Wśród sześciu głównych kategorii Polska osiągnęła najwyższy wynik w kategorii „Otoczenie ekonomiczne”, plasując się na 30. pozycji z 7,34 punktami (na 10), podczas gdy średnia ocena krajów Europy Wschodniej wyniosła 6,71.
77. Należy jednak mieć na uwadze, że strategiczna ocena gotowości Polski do transformacji do fazy społeczeństwa informacyjnego zgodnie z rankingiem Światowego Forum Gospodarczego (World Economic Forum) wypada bardzo słabo. Zgodnie z tym rankingiem, w 2004 r. Polska zajmowała 72. miejsce na 104 sklasyfikowane kraje świata, w dodatku z każdym rokiem przesuwa się na coraz gorsze miejsce. W odniesieniu do sektora publicznego, Polska zajmuje 95. miejsce (za wszystkimi krajami UE-25+2), co świadczy o wyjątkowo złej sytuacji.

3.2 Poziom infrastruktury teleinformatycznej kraju

78. W 2002 r. w Polsce inwestycje w telekomunikację per capita wyniosły 35,4 USD – dużo mniej niż w najlepiej rozwiniętych krajach UE⁴⁷. Indeks dostępu cyfrowego na koniec 2002 r. ukształtował się na poziomie 0,59, co w porównaniu z najwyższymi wskaźnikami UE (np. Szwecja – 0,85, Dania – 0,83) daje także wynik o wiele słabszy⁴⁸. Polska w 2003 r. zajęła 57. miejsce w rankingu konkurencyjności światowych gospodarek⁴⁹. Na konkurencyjność tę znacznie oddziałuje rozwój infrastruktury i usług telekomunikacyjnych.
79. W 2004 r. wskaźnik mieszkaniowych telefonicznych linii abonenckich na 100 mieszkańców wyniósł 73,8, natomiast abonentów telefonii komórkowej na 100 mieszkańców – 55. Liczba abonentów i użytkowników wyniosła 21,15 mln i była większa o 21,6% niż w końcu 2003 r.⁵⁰ W 2003 r. odnotowano 12,26 mln telefonicznych łącz głównych, co stanowi wskaźnik 321,4 na 1000 osób. Istniały

⁴⁵ Raport *European Information Technology Observatory 2005*.

⁴⁶ *The 2005 e-readiness rankings*, Economist Intelligence Unit, The IBM Institute for Business Value.

⁴⁷ Dla porównania: Dania – 238,9 USD; Wielka Brytania – 227,3 USD; Portugalia – 191,1 USD; Szwecja – 166 USD; Hiszpania – 128 USD, Czechy – 80 USD, Słowenia – 75 USD; Węgry – 67 USD; *World Telecommunication Development Reports*, 2003, ITU.

⁴⁸ http://www.itu.int/newsarchive/press_releases/2003/30.html; IDC uwzględnia cztery elementy: infrastrukturę informacyjną, wiedzę i umiejętności społeczeństwa, jakość dostępu do ICT, wpływ dochodów na ICT.

⁴⁹ *The World Competitiveness Yearbook 2004*; 2001, IMD

⁵⁰ *Stan telekomunikacji w Polsce*, dane na koniec III kwartału 2004 r., <http://www.mi.gov.pl/departamenty/1/analizy/943.html>.

również 7932 automatyczne cyfrowe centrale miejscowe, w tym na wsiach 3655. Natomiast automatycznych cyfrowych central międzystrefowych istniało 97. Liczba abonentów poszczególnych systemów łączności wykazywała zdecydowanie tendencje rosnące - w latach 1999-2003 nastąpił bezwzględny przyrost liczby abonentów telefonii przewodowej o 9,5% (w tym na wsi o 26%) oraz bezwzględny przyrost liczby abonentów telefonii komórkowej o 339,8%. Wzrost liczby abonentów odnotowały również telewizje kablowe (w latach 1999-2003 o 9,1%)⁵¹.

80. Techniczne możliwości dostępu do Internetu w 2004 r. miało 26% wszystkich gospodarstw domowych w Polsce. Na terenach miejskich odsetek ten wyniósł 31%, a na wsi 15%. Tylko 36% gospodarstw domowych posiada komputer – co w porównaniu do średniej dla nowych krajów członkowskich (55%)⁵² jest ciągle niesatysfakcjonującym wynikiem. Stopień wyposażenia w komputery zależy m.in. od wysokości dochodów. Ponad 73% gospodarstw o przeciętnych miesięcznych dochodach netto powyżej 7200 PLN posiadało komputer. Natomiast gospodarstwa o dochodach w przedziale 1441-3360 PLN i poniżej 1440 PLN miesięcznie były wyposażone w komputery znacznie rzadziej – odpowiednio: 43% i 16%.
81. Prawie jedna trzecia gospodarstw domowych (32%) mających techniczne możliwości dostępu do Internetu w 2004 r. wykorzystywała łącza szerokopasmowe (pozwalające na przesyłanie danych z prędkością ponad 128 kb/s), a 36% korzystało z modemu analogowego. Poziom dostępu do Internetu w polskich gospodarstwach domowych (26%) jest niższy od średniego w UE, gdzie wynosi on 43%. Dla porównania, najwyższy wskaźnik dostępu do Internetu w domu odnotowano w Danii (69%), a najniższy na Litwie (12%).⁵³
82. W 2004 r. komputery wykorzystywało 92% przedsiębiorstw, a 85% posiadało dostęp do Internetu. Praktycznie wszystkie duże przedsiębiorstwa (z liczbą pracujących wynoszącą 250 osób i więcej) wykorzystywały komputery i miały dostęp do Internetu. Niemal wszystkie (99%) przedsiębiorstwa średnie (z liczbą pracujących wynoszącą od 50 do 249 osób) były wyposażone w komputery, a 98% z nich posiadało dostęp do Internetu. Liczba e-usług świadczonych dla obywateli, biznesu oraz ogólnych usług publicznych realizowanych on-line jest 2-3 krotnie niższa niż w krajach UE.

3.3 Poziom rozwoju e-usług administracji publicznej

83. Poziom zaawansowania rozwoju usług publicznych wśród krajów EU-25 wynosi 68%, w tym w Polsce 35%⁵⁴. Poziom pełnej interaktywności usług publicznych on-line kształtuje się na poziomie 40%, w tym w Polsce – 9% (3. pozycja od końca). Najwyższym wskaźnikiem rozwoju e-usług publicznych dla obywateli charakteryzują się takie usługi, jak: poszukiwanie pracy (74%), podatek dochodowy od osób fizycznych (50%), rejestracja na wyższe uczelnie (36%) oraz akty stanu cywilnego.

⁵¹ Łączność – Wyniki Działalności w 2003; 2002; 2001; 2000 roku, GUS, Warszawa 2005.

⁵² Źródło: Portal internetowy Eurostatu: <http://epp.eurostat.cec.eu.int>, zakładka Data, link 1 information society statistics, folder *Computers and the Internet in households and enterprises, Availability of Computers, Households*

⁵³ Źródło: *Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2004 r.*, GUS, Warszawa 2005

⁵⁴ Dane w oparciu o badania *Web-based survey on electronic public services* przeprowadzone na zlecenie KE przez CapGemini, lipiec 2004 r.

Z kolei najniższy poziom rozwoju dotyczy usług z zakresu służby zdrowia (2%) i rejestracji zgłoszeń na policję (2%).

84. Stan rozwoju e-usług publicznych skierowanych do osób prawnych jest wyższy niż skierowanych do osób fizycznych. Najwyższy wskaźnik dotyczy obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (100%), obsługi deklaracji celnych (100%) i podatku VAT (50%). O ile w przypadku obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tak wysoki poziom rozwoju uwarunkowany jest regulacjami prawnymi, tak w przypadku dwóch pozostałych usług rozwój osiągnięty został głównie dzięki samodzielnym inicjatywom jednostek administracji publicznej poszczególnych województw. Na niskim poziomie utrzymuje się usługa uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska (25%) oraz rejestracji przedsiębiorstw (5%).
85. Większość urzędów administracji publicznej osiągnęła poziom informacyjny, który nie wymaga transformacji w wewnętrznym funkcjonowaniu urzędu i jest relatywnie łatwy do osiągnięcia. Na niskim poziomie rozwoju pozostają usługi transakcyjne wymagające projektowania procedur wewnętrznych, integracji rejestrów państwowych i baz danych, zmiany uregulowań prawnych oraz stworzenia nowych regulacji organizacyjnych, klasyfikacji oraz standardów. Także brak doświadczenia w zarządzaniu projektami elektronicznej administracji oraz brak wizji jej rozwoju skutkuje niskim poziomem rozwoju e-usług. 99,4% urzędów posiada dostęp do Internetu, jednak aż 80% urzędów gminnych łączy się z Internetem tylko za pomocą modemu.⁵⁵ Informatyzacja nie jest priorytetem – w ponad 70% urzędów na ten cel przeznaczono w 2003 r. nie więcej niż 1% budżetu.
86. Cyfryzacja telewizji stanowi realną szansę upowszechnienia uniwersalnych terminali dostępu do treści audiowizualnych, umożliwiających korzystanie z usług publicznych z wykorzystaniem kanału zwrotnego (od użytkownika do serwera usługowego)⁵⁶. Możliwości takie dają różne technologie łączności, szczególnie: telefonia komórkowa (GSM lub UMTS), telefonia stacjonarna z łączami komutowanymi lub sieci IP. Spośród ok. 12,5 mln gospodarstw domowych w Polsce w 2003 r. 98,4% posiadało analogowy odbiornik telewizyjny⁵⁷. Transmisja sygnału telewizyjnego w standardzie analogowym nie umożliwia wprawdzie dostępu do zaawansowanych usług informacyjnych, ograniczając się do podstawowego przekazu obrazu i dźwięku oraz telegazety, ale dane te obrazują potencjał przyszłego rynku telewizji cyfrowej, w ramach której możliwa będzie realizacja usług dostępu do zasobów danych, również o charakterze interaktywnym.

3.4 Działania z zakresu e-gospodarki⁵⁸

87. Wyniki badania wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach przeprowadzonego w 2004 r. pokazały, że generalnie poziom wskaźników wykorzystania komputerów i dostępu do Internetu był wysoki, dlatego też wskaźniki w 2005 r. nie wzrosły znacząco.

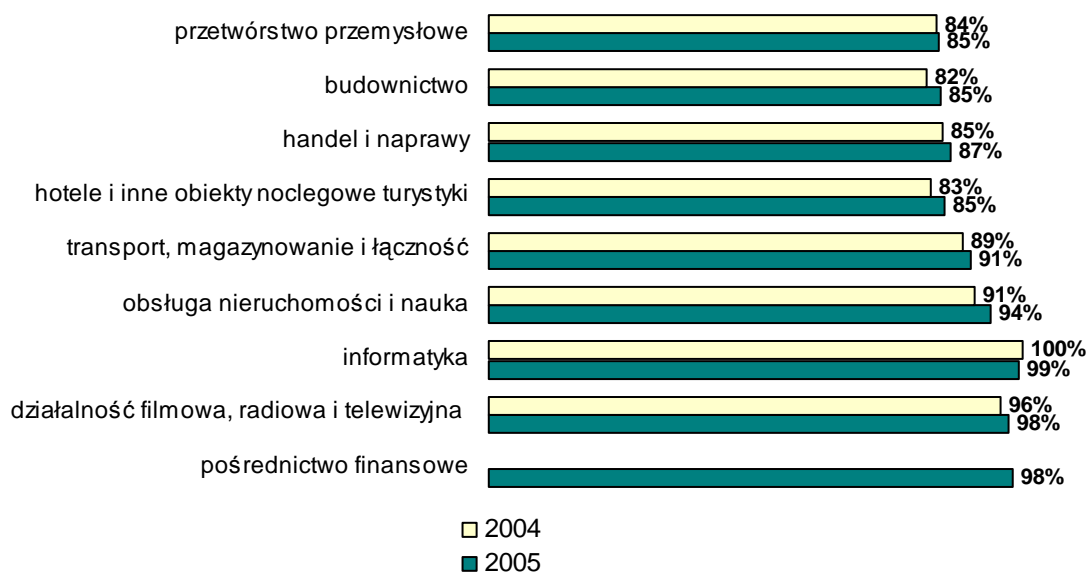
⁵⁵ *Raport ARC Rynek i Opinia dla Ministerstwa Nauki i Informatyzacji*, wrzesień 2004.

⁵⁶ Strategia przejścia z techniki analogowej na cyfrową w zakresie telewizji naziemnej. Przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 4 maja 2005 r.

⁵⁷ Dane za Rocznikiem Statystycznym GUS na rok 2004

⁵⁸ Źródło: Informacja sygnałna GUS *Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2005 r.*, Warszawa 2005.

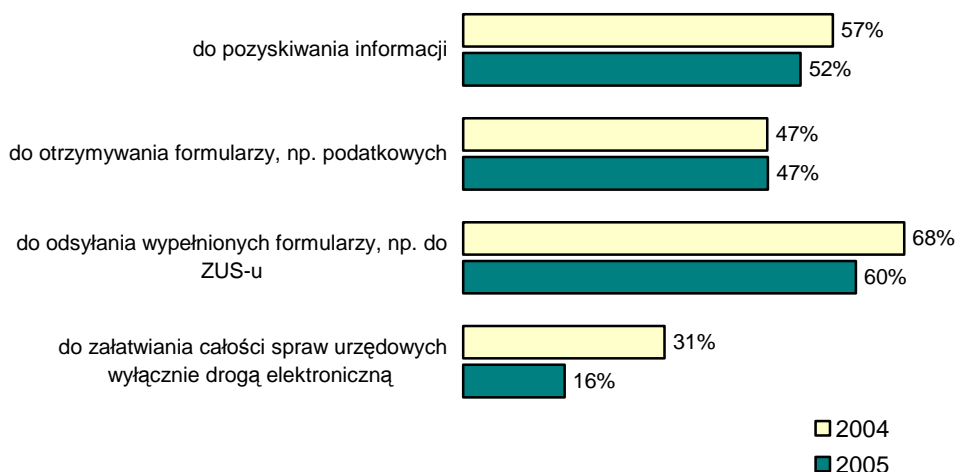
88. Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery w 2005 r. wyniósł 93%, a przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu 87% (wzrost w stosunku do roku poprzedniego odpowiednio o 1 i 2 punkty procentowe).

89. W 2005 r. odsetek przedsiębiorstw, które łączyły się z Internetem poprzez modem analogowy spadł w porównaniu do roku ubiegłego o 9 punktów procentowych i wyniósł 43%. Przedsiębiorstwa zaczęły w większym stopniu inwestować w dostęp szerokopasmowy, którego wykorzystanie wzrosło w ciągu roku o 15 punktów procentowych i wyniosło również 43%.
90. W 2005 r. 38% pracujących w zbadanych przedsiębiorstwach wykorzystywało w swojej pracy komputer przynajmniej raz w tygodniu, w tym 27% używało komputera z dostępem do Internetu. Porównując te dane z rokiem ubiegłym wzrost ww. wskaźników wyniósł odpowiednio 5 i 6 punktów procentowych, co w liczbach bezwzględnych oznacza około 35 tysięcy pracujących.
91. Największy odsetek pracujących wykorzystujących komputery podczas pracy, wynoszący 41%, odnotowano w przedsiębiorstwach dużych, natomiast w przedsiębiorstwach małych i średnich – odpowiednio 36% i 35%. Wskaźnik pracujących wykorzystujących komputery z dostępem do Internetu nie różni się zbyt wiele w przedsiębiorstwach grupowanych według wielkości i waha się w granicach od 26% do 28%.
92. Analizując wyniki w przedsiębiorstwach według rodzajów działalności, najwyższy odsetek pracujących, którzy wykorzystywali komputery podczas swojej pracy odnotowano w sekcji „Pośrednictwo finansowe” – 96%. Niewiele niższy odsetek (95%) można zaobserwować w dziale „Informatyka”, tam jednak aż 91% pracujących korzystała z komputerów z dostępem do Internetu, podczas gdy w przedsiębiorstwach finansowych odsetek ten był prawie o połowę niższy – 47%.
93. Dane dotyczące wykorzystywania Internetu przez przedsiębiorstwa do kontaktowania się z administracją publiczną w 2005 r. wskazują na spadek wartości tego wskaźnika w stosunku do 2004 r. Udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet do pozyskiwania informacji ze strony administracji publicznej wyniósł 52% i spadł w stosunku do 2004 r. o 5 punktów procentowych. W przypadku otrzymywania formularzy np. podatkowych, wskaźnik utrzymał się na poziomie 47%. Odsetek

przedsiębiorstw, które odsyłały wypełnione formularze do organów administracji publicznej przez Internet spadł o 8 punktów procentowych i w 2005 r. wyniósł 60% (68% w 2004 r.). Natomiast wykorzystanie Internetu do załatwiania całości spraw urzędowych wyłącznie drogą elektroniczną zmalało aż o 15 punktów procentowych osiągając poziom 16% (31% w 2004 r.).

94. Odsetek przedsiębiorstw korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w 2004 i 2005 r.

95. Generalnie odsetki osób zamawiających lub kupujących przez Internet wzrosły w porównaniu z 2004 r., jednak nadal korzystanie z handlu elektronicznego nie jest zbyt popularne w naszym kraju. Najczęściej kupowane przy pomocy Internetu towary – książki i czasopisma – nabyło w tym roku niecałe 3% osób w wieku 16-74 lata, co jednak stanowi w liczbach bezwzględnych prawie dziewięćset tysięcy osób.
96. Całkowita wartość towarów i usług zamówionych lub kupionych przez Internet w 2005 r. przekroczyła miliard złotych. Dla porównania w 2004 r. mieszkańcy Polski w wieku 16-74 lata dokonali zakupów przez Internet na łączną kwotę prawie trzystu sześćdziesięciu milionów złotych.
97. Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez Internet⁵⁹ Porównując lata 2003 i 2004 obserwujemy wzrost odsetka przedsiębiorstw, które złożyły zamówienia przez Internet o 7 punktów procentowych. W 2004 r. 17% wszystkich przedsiębiorstw wybrało tę formę dokonywania zakupów. Oznacza to, że do grupy ponad 6,8 tysiąca przedsiębiorstw dokonujących zamówień przez Internet w 2003 r. dołączyło 5,7 tysiąca przedsiębiorstw w 2004 r. Dokonywanie przez przedsiębiorstwa zapłaty w trybie bezpośrednim (on-line) za zrealizowane zamówienia złożone przez Internet nadal nie jest zbyt popularne, ale stopniowo upowszechnia się (wzrost z 3% do 5%).

⁵⁹ W badaniach wykorzystania ICT w przedsiębiorstwach prowadzonych przez GUS, podobnie jak w innych krajach UE, do kategorii zamówień przez Internet nie zalicza się zamówień składanych pocztą elektroniczną. Zebrane informacje w tym zakresie odnoszą się do roku poprzedzającego rok przeprowadzenia badania, czyli 2003 i 2004 r.

98. W 2004 r. odsetek przedsiębiorstw dokonujących sprzedaży przez Internet (nie licząc zamówień otrzymanych pocztą elektroniczną) oraz otrzymujących płatności on-line nie uległ istotnej zmianie w stosunku do 2003 r. wyniósł odpowiednio 4% i 1%.
99. W 2004 r. 4% zbadanych przedsiębiorstw małych, 6% przedsiębiorstw średnich i 8% dużych dokonało sprzedaży za pośrednictwem Internetu, w tym 1% przedsiębiorstw we wszystkich trzech klasach wielkości otrzymało także płatności przez Internet.

4. DIAGNOZA STOPNIA KOOPERACJI SEKTORA PRZEDSIĘBIORSTW Z SEKTOREM NAUKI W POLSCE

4.1 Innowacyjność przedsiębiorstw działających w Polsce

100. Innowacyjność⁶⁰ sektora przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce pozostaje nadal stosunkowo niska, co wyraża się jednym z najniższych wskaźników innowacyjności⁶¹ w UE⁶². W 2004 r. udział przedsiębiorstw, które prowadziły działalność innowacyjną zmniejszył się o 0,3 pp. w porównaniu do 39,3% w 2003 r. Dodatkowo, obserwujemy również niższy całkowity udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze prywatnym (38,7% w 2004 r.) niż w sektorze publicznym (47,6%). Natomiast udział przedsiębiorstw stosujących innowacje w procesach produkcyjnych wyniósł 18%⁶³ i był zbliżony do odnotowanego na Słowacji (17%), ale bardzo niski w porównaniu do średniej dla UE-15 - wynoszącej 51%. Taka struktura wynika głównie ze złej sytuacji finansowej polskich przedsiębiorstw oraz zbyt małego zainteresowania prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej, charakteryzującej się dużym ryzykiem niepowodzenia.

Wykres 4.1.1 Wskaźniki innowacyjności oraz ich dynamika w wybranych krajach.

⁶⁰ Zgodnie z definicją *Oslo Manual*, stosowaną również przez GUS, za działalność innowacyjną uznaje się szereg działań, zarówno o charakterze naukowym (badawczym), jak i o charakterze technicznym, organizacyjnym, finansowym i komercyjnym (handlowym), których celem jest opracowanie i wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów.

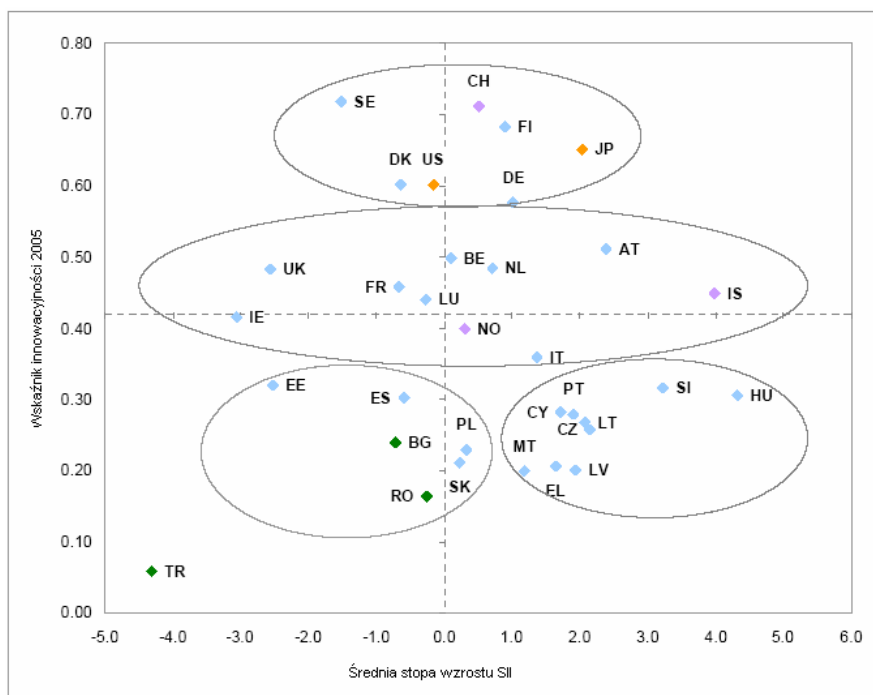
W odniesieniu do przedsiębiorstw za główne źródła innowacji uważa się:

- działalność B+R związaną z opracowaniem nowych i ulepszonych produktów (innowacji produktowych) i procesów (innowacji procesowych), wykonane przez własne zaplecze rozwojowe lub nabyte od innych jednostek;
- zakup gotowej wiedzy w postaci patentów, licencji, usług technicznych, oprogramowania, a także szkolenia związane z działalnością innowacyjną przedsiębiorstw, marketing dotyczący nowych i ulepszonych produktów, przygotowania związane z wprowadzeniem innowacji (tzw. technologie niematerialne);
- zakup maszyn i urządzeń o podwyższonych parametrach technicznych, niezbędnych do wdrożenia nowych procesów i produkcji nowych wyrobów oraz budowy i modernizacji budynków służących wdrażaniu innowacji (tzw. technologia materialna).

⁶¹ Wskaźnik innowacyjności określa udział w badanej populacji przedsiębiorstw przemysłowych tych przedsiębiorstw, które w okresie 3-letnim wprowadziły innowacje.

⁶² Wskaźnik dla Polski wynosi 0,23, podczas gdy średnia dla UE-25 to 0,42; Polska znajduje się na 21. miejscu w UE pod względem wielkości tego wskaźnika. Źródło: *European Innovation Scoreboard 2005. Comparative Analysis of Innovation Performance*, European Commission, Luxembourg 2005.

⁶³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych w sekcjach C, D i E według Polskiej Klasyfikacji Działalności, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. Jest to zbiorowość, która w 2004 r. obejmowała łącznie 8021 przedsiębiorstw, z których 87,7% należało do sektora prywatnego. (źródło: „Nauka i Technika w 2004 r.”, s 77)

Na rysunku zakreślone zostały cztery grupy krajów – górna: kraje najbardziej innowacyjne, środkowa: kraje o przeciętnym poziomie innowacyjności, dolna prawa: kraje nadrabiające braki innowacyjności, dolna lewa: kraje, których dystans w stosunku do najlepszych powiększa się.

Źródło: *European Innovation Scoreboard 2005. Comparative Analysis of Innovation Performance, European Commission, Luxembourg 2005.*

101. Struktura nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach. W analizie wydatków przedsiębiorstw przemysłowych na działalność innowacyjną w latach 2000-2004 zwraca uwagę spadek nakładów w 2001 r., wyrażony zarówno w kategoriach nominalnych, jak i w odniesieniu do PKB. W 2000 r. stosunek wydatków na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych do PKB wynosił około 1,7%, a w roku następnym spadł do nieco powyżej 1,5%. W następnych dwóch latach dynamika wydatków na działalność innowacyjną uległa poprawie i wyniosła odpowiednio 1,8% oraz 2,1%. Mimo odnotowanego wzrostu wydatków na działalność innowacyjną, nakłady te nadal pozostają stosunkowo niskie.
102. W strukturze nakładów na działalność innowacyjną wg źródeł ich finansowania (por. tabela 4.1.1.) z dominuje i rośnie udział środków własnych przedsiębiorstw. Jednak wzrost tego wskaźnika jest wyraźnie związany ze spadkiem wartości nakładów ze źródeł pozostałych, co wskazuje prawdopodobnie na zmianę sposobu kwalifikowania środków. Na uwagę zasługuje fakt uwzględnienia środków pochodzących z funduszy kapitału ryzyka (venture capital).

Tabela 4.1.1 Struktura nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych wg źródeł finansowania w latach 2001-2004

Rok	Środki własne	Kredyty bankowe	Środki pozyskane z zagranicy (w formie bezzwrotnej)	Środki otrzymane z budżetu państwa	Środki pochodzące z funduszy v.c.	Pozostałe
2001	71,9%	17,7%	2,7%	1,5%	b.d.	6,2%

2002	65,4%	22,4%	0,7%	1,0%	b.d.	10,5%
2003	66,9%	13,7%	1,0%	0,7%	0,1%	17,1%
2004	78,9%	15,6%	1,1%	1,1%	0,0%	3,3%

Źródło: GUS: *Nauka i Technika w 2001r., 2002r., 2003r., 2004r., Warszawa.*

103. Struktura nakładów na działalność innowacyjną w 2004 r. wskazuje, że postęp technologiczny dokonywał się głównie poprzez unowocześnienie parku maszynowego – niespełna 60% ogółu inwestycji stanowiły nakłady na zakup maszyn i urządzeń. Natomiast znacznie mniejszy niż w krajach rozwiniętych był udział środków wydatkowanych na prace B+R, stanowiące jedno z najistotniejszych źródeł innowacji – wyniósł on zaledwie 7,5%. Podobnie, na zakup gotowych technologii w postaci dokumentacji i praw, przedsiębiorstwa przeznaczały jedynie około 3%. Taka struktura nakładów oznacza, że działalność innowacyjna w Polsce polega głównie na nabywaniu tzw. technologii materialnej, co jest racjonalne w sytuacji konieczności zmniejszania luki technologicznej.
104. Innowacyjność w sektorze usług. W Polsce innowacyjność⁶⁴ przedsiębiorstw w sektorze usług uległa w ostatnich latach znaczącej poprawie. Wzrosła ona z poziomu 16,0%⁶⁵ w latach 1997-1999 do 22,0% w latach 2001-2003. Tak znaczący wzrost wskaźnika innowacyjności w sektorze usług spowodowany został w znacznym stopniu czynnikiem metodologicznym tj. wejściem do zbiorowości badanych przedsiębiorstw działu Nauka (poziom innowacyjności 74,9%) oraz znacznym wzrostem poziomu innowacyjności przedsiębiorstw sekcji Pośrednictwo finansowe (z 23,0% w latach 1997-1999 do 45,8% w latach 2001-2003). Dla porównania udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze usług w okresie 1998-2000 wynosił w UE 15 – 36%, a w poszczególnych państwach był bardzo zróżnicowany i przykładowo w Niemczech i Portugalii wynosił 49%, a we Włoszech i Hiszpanii odpowiednio 24% i 23%.
105. Kluczowym elementem decydującym o innowacyjności gospodarki jest jej zdolność do wprowadzania i komercjalizacji nowych technologii. Do oceny tej zdolności stosuje się wskaźniki udziału eksportu i importu wyrobów wysokiej techniki w eksporcie i imporcie ogółem. W Polsce od początku lat 90. udział wyrobów wysokiej techniki utrzymuje się na poziomie ok. 2-3% (w 2004 r. wyniósł on zaledwie 2,3%). Dla porównania, w tym samym okresie w krajach UE-15, Japonii i Stanach Zjednoczonych poziom ten systematycznie wzrastał i w 2000 r. w przodującej pod tym względem Irlandii wyniósł 40%, a w Stanach Zjednoczonych i Japonii odpowiednio: 30% i 27%. Według analiz przeprowadzonych przez OECD, Polska należy do krajów o największej względnej przewadze w sektorach: średnio-niskiej i niskiej techniki i zarazem o największym względnym braku przewagi w sektorach wysokiej i średnio-wysokiej techniki⁶⁶. Bilans płatniczy Polski w dziedzinie techniki jest dla Polski od wielu lat ujemny. Dotyczy to zarówno praw własności przemysłowej, usług w zakresie B+R, a także usług technicznych.

⁶⁴ Liczba przedsiębiorstw innowacyjnych, tzn. które w badanym okresie wprowadziły przynajmniej jeden nowy lub ulepszony produkt i/lub proces jako % ogółu przedsiębiorstw.

⁶⁵ Wszystkie dane statystyczne pochodzą z opracowania GUS – *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w sektorze usług w latach 2001-2003, Warszawa 2005 rok.*

⁶⁶ Za: *Nauka i Technika w 2003 r. - Informacje i opracowania statystyczne GUS, Warszawa 2005.*

106. Udział produktów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej ogółem odzwierciedla także zdolność wdrożeniową polskich przedsiębiorstw. W tabeli 4.1.2. przedstawione zostały udziały produktów nowych bądź istotnie zmodernizowanych w produkcji sprzedanej ogółem. W analizowanym okresie nie można zauważyć wyraźnej tendencji wzrostu bądź spadku udziału nowych produktów, zarówno w przemyśle ogółem, jaki i w sekcji przetwórstwo przemysłowe (wg PKD). Najwyższe udziały produktów nowych i zmodernizowanych w sprzedaży ogółem w 2003 r. odnotowano w produkcji pozostałego sprzętu transportowego (64,2%), produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (61,3%) oraz produkcji maszyn biurowych i komputerów (59,4%). Pozwala to uznać wymienione gałęzie za jedne z najnowocześniejszych w polskiej gospodarce.

Tabela 4.1.2 Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej wyrobów w przemyśle w latach 2000-2004 (%)

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
	Wyroby, których produkcję uruchomiono w latach			
	1999-2001	2000-2002	2001-2003	2002-2004
Ogółem przemysł	18,0	16,7	20,7	19,2
W tym przetwórstwo przemysłowe	20,8	19,1	23,8	21,8

Źródło: GUS, Rocznik Statystyczny RP, 2005, 2004 i 2003

107. Istotnymi miernikami efektów działalności innowacyjnej są wskaźniki z zakresu statystyki patentów, dotyczące liczby wynalazków zgłoszonych do opatentowania i liczby uzyskanych patentów. Liczba wynalazków zgłoszonych w Urzędzie Patentowym RP (UP RP) do ochrony patentowej przez twórców krajowych utrzymywała się w ostatnich latach na bardzo niskim poziomie – niewiele ponad 2 tys. rocznie⁶⁷. Ponadto, w 2004 r. na ogółem 7740 wynalazków zgłoszonych do ochrony w UP RP, 69,2% stanowiły wynalazki zgłoszone przez wynalazców zagranicznych, co jest zjawiskiem analogicznym do sytuacji w krajach Europy Zachodniej. Natomiast wartość współczynnika wynalazczości, czyli wynalazków zgłoszonych przez rezydentów na 10 tys. ludności, w Polsce w 1998 r. była ponad czterokrotnie niższa niż średnia w EU-15 wynosząca 2,6 oraz ponad dziewięciokrotnie niższa niż średnia wartość tego wskaźnika dla krajów OECD, wynosząca 6,0. W sumie, w Polsce w 2004 r. udzielono 1794 patenty (w przeliczeniu na 1 mln ludności – 46,9).

108. Liczba patentów polskich twórców udzielonych za granicą w 2002 r. wyniosła 142, w tym 10 patentów przyznanych zostało przez Europejski Urząd Patentowy (EPO, European Patent Office). Polska ma bardzo niski wskaźnik liczby wynalazków zgłoszonych do ochrony w USA oraz uzyskanych tam patentów (odpowiednio 123 i 11 w 2002 r.).

4.2 Kooperacja jednostek naukowych z sektorem gospodarki

109. Dyfuzja innowacji w Polsce jest utrudniona poprzez bardzo słabą współpracę pomiędzy sektorem nauki z gospodarką. Z jednej strony podaż nowych rozwiązań odpowiadających potrzebom podmiotów gospodarczych jest niska. Z drugiej strony, przedsiębiorcy rzadko poszukują w polskich jednostkach naukowych

⁶⁷ W 2004 r. zgłoszono 2381 wynalazki.

rozwiązań dla swoich problemów technologicznych lub organizacyjnych⁶⁸. Wprawdzie w niektórych sektorach (np. biotechnologia, eko-innowacje) współpraca taka występuje i jest prowadzona na bieżąco, jednak ogólnie w gospodarce jest zjawiskiem bardzo rzadkim. Ponadto, instytucje pośredniczące w transferze technologii są w Polsce stosunkowo słabo rozwinięte, a te działające koncentrują się najczęściej na działalności inkubacyjnej niż na kontaktach pomiędzy nauką a gospodarką.

110. W 2004 r. wspieraniem innowacyjności w Polsce zajmowało się 537 wyodrębnionych organizacyjnie ośrodków⁶⁹. Choć od 2000 r. liczba ośrodków wzrosła o 91%, to ponad połowa (55%) spośród powyższych ośrodków oferuje głównie usługi szkoleniowe, doradcze i informacyjne. Natomiast zdolność do wsparcia działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w zakresie transferu technologii wykazywał zaledwie co dziesiąty ośrodek. Ich oddziaływanie jest więc ciągle ograniczone. Dodatkowo, co drugi powiat i 75% gmin (głównie wiejskich) nie posiada instytucji wspierania innowacyjności⁷⁰.
111. Na pewną poprawę w zakresie realizacji prac B+R nakierowanych na gospodarkę oraz kooperacji jednostek naukowych z przedsiębiorcami miały wpływ działania Komisji Europejskiej (KE), która w ostatnich latach wspierała inicjatywy rozwijające współpracę jednostek naukowych z sektorem gospodarki. W ramach 5. i 6. Programu Ramowego zostały przeznaczone środki na nowe instrumenty w tym zakresie – dofinansowano Program Centrów Doskonałości (CD) i Centrów Zaawansowanych Technologii (CZT). W Polsce powstało kilkaset CD, z czego 90 uzyskało dofinansowanie w ramach programów ramowych (67% wszystkich dofinansowanych centrów z krajów kandydujących wówczas do UE). CZT i CD mogą również ubiegać się o wsparcie w ramach poddziałania 1.4.3. SPO-WKP i uzyskać wsparcie z funduszy strukturalnych na projekty inwestycyjne dotyczące budowy i modernizacji laboratoriów badawczych oraz zakup aparatury naukowo-badawczej.
112. Szansą na przełamanie niekorzystnej tendencji jest też wdrożenie Regionalnych Strategii Innowacji (RSI). Celem RSI jest budowa w regionach trwałego partnerstwa pomiędzy jednostkami naukowymi a przemysłem, podnoszenie konkurencyjności MSP poprzez wprowadzanie nowych technologii oraz rozwijanie umiejętności pracowników w zakresie badań i innowacji. Strategie te zostały przygotowane w 15 regionach (z wyjątkiem województwa mazowieckiego) i po ich przyjęciu przez wojewódzkie władze samorządowe są obecnie wdrażane w ramach działania 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.
113. RSI w sposób poprawny identyfikują problemy związane ze współpracą pomiędzy jednostkami naukowymi i przedsiębiorstwami i upatrują w nich jedną z głównych przyczyn niskiej innowacyjności gospodarek regionalnych. Większość regionalnych

⁶⁸ MSP nie są atrakcyjnym partnerem dla jednostek naukowych ze względu na niskie zaawansowanie technologiczne oraz brak możliwości ponoszenia dużych nakładów na projekty B+R, natomiast duże przedsiębiorstwa nie są zainteresowane wprowadzaniem nowych technologii bądź posiadają własne bogate zaplecze B+R. Por. *Analiza możliwości rozwoju klastrów przemysłowych w Polsce oraz propozycje instrumentów wsparcia*, opracowanie na zlecenie MGiP, Brodzicki T., Dzierżanowski M., Erlandsson K., Szultka S., Gdańsk-Sztokholm 2004.

⁶⁹ Dane Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych.

⁷⁰ *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce*, Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, Raport 2004, s. 23-24.

strategii innowacji nie precyzuje jednak, jakie instrumenty interwencji będą stosowane w obszarze współpracy jednostek naukowych i przedsiębiorstw, aby osiągnąć zakładane w strategiach cele. Instrumenty interwencji są z reguły określone ogólnikowo i często sformułowane jak cele a nie instrumenty realizacyjne.

114. Polska stoi przed koniecznością zbudowania otwartego na międzynarodowe otoczenie Narodowego Systemu Innowacji⁷¹, w skład którego będą wchodziły powiązane ze sobą regionalne systemy innowacji. Przygotowanie RSI należy uznać za pierwszy krok zmierzający ku budowie tych systemów.

⁷¹ Narodowy System Innowacji to kompleks wyodrębnionych instytucji, które wspólnie lub indywidualnie wnoszą wkład do rozwoju i rozprzestrzeniania (dyfuzji) nowych technologii i które tworzą bazę, w ramach której rządy formułują i realizują politykę mającą za zadanie oddziaływanie na procesy innowacyjne. Jako to system wzajemnie powiązanych instytucji mających tworzyć, przechowywać i przekazywać wiedzę i umiejętności leżące u podstaw nowych technologii. (Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data – Oslo Manual, second edition; OECD/EC/Eurostat, 1997, s. 132).

5. ANALIZA SWOT

115. W analizie SWOT przyjęto założenie, że mocne i słabe strony stanowią charakterystykę sektorów przedsiębiorstw i nauki, z kolei szanse i zagrożenia rozwoju opisują czynniki zewnętrzne, mające wpływ na te dwa obszary gospodarki polskiej.
116. Mocne strony służą wskazaniu tych elementów, które w rzeczywistości stanowią o przewadze sektorów i to na nich będzie się opierała realizacja PO IG. Natomiast, słabe strony wskazują na problemy i luki, które w wyniku realizacji Programu powinny zostać usunięte lub ograniczone.
117. Szanse to zjawiska występujące w otoczeniu sektorów przedsiębiorstw i nauki, które zostaną wykorzystane do osiągnięcia celów ogólnego i szczegółowych Programu. Zagrożenia warunkowane są czynnikami zewnętrznymi. Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia ich oddziaływania na oba sektory.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Zmieniająca się struktura eksportu w kierunku produktów przetworzonych • Zmieniająca się struktura BIZ na rzecz inwestycji typu <i>greenfield</i> (realizowanych od podstaw) • Członkostwo Polski w UE oraz związany z tym wzrost atrakcyjności i wiarygodności Polski • Otwartość gospodarki i możliwość łatwego przemieszczania dóbr i kapitału • Dynamiczny wzrost sprzedaży przedsiębiorstw działających w Polsce na rynkach UE-25 po 1 maja 2004 r. • Istnienie grupy przedsiębiorstw posiadającej wysokie zdolności adaptacyjne do konkurencji na rynku globalnym • Duża podaż wykształconych pracowników • Duży i niemalejący udział badaczy w ogólnej liczbie zatrudnionych w działalności B+R w jednostkach naukowych • Wzrastająca liczba doktoratów i liczba zatrudnionych ze stopniem doktora w sektorze B+R • Stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana infrastruktura informatyczna nauki 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski udział produktów wysoko przetworzonych oraz wysokiej techniki w eksporcie • Niewielki udział produktów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej • Niska wydajność pracy • Wysoki stopień zużycia środków trwałych w przedsiębiorstwach oraz wysoka dekapitalizacja aparatury naukowej • Niski poziom nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw • Niedostateczny rozwój sektora usług • Niski poziom produktywności przedsiębiorstw działających w Polsce w porównaniu do krajów UE-15 • Niewystarczająca znajomość marki „Polska” oraz marek handlowych i firmowych, a także słaba internacjonalizacja przedsiębiorstw • Niska skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorcami oraz pomiędzy przedsiębiorcami a jednostkami naukowymi • Niedostosowanie systemu instytucji otoczenia biznesu do potrzeb przedsiębiorców oraz sfery B+R • Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw oraz niska skłonność do innowacyjności

	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona dostępność kapitału zewnętrznego na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, zwłaszcza MŚP (w szczególności utrudniony dostęp do zewnętrznego finansowania przedsięwzięć innowacyjnych we wczesnej fazie rozwoju) • Brak kształcenia pro-innowacyjnego i pro-przedsiębiorczego na uczelniach polskich • Niedostateczne nasycenie sektora przedsiębiorstw nowoczesnymi technologiami, w tym technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi • Niski poziom wynalazczości oraz niski poziom świadomości i wykorzystania praw własności intelektualnej w gospodarce • Niewielka liczba udzielonych patentów • Niski poziom nakładów ogółem na B+R, w tym dużo niższy niż optymalny poziom nakładów pozabudżetowych • Niski poziom nakładów budżetowych na badania stosowane i prace rozwojowe • Niekorzystna struktura wiekowa pracowników naukowych • Niewłaściwa struktura organizacyjna sektora B+R oraz rozdrobnienie struktury podmiotowej sektora B+R • Małe doświadczenie polskich zespołów w realizacji dużych międzynarodowych projektów badawczych • Niewystarczające zainteresowanie naukowców prowadzeniem badań stosowanych i prac rozwojowych
SZANSE ROZWOJU	ZAGROŻENIA ROZWOJU
<ul style="list-style-type: none"> • Intensyfikacja działań mających na celu realizację priorytetów Strategii Lizbońskiej • Koncentracja pomocy z funduszy UE na inwestycjach sprzyjających wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu nowych miejsc pracy • Dostęp do osiągnięć światowych w zakresie przedsiębiorczości i innowacji • Korzystny trend zmian struktury sektorowej gospodarki • Stworzenie spójnego systemu otoczenia biznesu dostosowanego do potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki deficyt budżetu państwa w relacji do PKB • Struktura kwalifikacji zawodowych niedopasowana do potrzeb gospodarki • Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej • Niestabilne i nieprzejrzyste otoczenie prawne • Preregulowanie procesów gospodarczych • Nieprzyjazna przedsiębiorcom administracja • Trudności związane z restrukturyzacją

<p>przedsiębiorców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrastająca wydajność pracy • Przyspieszenie modernizacji i poprawa efektywności sektorów w wyniku sprawniejszego transferu rozwiązań innowacyjnych • Wzmocnienie sieci i konsorcjów naukowych oraz platform technologicznych • Udział Polski w budowie Europejskiej Przestrzeni Badawczej • Rozwój Narodowego Systemu Innowacji • Wdrażanie Regionalnych Strategii Innowacyjnych stymulujące budowę regionów wiedzy • Restrukturyzacja i konsolidacja najlepszych jednostek naukowych i zespołów naukowców wokół priorytetowych wieloletnich i strategicznych programów badawczych • Prowadzenie spójnej polityki w zakresie innowacyjności • Rozwój usług w oparciu o dobrze wykwalifikowaną kadrę pracowniczą 	<p>wybranych gałęzi przemysłu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomoc publiczna ukierunkowana na sektory schyłkowe • Brak reformy finansów publicznych • Nieelastyczny rynek pracy i wysokie pozapłacowe koszty zatrudnienia, niesprzyjające podejmowaniu własnej działalności gospodarczej • Brak postaw proinnowacyjnych wśród przedsiębiorców • Odpływ najlepiej wykształconej i doświadczonej siły roboczej (<i>brain drain</i>) • Niski poziom bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym • Brak konsekwencji w realizacji polityki zwiększenia nakładów na B+R, skutkującej utrzymaniem się niskiego poziomu środków ustalanych w budżecie państwa na naukę (brak efektu dźwigni) i zbyt małego finansowania pozabudżetowego prac B+R • Niezdolność uczelni wyższych i innych jednostek naukowych do reorientacji prowadzonych badań na potrzeby gospodarki
---	---

6. OCENA EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA WSPARCIA KRAJOWEGO I ZAGRANICZNEGO DLA SEKTORA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W LATACH 2000-2006

6.1 Charakterystyka pomocy udzielanej w sektorze przedsiębiorstw

118. Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw udzielane jest w Polsce przede wszystkim w dwóch formach – pomocy publicznej oraz finansowania działalności instytucji otoczenia biznesu. Pomoc publiczna stanowi zasadniczą część udzielanego wsparcia.
119. W okresie 2000 – 2004, za wyjątkiem 2003 r., gdy wartość udzielonej pomocy publicznej wyniosła 3,5% PKB, wartość pomocy mieściła się w przedziale od 1,1% PKB w 2000 r. do 1,9% PKB w 2004 r.

Wykres 6.1.1 Tabela 6.1.1 Wartość udzielonej pomocy publicznej (PLN mln)⁷²

Rok	2000	2001	2002	2003	2004
Ogólna wartość udzielonej pomocy	7 712,0	11 194,8	10 277,6	28 627,5	16 400,6
Wartość pomocy z wyłączeniem transportu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	8 809,3
Udział wartości pomocy w PKB	1,1%	1,5%	1,3%	3,5%	1,9%
Udział wartości pomocy w PKB z wyłączeniem transportu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	1,0%

Źródło: UOKiK

120. Szczególnie wysoki poziom pomocy publicznej w 2003 r. jest przede wszystkim wynikiem udzielenia 17,5 mld zł pomocy na restrukturyzację górnictwa. Operacja ta przeprowadzona została w związku ze zbliżającą się akcesją Polski do UE, w przewidywaniu większych trudności związanych z udzielaniem pomocy na restrukturyzację w ramach obowiązującego w Unii Europejskiej porządku prawnego.
121. Struktura pomocy publicznej udzielanej w Polsce w latach 2000-2004 była niekorzystna. Z łącznej kwoty ok. 16,4 mld zł pomocy udzielonej w 2004 r. zaledwie ok. 11% (ok. 1,7 mld zł) było przeznaczone na cele rozwojowe (pomoc regionalna, pomoc horyzontalna na rozwój MSP, na B+R, na tworzenie miejsc pracy). Natomiast pozostałe ok. 89% pomocy (tj. ok. 14,2 mld zł) przeznaczono na restrukturyzację lub utrzymanie poszczególnych sektorów, w szczególności górnictwa węgla kamiennego, kolei, przemysłu stocznioowego.
122. Dostrzegalny jest jednak pozytywny trend polegający na systematycznym wzroście wartości pomocy regionalnej (od 48 mln zł w 2001 r. do 855 mln zł w 2004 r. oraz jej udziału w pomocy publicznej ogółem (od 0,4% w 2001 r. do 9,7% w 2004 r.) Podstawowym źródłem rosnącej wartości pomocy regionalnej są zwolnienia podatkowe dla przedsiębiorców działających w Specjalnych Strefach Ekonomicznych. Od 2005 r. coraz większą rolę odgrywa również pomoc regionalna udzielana przedsiębiorcom w ramach programów operacyjnych współfinansowanych ze środków europejskich (przede wszystkim SPO – WKP).

⁷² Dane przedstawione w tabeli nie uwzględniają pomocy udzielanej przedsiębiorcom w oparciu o środki pochodzące z UE (środki programów przedakcesyjnych i programów operacyjnych 2004-2006), która formalnie nie stanowi pomocy publicznej.

123. W 2004 r. nastąpił także dynamiczny wzrost udzielonej pomocy horyzontalnej, tak w ujęciu ilościowym (z 2 840,8 mln zł w 2003 r. do 4 453,1 mln zł w 2004 r.) jak i w ujęciu ogólnym (w 2003 r. stanowiła 10% ogólnej wartości udzielonej pomocy, natomiast w 2004 r. było to już 50,5 % udziału w ogólnej wartości). Jednakże należy podkreślić, że znaczącą część pomocy horyzontalnej stanowi pomoc na restrukturyzację (3 597,2 mln zł, tj. ok. 81% w 2004 r.). Wynika to w głównej mierze z powodu realizacji postanowień tzw. ustaw antykryzysowych (ustawy o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców oraz ustawy o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy). W 2005 r. ze względu na realizację programów z funduszy strukturalnych, pomoc horyzontalna na MSP, szkolenia, B+R, tworzenie miejsc pracy oraz ochronę środowiska znacząco wzrosła - dokładne dane będą dostępne w III kwartale 2006 r .
124. Najczęstszą formą udzielania pomocy publicznej są uszczuplenia wpływów do budżetu państwa, głównie poprzez ulgi podatkowe i umorzenia, stanowiące od 52,7% (2000 r.) do 90,3% (2003 r.) udzielonej pomocy. Bezpośrednie wydatki publiczne, np. dotacje, stanowią nadal poniżej 50% udzielonej pomocy.

6.2 Analiza i oceny wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora nauki⁷³

125. Wsparcie publiczne w zakresie B+R, realizowane ze środków budżetowych dotyczy finansowania działań na rzecz realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa, w szczególności badań naukowych, prac rozwojowych oraz innych zadań szczególnie ważnych dla realizacji tej polityki. Środki finansowe na naukę przeznacza się przede wszystkim na dofinansowanie działalności statutowej jednostek naukowych, inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, projektów badawczych, projektów celowych, realizowanych przez przedsiębiorstwa (co stanowi pomoc publiczną) i jednostki naukowe, współpracy naukowej z zagranicą, działalności wspomagającej badania oraz programów lub przedsięwzięć dotyczących m.in. rozwoju młodych kadr nauki, wspierania jednostek organizacyjnych działających na rzecz współpracy między nauką i gospodarką.
126. Udział nakładów budżetowych na B+R w PKB oraz w całkowitych wydatkach budżetu państwa systematycznie spada. Proces ten, za okres 2000-2005 został zilustrowany na wykresie 1.

Wykres 6.2.1: Udział nakładów budżetowych na B+R w PKB oraz w wydatkach budżetu państwa w latach 2000-2005

⁷³ Źródłem dla zawartych w rozdziale 6.2 tabel i wykresów jest: Opracowanie na podstawie sprawozdań wykonania budżetu dla części 28 Nauka z lata 2000-2005.

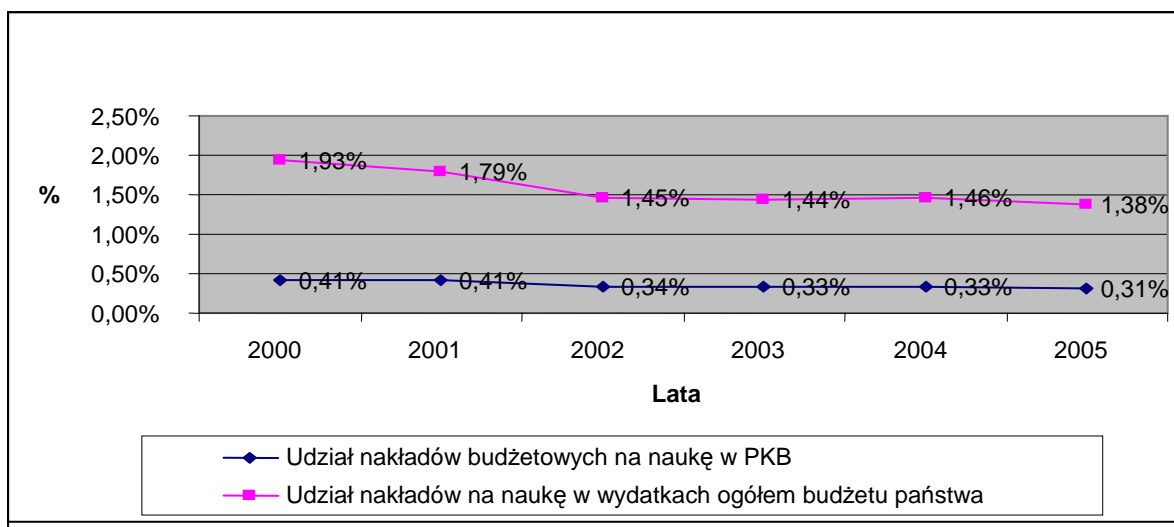

Tabela 6.2.1: Nominalne nakłady budżetowe na naukę w mln PLN

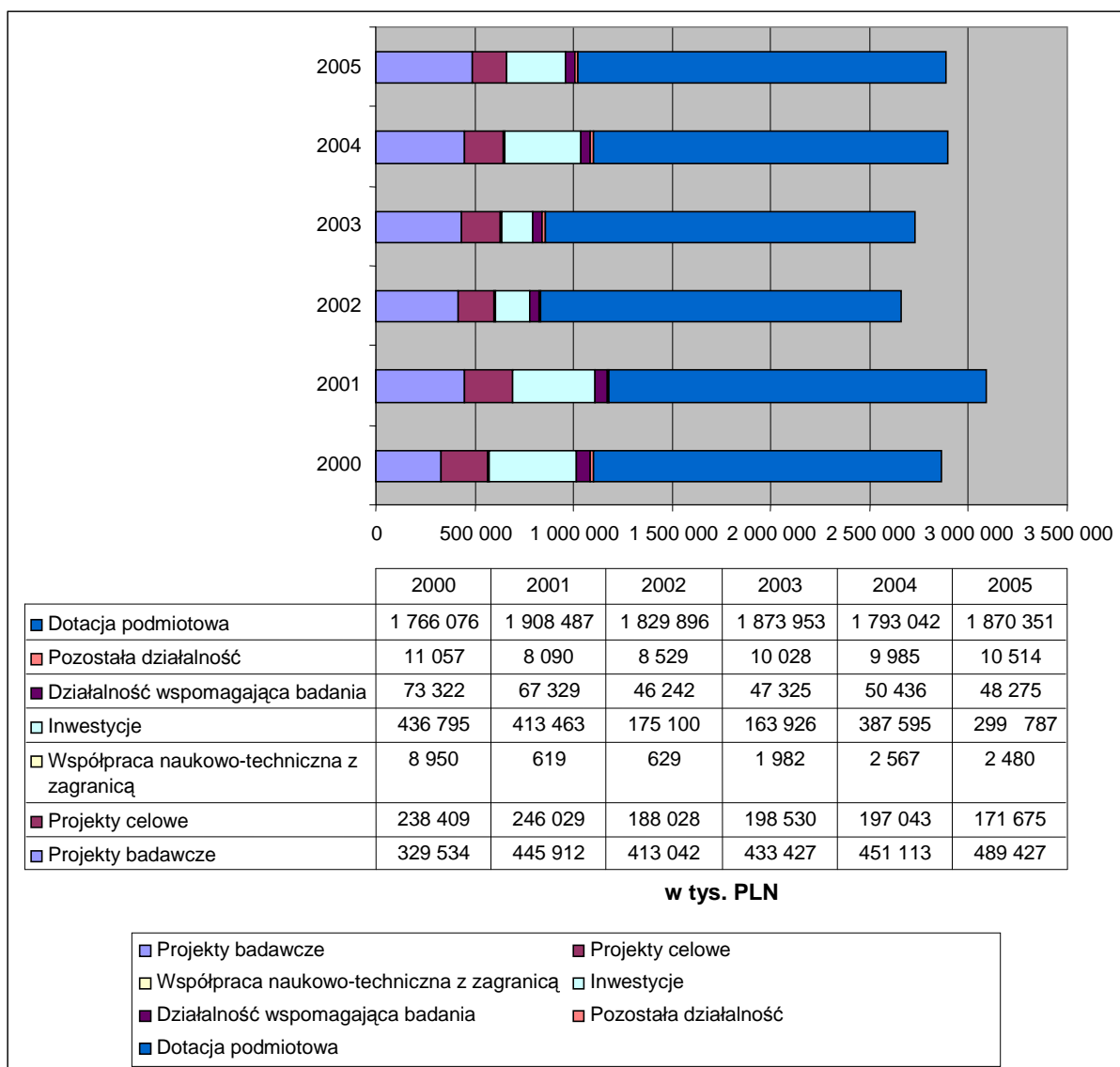
Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004 ⁷⁴	2005
Nominalne nakłady budżetowe na naukę [w mln. PLN]	2 916,8	3 089,9	2 661,5	2 729,2	2 893,8	2 901,1

127. Również struktura wydatkowania środków budżetowych na naukę przedstawia się niekorzystnie: dominuje w niej dotacja podmiotowa dla jednostek naukowych, mniejszy zaś udział stanowi finansowanie działań rozwojowych takich jak np. realizacja projektów celowych, których wyniki mogą mieć zastosowania praktyczne w gospodarce czy inwestycji służących potrzebom badań naukowych.

Wykres 6.2.2: Struktura wydatków w dziale 730-Nauka, części budżetowej 28-Nauka w latach 2000-2005 r.⁷⁵ (w wartościach nominalnych w tys. zł.).

⁷⁴ W latach 2004-2005 łączne nakłady budżetowe na naukę obejmowały oprócz środków ujętych w części 28-Nauka również środki przekazane do budżetów wojewodów na zadania i programy współfinansowane z funduszy strukturalnych

⁷⁵ W tys. zł oraz w stosunku do kwoty całkowitych wydatków na naukę. Dane ujęte w tabeli dotyczą nakładów na naukę ujętych w części 28, będącej w dyspozycji ministra właściwego ds. nauki.

128. Dane przedstawione wyżej wskazują, że w strukturze wydatków budżetowych na naukę dotacja podmiotowa, przeznaczana głównie na finansowanie tzw. podstawowej działalności statutowej jednostek naukowych stanowi w analizowanym okresie średnio aż 64,4% całkowitych wydatków budżetowych na naukę.

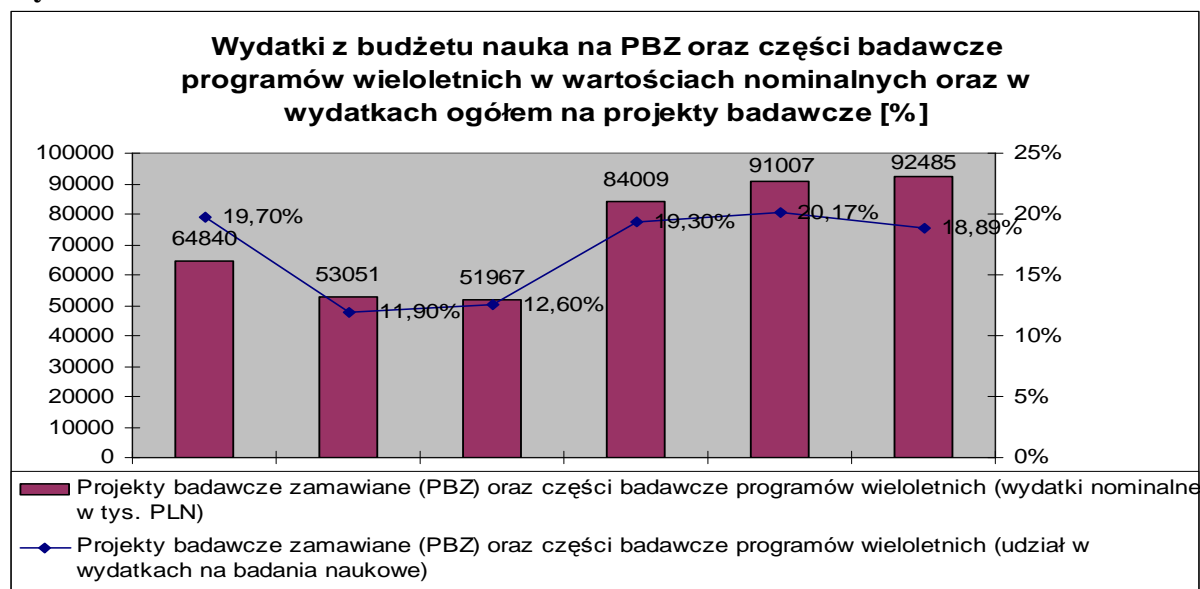
129. Jednocześnie udział środków przeznaczonych na realizację projektów badawczych⁷⁶ w całkowitych wydatkach jest niezadowalający; stanowi średnio zaledwie 15,3%, choć nieznacznie rośnie⁷⁷.

⁷⁶ Niniejsza analiza nie przedstawia środków wydatkowanych na projekty badawcze rozwojowe z uwagi na fakt, iż pierwszy konkurs na realizację tych projektów został ogłoszony dopiero w br.

⁷⁷ Finansowanie projektów badawczych (zgodnie z ustawą z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki) obejmuje: projekty zamawiane (o tematyce ustalonej w krajowym programie ramowych lub programie wieloletnim), własne (ich tematy są proponowane przez naukowców, mających realizować projekt), rozwojowe (tematy proponowane przez naukowców, wynik powinien stanowić podstawę do zastosowań praktycznych), promotorskie oraz specjalne (będące częścią międzynarodowych programów, nie podlegające współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych). W myśl ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o Komitecie Badań Naukowych finansowanie projektów badawczych dotyczyło finansowania na podstawie

130. Jeśli chodzi o wydatki budżetu nauki na projekty badawcze zamawiane (PBZ) oraz części badawcze programów wieloletnich w wartościach nominalnych w latach 2000-2005, a także udział wydatków na te projekty w ogóle wydatków na badania naukowe to kształtowały się one następująco:

Wykres 6.2.3:

131. Przedstawione dane wskazują na niski udział w ostatnim 5-leciu realizacji projektów badawczych zamawianych w całkowitej wielkości projektów badawczych. Projekty te są instrumentami realizacji przez ministra właściwego ds. nauki polityki naukowej i naukowo-technicznej poprzez ukierunkowywanie badań na dziedziny i dyscypliny naukowe, które mogą mieć duży wpływ na szybki rozwój gospodarczy kraju i budowę gospodarki opartej na wiedzy. W uwagi na duże znaczenie tych projektów i ich rozwojowy charakter, projekt PO IG przewiduje ich wsparcie z funduszy strukturalnych.

132. Także finansowanie współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą ze środków budżetowych, obejmujące przede wszystkim badania naukowe lub prace rozwojowe będące częścią programów badawczych UE albo innych międzynarodowych programów badawczych (współfinansowanych z zagranicznych środków finansowych nie podlegających zwrotowi), pozostaje na bardzo niskim poziomie i wykazuje tendencję spadkową. W 2005 r. w strukturze wydatków na finansowanie współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą aż 52,3% stanowiły składki do organizacji międzynarodowych, podczas gdy uczestnictwo w programach UE wraz z działalnością wspomagającą to uczestnictwo tylko 34,68%.

133. Jeszcze mniejszy jest udział wydatków na realizację projektów celowych⁷⁸, których wyniki mają bezpośrednie zastosowanie w praktyce gospodarczej (w analizowanym

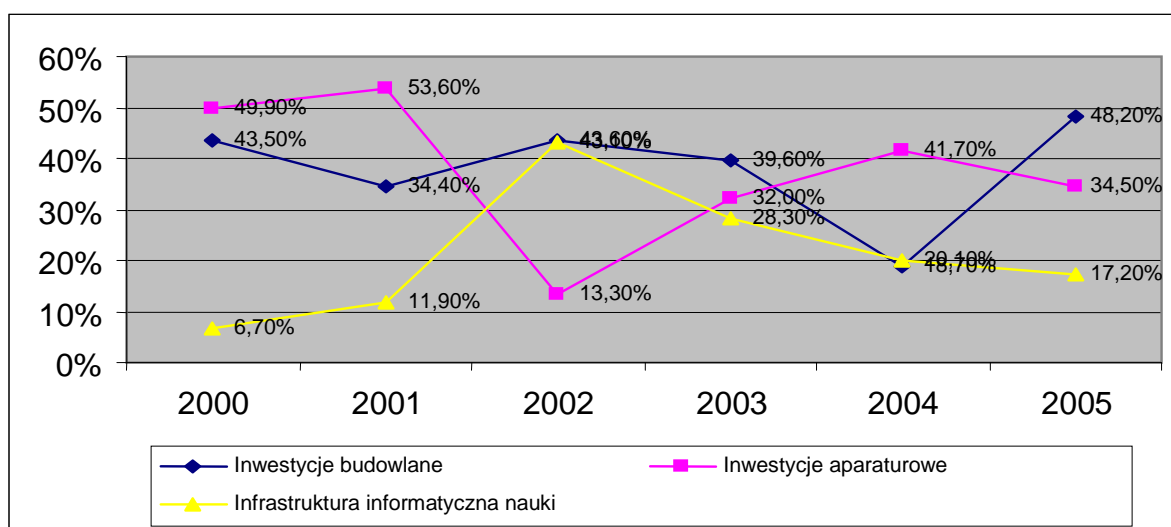
konkursu zadania badawczego, podejmowanego indywidualnie lub przez zespoły naukowe, o tematyce zgłaszanej przez wykonawcę projektu lub zamawianej przez Komitet lub jego przewodniczącego. A zatem w poprzednim stanie prawnym finansowanie to nie dotyczyło projektów rozwojowych oraz specjalnych.

⁷⁸ Zgodnie z ustawą o zasadach finansowania nauki projekt celowy jest przedsięwzięciem przewidzianym do realizacji w ustalonym okresie, na określonych warunkach przez uprawnione podmioty obejmującym badania stosowane, prace rozwojowe, badania przemysłowe lub badania przedkonkurencyjne.

okresie średnio 7,2% całkowitych wydatków budżetowych na naukę) i systematycznie spada, w 2005 r. zniżając się do poziomu zaledwie 5,93%.

134. Jak wynika z diagnozy stanu w obszarze B+R, finansowanie budżetowe charakteryzuje również niski udział wydatków na inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych⁷⁹ (a także system ich dofinansowania, który charakteryzuje znaczne rozproszenie), co skutkuje niskim poziomem wyposażenia jednostek naukowych i towarzyszącym mu wysokim stopniem zużycia aparatury naukowo-badawczej, ograniczając możliwości prowadzenia badań naukowych na światowym poziomie.

Wykres 6.2.4: Struktura finansowania inwestycji służących potrzebom badań naukowych i prac rozwojowych w latach 2000-2005.

6.3 Wsparcie ze środków europejskich

6.3.1 Wsparcie w ramach programów przedakcesyjnych

135. Istotnym źródłem finansowania projektów rozwojowych przedsiębiorstw w okresie przedakcesyjnym oraz na początkowym etapie członkostwa Polski w UE była pomoc udzielana w ramach programów przedakcesyjnych: Phare oraz SAPARD. Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie dotyczące wsparcia przekazanego sektorowi przedsiębiorstw w ramach programów Phare w latach 1999 – 2005 i SAPARD do końca 2005 r.

Wykres 6.3.1 Tabela 6.3.1.1 Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw w ramach programu Phare 2000-2003

Tytuł projektu	Kwota alokowana w mln EUR	Kwota zakontraktowana w mln EUR	Kwota wydatkowana w mln EUR

⁷⁹ Finansowanie inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych na gruncie ustawy o zasadach finansowania nauki obejmuje: inwestycje budowlane, zakup obiektów budowlanych, zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych, rozbudowę infrastruktury informatycznej nauki; udział w przedsięwzięciu inwestycyjnym podejmowanym na podstawie umowy międzynarodowej.

PHARE 2000 Rozwój MSP	30,1	29,9	27,1
PHARE 2001 Promocja Rozwoju MSP	55,1	55,1	44,4
PHARE 2002 Program Sektorowy MSP i Innowacyjność	11,0	10,5	6,4
PHARE 2002 Przedsiębiorczość w Polsce – Regionalny program wsparcia MSP	24,6	24,6	16,3
PHARE 2003 Program Sektorowy MSP i Innowacyjność	11,5	8,5	0,000
PHARE 2003 Regionalny Program Wsparcia MSP	22,8	19,8	6,252

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego,

Tabela 6.3.1.2 Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw w ramach programu SAPARD do 31.12.2005 (w mln EUR)

Nazwa działania / schematu	Kwota alokowana w mln EUR	Kwota zakontraktowana w mln EUR	Kwota wydatkowana w mln EUR
Tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich	361,5	343,4	212,6

Źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

136. Pełna ocena wielkości, a zwłaszcza efektywności pomocy udzielonej w ramach Phare i SAPARD nie jest jeszcze możliwa. Kontraktowanie w ramach programów Phare zostało zakończone w listopadzie 2005 r., nadal trwa realizacja przez przedsiębiorstwa kilku tysięcy projektów finansowanych środkami Phare edycji 2002 i 2003. Tym niemniej należy stwierdzić, że programy Phare, zwłaszcza te realizowane w ramach tzw. Nowej Orientacji (począwszy od Phare 2000) były pierwszymi realizowanymi na szeroką skalę programami prorozwojowej pomocy dla przedsiębiorców, zwłaszcza z sektora MSP. Programy te, niezależnie od osiągania właściwych im celów, przyczyniły się w istotny sposób do budowania umiejętności efektywnego udzielania (po stronie administracji) i wykorzystywania (po stronie przedsiębiorców) prorozwojowej pomocy publicznej, z zastosowaniem standardów europejskich.

6.3.2 Wsparcie dla przedsiębiorstw z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

137. Dzięki wsparciu z funduszy strukturalnych UE oraz opracowanym dla jego wykorzystania instrumentom, nastąpił - począwszy od 2004 r.⁸⁰ – znaczny wzrost nakładów na działania skierowane bezpośrednio oraz pośrednio do sektora przedsiębiorstw. W ramach poszczególnych programów operacyjnych dostępne jest wsparcie m.in. na: nowe inwestycje, działania innowacyjne, wzrost zatrudnienia, doradztwo, szkolenia, inwestycje proekologiczne oraz w zakresie BHP, a także na internacjonalizację przedsiębiorstw oraz działania marketingowe.

⁸⁰ Z uwagi na przyjęte harmonogramy uruchamiania poszczególnych działań w ramach programów operacyjnych oraz przyjęte procedury wyboru projektów, udzielanie pomocy (tj. podpisywanie umów o dofinansowanie) na dużą skalę rozpoczęło się od 2005 r. i potrwa do końca 2006 r. a wydatkowanie środków do końca 2008 r.

138. Najbardziej kompleksowy system wsparcia dla przedsiębiorców zapewnia Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw. Jest on adresowany zarówno do instytucji otoczenia biznesu, jak też bezpośrednio do przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem sektora MSP. Celem SPO-WKP jest poprawa pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających na terenie Polski w warunkach JRE poprzez stworzenie silnego otoczenia instytucjonalnego wspierającego działalność przedsiębiorstw oraz przekształcanie gospodarki w gospodarkę opartą na innowacyjnych przedsiębiorstwach. Dla osiągnięcia wyznaczonego w SPO-WKP celu zaplanowano dwa priorytety: rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu oraz bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw.
139. Wsparcie sektora przedsiębiorstw w ramach SPO-WKP uzupełniają:
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, wspierający sektor przedsiębiorstw na poziomie regionalnym, poprzez udzielanie pomocy mikroprzedsiębiorcom oraz poprzez promocję przedsiębiorczości w środowiskach lokalnych;
 - Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich, wspierający przedsiębiorstwa z sektora rolno - spożywczego działające w obszarze przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych objętych Załącznikiem I do Traktatu WE oraz działania z zakresu usług związanych z turystyką i wypoczynkiem;
 - Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL), zapewniający wsparcie ukierunkowane na pomoc osobom bezrobotnym, zamierzającym rozpocząć własną działalność gospodarczą, na promocję przedsiębiorczości (zwłaszcza wśród kobiet, młodzieży oraz osób niepełnosprawnych), a także na wzmocnienie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw;
 - Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb, obejmujący działania skierowane do sektora rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego oraz przetwórstwa rybnego.
140. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń z wdrażania funduszy strukturalnych można stwierdzić, iż działania skierowane do przedsiębiorców cieszą się dużym zainteresowaniem. W ramach SPO-WKP najwięcej wniosków wpłynęło do działania 2.3, w ramach którego mali i średni przedsiębiorcy mogą uzyskać dofinansowanie na nowe inwestycje.
141. Ogółem do końca marca 2006 r. w ramach oferującego bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw złożono 32,979 wniosków o dofinansowanie, z czego 21,898 wniosków w ramach działania 2.3. W przypadku działań inwestycyjnych wartość wnioskowanego dofinansowania dla wniosków poprawnych pod względem formalnym wielokrotnie przewyższała alokację, przekraczając ją aż czterokrotnie w działaniu 2.3.
142. Ogółem wartość zgłoszonych przez przedsiębiorców wniosków wyniosła do końca lutego 2006 r, ponad 15 mld zł, przewyższając wartość dostępnych środków niemal dwukrotnie. Skalę zainteresowania działaniami skierowanymi dla przedsiębiorców w ramach poszczególnych programów operacyjnych ilustruje poniższa tabela.

Tabela 6.3.2.1 Zbiorcze zestawienie kwot wsparcia dla sektora przedsiębiorstw zaalokowanych na lata 2004-06 oraz przyznanych w latach 2004-2005 w ramach

poszczególnych programów operacyjnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE, z uwzględnieniem rodzaju wsparcia

PO	Numer priorytetu/ działania	Alokacja (PLN)	Wartość wnioskowanego wsparcia (PLN)	Alokacja/ wartość wniosków	Wartość podpisanych umów (PLN)	Alokacja/ wartość umów
SPO WKP	2.1	88 895 196	42 518 820	47,8%	19 665 825	22,1%
	2.2	972 445 612	3 531 063 257	363,1%	440 170 365	45,3%
	2.3	964 222 776	4 050 410 342	420,1%	612 260 849	63,5%
	2.4	596 066 577	665 304 839	111,6%	72 773 636	12,2%
ZPORR	3.4	216 741 755	285 742 223	131,8%	128 351 350	59,2%
SPO RZL	1.2	763 967 704	485 054 937	63,5%	450 439 497	59,0%
	1.4	293 014 464	244 981 933	83,6%	70 653 826	24,1%
	1.6	251 390 933	205 382 910	81,7%	75 227 658	29,9%
	2.3	728 862 809	2 927 388 492	401,6%	574 091 090	78,8%
SPO ROL	1.1.	1 247 588 512	926 683 825	74,3%	688 016 202	55,1%
	1.5.	1 246 862 500	1 590 524 406	127,6%	792 326 049	63,5%
	2.4.	287 737 500	152 439 704	53,0%	97 977 126	34,1%
	2.6.	109 340 250	77 564 717	70,9%	53 294 465	48,7%
SPO RYBY	3.1.	34 257 171	1 341 662	3,9%	0	0,0%
	3.2.	41 195 332	13 308 652	32,3%	10 850 583	26,3%
	3.4.	65 478 900	90 897 579	138,8%	31 912 737	48,7%
	3.5.	867 268	115 179	13,3%	39 237	4,5%
	4.3.	15 177 232	1 537 112	10,1%	466 812	3,1%
	4.5.	11 509 500	3 000 321	26,1%	2 264 613	19,7%
RAZEM		7 935 621 991	15 295 260 909	192,7%	4 120 781 922	51,9%

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

6.4 Wsparcie otoczenia biznesu.

143. Rozwój sektora przedsiębiorstw jest stymulowany nie tylko poprzez bezpośrednie wsparcie samych przedsiębiorców, ale także poprzez wsparcie szeroko rozumianego otoczenia biznesu. Najwięcej działań mających na celu wzmocnienie i rozwój różnego typu instytucji otoczenia biznesu (m.in. centrów i ośrodków transferu technologii, parków naukowo-technologicznych i przemysłowych, inkubatorów technologicznych oraz instytucji sfery B+R, funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, funduszy kapitału zaangażowanego) przewidziano w ramach SPO-WKP. Działania te mają na celu pobudzenie przedsiębiorczości oraz działalności innowacyjnej poprzez dostęp do wysokiej jakości usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji w przedsiębiorstwach, przygotowanie nowoczesnej infrastruktury dla prowadzenia działalności gospodarczej, rozwój przedsiębiorczości poprzez wzmocnienie powiązań między sektorem B+R a przedsiębiorstwami, zwiększanie sprawności wdrażania i komercjalizacji innowacji, w tym transfer technologii oraz zwiększanie dostępu i zakresu korzystania z usług publicznych on-line.

144. Działania skierowane do instytucji otoczenia biznesu cieszą się dużym zainteresowaniem wnioskodawców. Spośród 937 poprawnych formalnie wniosków zatwierdzonych zostało 355. Wartość zatwierdzonych projektów (łącznie z projektami znajdującymi się na listach rezerwowych) na poziomie 2.7 mld zł przewyższa o 18% wartość dostępnych środków.

145. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie działań w ramach SPO–WKP skierowanych do instytucji otoczenia biznesu wraz z alokowanymi dla poszczególnych rodzajów wsparcia kwotami.

Tabela 6.4.1 Zbiorcze zestawienie kwot wsparcia dla instytucji otoczenia biznesu zaalokowanych na lata 2004-06 oraz przyznanych w latach 2004-2005 w ramach SPO-WKP, z uwzględnieniem rodzaju wsparcia (w mln EUR)

LP.	RODZAJE DZIAŁAŃ / WSPARCIA	Kwota zaalokowana na lata 2004-2006	Wartość zatwierdzonych projektów objętych umowami ⁸¹
1.	Wzmocnienie instytucji (oraz ich sieci) wspierających działalność przedsiębiorstw, w tym w ramach KSU.	36,4	40,6
	Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw - dokapitalizowanie funduszy mikro-pożyczkowych, poręczeń kredytowych oraz kapitału załączkowego.	218,9	187,5
	Wsparcie dla parków przemysłowych i naukowo-technologicznych oraz inkubatorów technologicznych – w tym przedsiębiorczości akademickiej.	169,1	60,3
	Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką – wsparcie dla instytucji oraz organizacji sfery B+R (także ich sieci, konsorcjów) oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość oraz innowacyjność	138,2	150,3

Źródło: Uzupelnienie SPO-WKP oraz Informacja miesięczna nt. stanu realizacji SPO-WKP, stan na dzień 06.01.2006.

6.5 Wsparcie z funduszy strukturalnych dla sektora nauki

146. Wsparcie to miało miejsce w ramach dofinansowania poddziałań 1.4. SPO-WKP i dotyczyło dofinansowania projektów celowych realizowanych przez przedsiębiorstwa samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi, a także przez CZT (poddziałanie 1.4.1. i 1.4.4.), inwestycji (poddziałanie 1.4.2. i 1.4.3.) oraz projektów badawczych i celowych w obszarze foresight (poddziałanie 1.4.5.). Wartość umów zawartych w ramach powyższych poddziałań oraz wysokość dofinansowania unijnego w okresie wdrażania programu tj. 2004 i 2005 przedstawia poniższa tabelka:

Tabela 6.5.1. Umowy zawarte w ramach działania 1.4 SPO-WKP w latach 2005-2006

Działanie	Wartość umów	Dofinansowanie z ERDF
-----------	--------------	-----------------------

⁸¹ Stan na dzień 30.03.2006 r.

1.4.1.	17 148 511,85 (11 004 589,85 – 2005 r.)	12 861 383,89 (8 253 442,39 – 2005 r.)
1.4.2.	49 652 072,00	37 239 054,00
1.4.3.	118 376 112,70	88 782 084,53
1.4.4.	957 152,00	717 864,00
1.4.5.	2 150 000	1 612 500,00

Źródło: Instytucja Wdrażająca – Departament Badań na Rzecz Gospodarki w MNiSW

7. STRATEGIA

7.1 Cel główny

147. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG) stanowi jeden z elementów systemu służącego efektywnemu wykorzystaniu przez Polskę środków strukturalnych Unii Europejskiej w latach 2007-2013. Podstawowym średniookresowym dokumentem strategicznym, do którego założeń odnosi się PO IG, jest przyjęta w 2000 r. Strategia Lizbońska⁸², zakładająca uczynienie z gospodarki europejskiej najlepiej prosperującej i najbardziej konkurencyjnej gospodarki świata do 2010 r. W związku z nie osiągnięciem większości zakładanych wskaźników w 2005 r., w ramach śródkresowego przeglądu Strategii Lizbońskiej zdecydowano o skoncentrowaniu się na dwóch podstawowych celach – wzroście gospodarczym i zatrudnieniu, przy zachowaniu pełnej zgodności z celami zrównoważonego rozwoju⁸³. Jednocześnie zdecydowano o konieczności silniejszego zaangażowania państw członkowskich poprzez zobowiązanie do przygotowania Krajowych Programów Reform na lata 2005-2008, przedstawiających sposób osiągnięcia tych celów na poziomie krajowym⁸⁴.
148. Równolegle, w konkluzjach grudniowego szczytu, Rady Europejskiej⁸⁵ zaproponowano oznaczenie (earmarking), środków wspólnotowych wydatkowanych na politykę spójności, które jednocześnie służyłyby wzmocnieniu działań prowadzących do osiągnięcia celów odnowionej Strategii Lizbońskiej.
149. Kwestie związane z odnowioną Strategią Lizbońską zostały również poruszone podczas wiosennego szczytu Rady Europejskiej, który odbył się w dniach 23-24 marca 2006 r. W konkluzjach ze szczytu podkreślono konieczność zwiększenia wysiłku na poziomie krajowym i wspólnotowym w celu wzmocnienia roli inwestycji w wiedzę i innowację na poziomie całej gospodarki unijnej⁸⁶.
150. Podstawowym dokumentem strategicznym spajającym założenia odnowionej Strategii Lizbońskiej z polityką spójności w latach 2007-2013 są Strategiczne Wytyczne

⁸² An agenda of economic and social renewal for Europe, COM (2000) 7, Brussels, 28 February, 2000

⁸³ Podstawowym dokumentem opisującym założenia odnowionej Strategii Lizbońskiej jest Zintegrowany Pakiet Wytycznych na lata 2005-2008, tj. połączone w jednym dokumencie Ogólne Wytyczne Polityki Gospodarczej oraz Wytyczne w Sprawie Zatrudnienia, za: *Wzrost i zatrudnienie – Zintegrowane wytyczne na lata 2005-2008*, COM (2005)141, Bruksela 12.04.2005.

⁸⁴ Rząd Polski przyjął Krajowy Program Reform dla Polski na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 27 grudnia 2005 r. W ramach prac nad realizacją polskiego Krajowego Programu Reform Rada Ministrów przyjęła w grudniu 2005 r. zobowiązanie do przeznaczenia do 2008 r. 1,65% PKB na B+R, natomiast Komitet Europejski RM w lutym 2006 r. przyjął zobowiązanie do osiągnięcia w 2010 r. poziomu tego wskaźnika w wysokości 2,2%. Jednocześnie Rząd Polski zobowiązał się do osiągnięcia 58% wskaźnika poziomu zatrudnienia w 2009 r. Osiągnięcie tych wskaźników możliwe będzie m.in. dzięki umiejętnemu skierowaniu środków strukturalnych UE w latach 2007-2013 na cele rozwojowe, do czego w znaczącym stopniu powinna się przyczynić realizacja PO IG.

⁸⁵ Conclusions of the European Council, Document 15915/05 of 19 December 2005 (punkty 15-16). Szczegółowe wytyczne w kwestii *earmarkingu* zostały przedstawione w fiszce informacyjnej przygotowanej przez Komisję Europejską (*Earmarking. Information note n.59*, Bruksela 23.01.2006).

⁸⁶ European Council (23 and 24 March 2006) draft conclusions.

Wspólnoty (SWW)⁸⁷. W ramach wytycznych Komisja zaproponowała silniejsze ukierunkowanie działań interwencyjnych polityki spójności na cele odnowionej Strategii Lizbońskiej, a więc przede wszystkim stymulowanie wzrostu konkurencyjności gospodarki i zwiększenie poziomu zatrudnienia. W ramach SWW cele polityki spójności, których osiągnięcie zakłada się na poziomie Wspólnoty, zdefiniowano jako: uczynienie z Europy i jej regionów bardziej atrakcyjnego miejsca do pracy i inwestowania, rozwój wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu gospodarczego oraz utworzenie dużej liczby dobrych i trwałych miejsc pracy.

151. Dokumentem krajowym, do którego bezpośrednio odnosi się PO IG, są Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia. Cel strategiczny NSRO określono jako: tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju.⁸⁸
152. W ten sposób sformułowany cel wymaga skoncentrowanych wysiłków na rzecz wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki. Transformacja systemowa i liberalizacja gospodarki stworzyły podstawy dla włączenia się Polski w główny nurt globalizacji. Jednakże silna konkurencja, szybki postęp techniczny mogą okazać się najważniejszymi czynnikami ograniczającym zdolność naszego kraju do aktywnego uczestnictwa w procesie globalizacji gospodarki. Aby wyjść temu naprzeciw, należy wzmacniać innowacyjność polskiej gospodarki. Z tego punktu widzenia kluczowe znaczenie ma innowacyjność przedsiębiorstw we wszelkich jej aspektach, w tym w aspekcie stosowanych technologii, procesów oraz oferowanych produktów, w tym towarów i usług.
153. Za innowacje uznajemy wdrożenie nowego lub znacznie ulepszonego produktu (towaru lub usługi), procesu, nowej metody marketingowej, lub nowej metody organizacji w praktyce biznesowej, w miejscu pracy i w stosunkach zewnętrznych⁸⁹ - zgodnie z definicją OECD i Eurostatu.
154. Innowacje przyczyniają się także do tworzenia nowych, lepszych miejsc pracy. Obecnie w krajach wysoko uprzemysłowionych zwiększenie efektywności przedsiębiorstw następuje poprzez innowacje i niekonwencjonalne wykorzystywanie zasobów wiedzy. Najbardziej zaawansowane gospodarki, czerpiąc korzyści z ekspansji napędzanej zastosowaniami najnowszych technologii, tworzą nowe miejsca pracy, związane z powstawaniem nowych rodzajów usług w sferze produkcji i szeroko rozumianej konsumpcji.
155. Innowacje stanowią również niezbędny element kreowania społeczeństwa informacyjnego, które charakteryzuje się między innymi powszechnym dostępem do rozwiązań z zakresu techniki komunikacyjnej i informacyjnej, otwartą siecią, zdolnością do wzajemnego łączenia się i przetwarzania danych, kompatybilnością i zdolnością współpracy wszelkiej techniki umożliwiającej pełen kontakt bez względu na miejsce pobytu. Jednocześnie w społeczeństwie informacyjnym zarządzanie

⁸⁷ Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne Wytyczne Wspólnoty, 2007-2013, Komunikat Komisji, COM (2005)0299, Bruksela 05.09.2005.

⁸⁸ Źródło: *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie* – wstępny projekt zaakceptowany przez Radę Ministrów 14 lutego 2006 r.

⁸⁹ OECD, Eurostat, Oslo Manual, 2005 r.

informacjami, ich jakość i szybkość przepływu są zasadniczymi czynnikami konkurencyjności gospodarki przyczyniając się do wzrostu innowacyjności.

156. Na podstawie analizy potrzeb polskiej gospodarki przedstawionych w diagnozie, a także analizy celów strategicznych wyżej wymienionych dokumentów, cel główny programu zdefiniowano jako:

Rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa.

157. W celu monitorowania postępów w realizacji działań zmierzających do osiągnięcia celu głównego PO IG przyjęto wskaźniki zawarte w przedstawionej poniżej tabeli.

Wskaźniki monitorowania celu głównego PO IG

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność innowacyjną w liczbie przedsiębiorstw przemysłowych ogółem	39% (2004 r.)	50%	Corocznie	GUS
Udział pracujących w sektorach gospodarki (I/II/III)	I-18,4 II-28,6 III-53,0 (2003 r.)		Corocznie	GUS
Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej wyrobów ogółem w przemyśle ⁹⁰	19,6% (2004 r.)	32%	Corocznie	GUS
Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej wyrobów ogółem w sektorze usług ⁹¹	7,3% (2003 r.)	25%	Corocznie	GUS

⁹⁰ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, zaklasyfikowanych według PKD do sekcji: C – Górnictwo i kopalnictwo, D – Przetwórstwo przemysłowe i E – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, w których liczb pracujących przekracza 49 osób.

⁹¹ Dane dotyczą przedsiębiorstw, zaklasyfikowanych według PKD do sekcji: I – Transport, gospodarka magazynowa i łączność, J – Pośrednictwo finansowe, działów: 51- Handel hurtowy i komisowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, motocyklami, 72-Informatyka oraz w grupach 74.2-Działalność w zakresie architektury i inżynierii, 74.3-Badania i analizy techniczne, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

7.2 Cele szczegółowe

158. Cel główny PO IG będzie realizowany poprzez cele szczegółowe, przyjęte na podstawie założeń ujętych w krajowych dokumentach strategicznych. Cele te są komplementarne z celami wyznaczonymi przez dokumenty Wspólnoty, zaprojektowanymi w ramach perspektywy finansowej 2007-2013: Siódmym Programem Ramowym na rzecz Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji na lata 2007 - 2013⁹² oraz Programem Ramowym na rzecz Konkurencyjności i Innowacyjności na lata 2007-2013⁹³. Cele, które powinny zostać osiągnięte na poziomie krajowym wyznacza dokument Kierunki zwiększania innowacyjności na lata 2007-2013⁹⁴ przygotowywany przez Ministerstwo Gospodarki oraz Strategia rozwoju nauki w Polsce do 2013 r. oraz perspektywiczna prognoza do roku 2020⁹⁵, Założenia polityki naukowej, naukowo – technicznej i innowacyjnej państwa do 2020 r.⁹⁶, Projekt Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013⁹⁷. Ponadto – Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020⁹⁸.
159. Przedstawiona w dokumencie diagnoza sytuacji przedsiębiorstw i nauki wraz z opisem kooperacji pomiędzy tymi obszarami, podsumowana w analizie SWOT oraz analiza dokumentów strategicznych pozwoliły na przyjęcie następujących celów szczegółowych, służących rozwojowi polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa:

- 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw**
- 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki**
- 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym**
- 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym**
- 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy**

160. Przyjęte cele PO IG wpisują się w komponenty Celu Konwergencja, zaproponowane w projekcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁹⁹:

⁹² Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council concerning the seventh framework programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007 to 2013), COM(2005) 119 final, Brussels, 6 April 2005.

⁹³ Proposals for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013), COM(2005)121final, Brussels, 6.4.2005.

⁹⁴ Dokument przekazany do konsultacji społecznych w dniu 28 kwietnia 2006 r.

⁹⁵ Dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005 r.

⁹⁶ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 14 grudnia 2004 r.

⁹⁷ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 r.

⁹⁸ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005 r.

⁹⁹ Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Dokument 15942/05 z 21.12.2005.

- badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość, w tym wzmocnienie zdolności w zakresie badań i rozwoju technologicznego na szczeblu regionalnym, wspieranie badań i rozwoju technologicznego w MSP, transfer technologii, wzmocnienie kontaktów pomiędzy MSP a ośrodkami akademickimi i centrami badawczymi, rozwój instytucji otoczenia biznesu oraz klastrów, wspieranie dostępności usług biznesowych i technologicznych dla grup MSP, promowanie finansowania przedsiębiorczości i innowacji w MSP poprzez nowe instrumenty finansowe,
 - społeczeństwo informacyjne, włączając rozwój elektronicznej infrastruktury telekomunikacyjnej, lokalne treści cyfrowe usługi serwisowe i aplikacje, usprawnienie bezpiecznego dostępu do usług publicznych *on-line*; usługi dla MSP mające na celu przygotowanie do efektywnego wykorzystywania technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
 - pomoc dla MSP, mająca na celu promowanie zrównoważonych wzorców produkcji, poprzez wdrażanie efektywnych systemów zarządzania środowiskowego oraz wdrażanie i stosowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniu środowiska.
 - turystyka, w tym promowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego stanowiącego o przyszłym zrównoważonym rozwoju turystyki, ochrona i wzbogacanie dziedzictwa kulturowego w ramach promowania rozwoju gospodarczego, pomoc na rzecz poprawy usług turystycznych poprzez wprowadzenie nowych usług o wyższej wartości dodanej.
161. Jednocześnie cele PO IG przyczynią się do realizacji dwóch horyzontalnych celów szczegółowych NSRO: „podniesienie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora usług” oraz „tworzenie warunków dla utrzymania trwałego i wysokiego tempa wzrostu gospodarczego.” Jednakże, PO IG nie stanowi wyłącznego instrumentu realizacji ww. celów. Ich realizacja następuje również w wyniku komplementarnej interwencji w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL), Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) oraz w mniejszym stopniu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ).
162. W ramach realizacji celu NSRO „podniesienie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora usług” komplementarne do PO IG komponenty inwestycyjne dotyczące wspierania regionalnej innowacyjności, usług podstawowych, a także turystyki będą realizowane w ramach RPO, i PO RPW, a w przypadku turystyki również PO IiŚ. Wsparcie rozwoju zasobów ludzkich dla innowacyjnej gospodarki będzie realizowane w PO KL.
163. W ramach celu „tworzenie warunków dla utrzymania trwałego i wysokiego tempa wzrostu gospodarczego” zakłada się nakierowanie środków strukturalnych na cele sprzyjające podnoszeniu konkurencyjności polskiej gospodarki mające służyć wzmocnieniu „lokomotyw wzrostu” (za jakie w ramach PO IG uznano innowacyjne przedsiębiorstwa), poprzez tworzenie okołoinstytucjonalnych warunków dla ich rozwoju, w tym budowę społeczeństwa informacyjnego. Cel ten znajdzie odzwierciedlenie w ramach wszystkich programów operacyjnych zaprojektowanych w NSRO.
164. Interwencja w ramach PO IG pośrednio przyczyni się również do realizacji pozostałych celów NSRO: „wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałania ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”,

„budowa i modernizacja infrastruktury technicznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów”, „wzrost zatrudnienia poprzez rozwój kapitału ludzkiego i społecznego”, „rozwój obszarów wiejskich.”

7.3 Strategia realizacji celów szczegółowych.

165. W ramach PO IG wspierane będą działania z zakresu innowacji produktowej, procesowej (usługowej) oraz organizacyjnej w sektorach produkcyjnych i usługowych, które w sposób bezpośredni lub pośredni przyczyniają się do powstawania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw. Promowana i wspierana będzie innowacyjność na poziomie co najmniej krajowym i/lub międzynarodowym – określana jako innowacyjność średnia i wysoka. Natomiast innowacyjność niska będzie promowana i wspierana na poziomie regionalnym w ramach RPO i PO RPW.
166. Szczególny nacisk zostanie położony na finansowanie rozwoju usług rynkowych, które są szczególną szansą rozwojową Polski. Szczególny nacisk zostanie położony na finansowanie rozwoju usług rynkowych, które są szczególną szansą rozwojową Polski. Obecnie Polska przeżywa boom w zakresie rozwoju usług typu off-shoring, głównie dzięki korzystnemu stosunkowi kosztów do jakości świadczonych usług. Polska chce budować swoją przewagę konkurencyjną nie na niskich kosztach swoich usług, ale na wysokich kwalifikacjach kadry, wysokiej jakości usług oraz wysoko wykwalifikowanych zasobach badawczych. Zatem nastąpi przesunięcie w kierunku wysokiej jakości usług B+R, bazujących na wysokiej jakości czynnika ludzkiego, jednocześnie nastąpi odchodzenie od rozwoju typowych usług off-shoring.
167. Ze względu na ograniczone zasoby środków publicznych, w ramach PO IG wspierane będą projekty o największej wartości dodanej¹⁰⁰, przynoszące relatywnie największe efekty ekonomiczne oraz realizowane z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Tym samym przyjęto założenie, że w ramach PO IG wspierane będą projekty wysoko innowacyjne oraz projekty o bardzo dużej wartości, w tym związane z tworzeniem dużej liczby nowych i trwałych miejsc pracy. Duża część projektów, które uzyskają wsparcie w ramach PO IG, będzie również współfinansowana ze środków prywatnych, co pozwoli na finansowanie większej liczby projektów i uzyskanie większej efektywności.
168. Wsparcie przewidziane w ramach PO IG udzielane jest niezależnie od sektora czy branży, której dotyczy (przy ograniczeniach wynikających z zakresu interwencji EFRR oraz zasad udzielania pomocy publicznej) i jest uzupełnieniem działań przewidzianych w ramach 16 RPO, PO KL, PO RPW, PO IiŚ) oraz PO ROW.
169. Realizacja działań wynikających z przyjętych celów szczegółowych PO IG będzie odbywać się zgodnie z kierunkami polityk wspólnotowych w zakresie ochrony środowiska, równości szans, polityki zatrudnienia, budowy społeczeństwa informacyjnego i zrównoważonego rozwoju.

¹⁰⁰ Wartość dodana rozumiana jest jako dodatkowa wartość wynikająca z realizacji projektu, której wygenerowanie nie byłoby możliwe w danym okresie bez uzyskania wsparcia publicznego.

7.3.1 *Cel szczegółowy 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw*

170. Osiągnięciu celu 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw będą służyły instrumenty przyczyniające się do zwiększenia roli rozwiązań innowacyjnych w sektorze przedsiębiorstw działających w Polsce, a tym samym przyczyniające się do wzmocnienia roli przedsiębiorstw w procesie budowy gospodarki opartej na wiedzy.
171. Przeprowadzona diagnoza sektora przedsiębiorstw działających w Polsce, wraz z analizą SWOT, wskazują na niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw przejawiające się m. in. niewielkim udziałem przemysłu zaawansowanych technologii w produkcji sprzedanej, niedostatecznym nasyceniem sektora nowoczesnymi technologiami, niskim udziałem środków przedsiębiorców przeznaczonych na B+R oraz niską świadomością przedsiębiorców w zakresie znaczenia praw własności przemysłowej.
172. Ponadto analiza SWOT wykazała, że słabą stroną sektora przedsiębiorstw działających w Polsce jest niska skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorcami. Tymczasem przedsięwzięcia kooperacyjne o charakterze grup wzajemnie powiązanych wspólnym celem ekonomicznym przedsiębiorców, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych branżach i sektorach oraz związanych z nimi instytucji (w tym jednostek naukowych) są jednym z najskuteczniejszych narzędzi podnoszenia pozycji konkurencyjnej poprzez transfer nowych rozwiązań. Należy również podkreślić niewystarczające nasycenie sektora przedsiębiorstw nowoczesnymi technologiami, w tym ICT, co prowadzi do niskiego poziomu transferu wiedzy oraz niedostatecznej kooperacji pomiędzy przedsiębiorcami, sferą nauki oraz administracją.
173. Poważnym ograniczeniem w realizacji przedsięwzięć o charakterze innowacyjnym, będących we wczesnej fazie rozwoju, jest także utrudniony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania, spowodowany dużym ryzykiem inwestycyjnym oraz stosunkowo wysoką relacją poniesionych kosztów do potencjalnych korzyści w perspektywie krótkookresowej, co w rezultacie przyczynia się do powstania tzw. luki kapitałowej.
174. Ponadto, podstawowe wskaźniki charakteryzujące polskie przedsiębiorstwa pokazują, że są one słabsze technologicznie, kapitałowo i kadrowo od przedsiębiorstw działających w innych krajach Unii Europejskiej, z którymi konkurują na JRE i na rynkach światowych.
175. Przedstawione powyżej czynniki uzasadniają nakierowanie celu 1. na podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie znaczenia innowacji (produkcyjnych, procesowych oraz organizacyjnych w sektorach produkcyjnych i usługowych) w działalności przedsiębiorstw, stymulowanie wzrostu nakładów inwestycyjnych, w tym na prowadzenie prac B+R w przedsiębiorstwach, a także wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu. Jednocześnie, za niezwykle ważny element realizacji celu 1. zostało uznane wspieranie powstawania kompleksowego systemu zewnętrznego finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw.
176. Wskaźniki monitorowania celu pierwszego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle ¹⁰¹	16,9% (2000 r.)	50%	Co 2 lata (od 2004 r.)	GUS
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze usług ¹⁰²	22,8% (2003 r.)	60%	Co 2 lata (od 2006 r.)	GUS
Udział nakładów przedsiębiorstw na B+R/PKB (BERD/PKB)	0,17% (2004 r.)	1,15 %	Corocznie	EUROSTAT
Udział wyrobów wysokiej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle	4,5% (2004 r.)	6%	Corocznie	GUS
Udział wyrobów średnio-wysokiej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle	25,6% (2004 r.)	35%	Corocznie	GUS

7.3.2 Cel szczegółowy 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki

177. Realizacja celu 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki będzie służyła wzmocnieniu sektora nauki poprzez z jednej strony dostarczenie odpowiedniej bazy badawczej, a z drugiej ukierunkowanie już istniejących zasobów na prowadzenie badań w dziedzinach priorytetowych dla rozwoju kraju.
178. Konkurencyjność nauki rozumiana jest jako zdolność do rozwiązywania problemów badawczych na poziomie uznawanym za wysoki przez międzynarodowe środowiska naukowe oraz zdolność do tworzenia rozwiązań, które nadają się do zastosowania w praktyce społeczno-gospodarczej (przedsiębiorstwach, edukacji i administracji publicznej). W szczególności uwidacznia się to w liczbie międzynarodowych (zwłaszcza europejskich) projektów, w których udział biorą polscy naukowcy, a także w wysokości środków finansowych otrzymanych na realizację tych projektów. Taki stan zostanie osiągnięty jedynie pod warunkiem posiadania wysokiej jakości kadr i bazy badawczej.
179. Analiza SWOT wykazała istnienie wielu czynników świadczących o słabości polskiej nauki. Widoczny jest, między innymi, bardzo niski poziom nakładów na badania i rozwój. Występuje również dominacja finansowania budżetowego, przy niewielkim

¹⁰¹ Tzn. przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje (produkty i procesy) w ciągu trzech ostatnich lat. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, zaklasyfikowanych według PKD do sekcji: C — Górnictwo i kopalnictwo, D — Przetwórstwo przemysłowe i E — Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

¹⁰² Tzn. przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje (produkty i procesy) w ciągu trzech ostatnich lat. Dane dotyczą przedsiębiorstw, zaklasyfikowanych według PKD do sekcji: I-Transport, gospodarka magazynowa i łączność, J- Pośrednictwo finansowe, działów: 51-Handel hurtowy i komisowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, motocyklami, 72-Informatyka oraz w grupach 74.2-Działalność w zakresie architektury i inżynierii, 74.3-Badania i analizy techniczne, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

udziale środków ogółem przeznaczonych na badania stosowane i prace rozwojowe oraz niską koncentracją środków na priorytetowych kierunkach rozwoju.

180. Dodatkowo z przeprowadzonej analizy wynika, że na złą kondycję tego sektora wpływa wysoka dekapitalizacja aparatury naukowej oraz niekorzystna struktura kadry zaangażowanej w działalność B+R, wynikająca w szczególności z niewystarczających zachęt do podejmowania kariery naukowej przez młodych ludzi.

181. Realizacja tego celu zakłada zwiększenie konkurencyjności polskich badań naukowych i prac rozwojowych poprzez koncentrację finansowania badań naukowych na priorytetowych kierunkach oraz zintensyfikowanie współpracy międzynarodowej. Stymulowana będzie również poprawa poziomu jakościowego potencjału kadrowego nauki w drodze jej odmładzania – włączania studentów do badań naukowych oraz wykorzystania zagranicznych dobrych praktyk poprzez wzmacnianie mobilności międzynarodowej. Uzupełnieniem tych działań będą działania mające na celu poprawę poziomu wyposażenia jednostek naukowych w aparaturę naukowo-badawczą, w tym specjalistyczną i unikatową, oraz infrastrukturę informatyczną nauki. Wzrostowi konkurencyjności nauki służyć będą także działania konsolidujące jednostki prowadzące działalność B+R.

182. Wskaźniki monitorowania celu drugiego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział nakładów na B+R w PKB (GERD/PKB)	0,58% (2004 r.)	2,3%	Corocznie	GUS
Udział finansowy Polski w projektach finansowanych w ramach PR UE	1,3% (2005 r.)	2,0%	Corocznie	KPK
Udział polskich publikacji cytowanych na liście filadelfijskiej w całkowitej liczbie polskich publikacji	14,16% (2005r.)	25%	Corocznie	OPI

7.3.3 Cel szczegółowy 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym

183. Osiągnięcie celu 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym przyczyni się do zwiększenia innowacyjności gospodarki, poprzez zwiększenie liczby skomercjalizowanych wyników prac B+R oraz ich wdrożeń przez przedsiębiorców.

184. Przeprowadzona analiza SWOT wskazała, jako jeden z głównych problemów, niską skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i jednostkami naukowymi, co między innymi wynika z niedopasowania prowadzonych prac B+R do potrzeb przedsiębiorców, a także z ich niskiej świadomości co do potencjalnych zysków wynikających z podnoszenia innowacyjności dzięki wdrażaniu nowoczesnych technologii – rezultatów prac B +R. Po części przyczyną tego stanu rzeczy jest wysokie ryzyko przypisane takim działaniom, co oznacza niechęć przedsiębiorców do inwestowania ograniczonych środków w tego typu przedsięwzięcia. Taka sytuacja prowadzi do powiększania się luki technologicznej między Polską, a przodującymi państwami UE.

185. Realizacja celu 3. odbywać się będzie między innymi poprzez dofinansowanie projektów dotyczących badań stosowanych, prac rozwojowych, badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych oraz projektów rozwojowych, a także poprzez wspieranie uzyskiwania ochrony praw własności przemysłowej, komercjalizacji wyników prac B+R oraz ich wdrożeń w gospodarce. Uzupełnieniem tych działań będzie wsparcie rozwoju otoczenia instytucjonalnego oraz infrastruktury wspomagającej transfer nowych technologii z ośrodków badawczych do przedsiębiorstw.
186. Przedstawione powyżej czynniki uzasadniają nakierowanie celu 3. na zwiększenie efektów synergii, możliwych do uzyskania w drodze współpracy przedsiębiorców, instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych, a także poprzez uczestnictwo w inicjatywach Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA) .
187. Ponadto należy podkreślić, że wiedza, innowacje i kapitał ludzki są siłą napędową wzrostu gospodarczego i służą zrównoważonemu rozwojowi społeczeństwa. Aby stać się konkurencyjną gospodarką opartą na wiedzy, należy zwiększyć potencjał wiedzy poprzez badania naukowe, szerzyć ją poprzez kształcenie i wprowadzać do gospodarki poprzez innowacje. W ramach PO IG zakłada się, że „trójkąt wiedzy” składający się z badań, kształcenia i innowacji będzie również podstawą strategii rozwoju nauki, by mogła stać się ona siłą napędową rozwoju gospodarczego kraju. „Trójkąt wiedzy” wraz z nowym podejściem do innowacji (open innovation¹⁰³) zakłada zatem szeroką kooperację naukowców z przedsiębiorcami, a przez to wzmocnienie roli nauki w gospodarce.
188. Wskaźniki monitorowania celu trzeciego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział nakładów przedsiębiorstw na B+R/PKB (BERD/PKB)	0,17% (2004 r.)	1,15%	Corocznie	EUROSTAT
Zatrudnieni w działalności B+R w przedsiębiorstwach w stosunku do zatrudnionych ogółem w działalności B+R	6,5% (2004 r.)	25%	Corocznie	GUS
Liczba patentów udzielonych rezydentom RP w Europejskim Urzędzie Patentowym (EPO) oraz Urzędzie Patentowym Stanów Zjednoczonych (USPTO)	21 (2002 r.)	240	Corocznie	GUS

7.3.4 Cel szczegółowy 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym

189. Realizacja celu 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym odbywać się będzie poprzez poprawę jakości oferty

¹⁰³ Strategia ta polega na znajdowaniu i łączeniu nowych pomysłów, które są komplementarne do istniejących już projektów badawczo – rozwojowych oraz usuwaniu barier geograficznych, technologicznych, które stanowią przeszkodę w rozwoju nowych produktów i rynków

produktowej i usługowej przedsiębiorstw działających w Polsce, wsparcie ich udziału w globalnym obrocie gospodarczym oraz tworzenie warunków do zwiększania poziomu inwestycji, w tym inwestycji zagranicznych, jak również zwiększenie intensywności ruchu turystycznego w Polsce.

190. Jak pokazuje analiza SWOT, polską gospodarkę cechuje niski udział produktów wysoko przetworzonych oraz wysokiej techniki w eksporcie jak również słaba internacjonalizacja oraz niewystarczająca promocja marki „Polska”, co dodatkowo utrudnia funkcjonowanie przedsiębiorców na rynkach międzynarodowych. Wzmocnienie przedsiębiorców przekładające się na podniesienie jakości oferowanych przez nich produktów i usług (za pomocą instrumentów z pozostałych priorytetów) wymaga działań promocyjnych, przyczyniających się do zwiększenia rozpoznawalności marek handlowych i firmowych z Polski. Wzmocnienie powiązań gospodarczych Polski (poprzez zwiększenia obrotów polskiego handlu zagranicznego, zwiększenia liczby turystów zagranicznych odwiedzających Polskę, jak i wzrostu napływu inwestycji zagranicznych) jest konieczne dla poprawy pozycji konkurencyjnej polskiej gospodarki.
191. Dodatkowo, przyjęcie celu 4. uzasadnia fakt, że zarówno napływ inwestycji, jak i zintensyfikowana wymiana handlowa przyczyniają się w znaczącym stopniu do dyfuzji rozwiązań innowacyjnych, a przez to przyczyniają się do rozwoju gospodarczego.
192. Realizacja celu 4. poprzez kreowanie spójnego systemu promocji gospodarczej Polski powinna pośrednio przyczynić się do wzrostu nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, a także podniesienia poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie powiązań gospodarczych Polski z rynkiem międzynarodowym. Równocześnie, cel 4. jest komplementarny wobec pozostałych celów PO IG, które przyczyniając się do unowocześnienia oferty produktowej i usługowej przedsiębiorstw działających na rynku polskim, pozwalają jednocześnie na wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej na JRE oraz na rynkach zagranicznych.
193. Wskaźniki monitorowania celu czwartego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział produktów wysokiej techniki w eksporcie ogółem (w % PKB)	2,3 (2004 r.)	3,7 %	Corocznie	GUS

7.3.5 *Cel szczegółowy 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy*

194. W kontekście wyzwań związanych z realizacją celów odnowionej Strategii Lizbońskiej i polityki spójności sformułowano cel 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy. Realizacja tego celu ma dla polskiej gospodarki podstawowe znaczenie ze względu na fakt, że utrzymująca się wysoka stopa bezrobocia oraz niekorzystna struktura zatrudnienia (wysoki udział rolnictwa i przemysłów schyłkowych) stanowi jeden z podstawowych czynników ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy i hamujący wzrost innowacyjności polskiej gospodarki. Cel ten ma charakter

horyzontalny, a jego osiągnięcie jest warunkowane realizacją pozostałych celów szczegółowych PO IG.

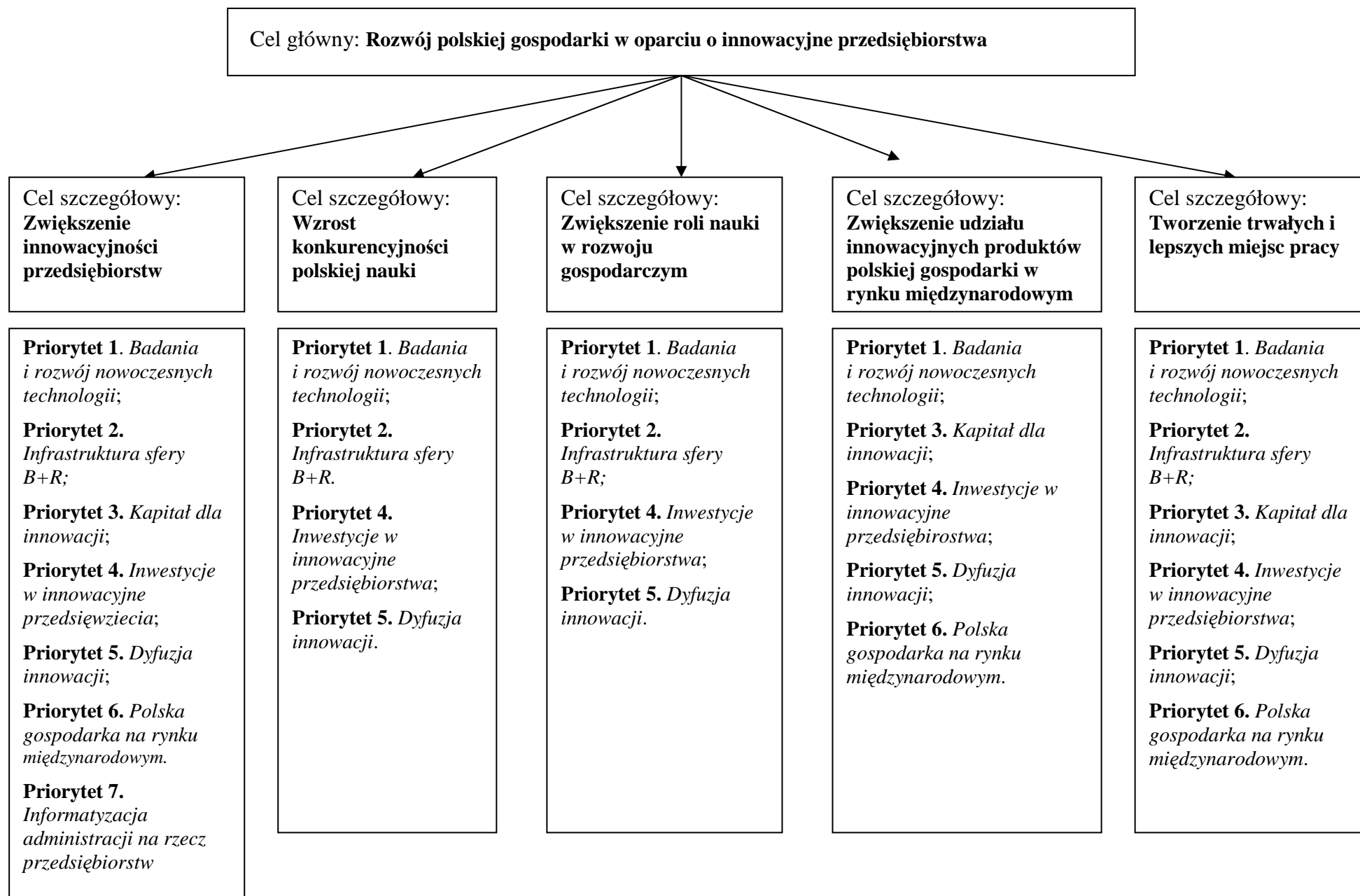
195. Zakłada się, iż udzielone w ramach PO IG kompleksowe wsparcie dla innowacyjnych przedsięwzięć – prowadzenia prac B+R, inwestycji oraz doradztwa i szkoleń niezbędnych do realizacji inwestycji - jako działań przyczyniających się do wzmocnienia ich pozycji konkurencyjnej na JRE oraz rynkach międzynarodowych, przyczyni się do stworzenia nowych, trwałych miejsc pracy. Jednocześnie realizacja celów PO IG powinna przyczynić się do kreowania popytu na miejsca pracy wymagające specjalistycznych umiejętności i wiedzy, przyczyniając się w ten sposób do zmiany struktury zatrudnienia (polegającej na tworzeniu miejsc pracy w nowoczesnych sektorach gospodarki, w tym sektorze usług) przy jednoczesnym wzmocnieniu procesów modernizacyjnych zachodzących w obrębie polskiej gospodarki.

196. Wskaźniki monitorowania celu piątego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych w wyniku projektów realizowanych w ramach PO IG (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn) O/K/M	0		Corocznie	Instytucje Wdrażające

197. Dla realizacji celu PO IG przyjęto układ celów szczegółowych i priorytetów przedstawiony na Wykresie 6.3.1.

Wykres 6.3.1

8. PRIORYTETY REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU

8.1 Priorytet 1. - Badania i rozwój nowoczesnych technologii

198. **Cel priorytetu:** Celem priorytetu jest zwiększenie znaczenia sektora nauki w gospodarce poprzez realizację prac B+R w kierunkach uznanych za priorytetowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.
199. **Uzasadnienie wyboru priorytetu:** Realizacja strategii rozwoju gospodarczego w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa zakłada zacieśnienie współpracy sektora nauki z przedsiębiorstwami. Sektor polskiej nauki nie jest wystarczająco rozwinięty i wobec tego nie wspiera wystarczająco przedsiębiorców działających w coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu międzynarodowym. Prowadzi to do utrzymywania się luki technologicznej pomiędzy Polską a najbardziej innowacyjnymi gospodarkami świata, w tym niektórymi z państw Unii Europejskiej. W związku z powyższym niezbędne jest wzmocnienie sektora B+R w celu stworzenia odpowiedniego potencjału badawczego, dostosowanego do potrzeb rozwojowych kraju. Równoległe należy dążyć do zintensyfikowania współpracy nauki z biznesem, także poprzez bardziej efektywne wykorzystanie istniejących instrumentów oraz wprowadzenie nowych, skutecznych mechanizmów interwencji publicznej. Oddziaływanie na rzecz intensyfikacji współpracy nauki z biznesem będzie się odbywało poprzez stosowanie instrumentów, z jednej strony motywujących przedsiębiorców do podejmowania działań na rzecz ich rozwoju, opartych na wdrażaniu wyników prac B+R, z drugiej strony zachęcających naukowców do podejmowania prac badawczych i rozwojowych zgodnie z potrzebami przedsiębiorców. Realizacja tego priorytetu powinna zapewnić dopasowanie podaży nowoczesnych rozwiązań technologicznych do popytu na nie oraz, w konsekwencji, prawdopodobne zwiększenie zapotrzebowania gospodarki na wysokie technologie bazujące na wynikach prac B+R.
200. **Opis priorytetu:** W ramach priorytetu finansowane będzie prognozowanie kierunków badań, które mogą wywrzeć największy wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Prognozowanie to będzie prowadzone z wykorzystaniem rozpowszechnionej w innych krajach metody foresight, której istotą jest zaangażowanie w debatę publiczną na temat najważniejszych przyszłych potrzeb społeczeństwa i gospodarki wszystkich zainteresowanych stron (przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, polityków, ludzi mediów, naukowców). Foresight będzie prowadzony tak na poziomie narodowym (określenie kierunków badań mających znaczenie dla całego kraju), jak i na poziomie poszczególnych branż gospodarki.
201. Priorytet obejmuje wsparcie prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych służących budowie gospodarki opartej na wiedzy, realizowanych przez jednostki naukowe, przedsiębiorców oraz sieci i konsorcja naukowe. Wsparciu temu podlegać będą m.in. duże multi- i transdyscyplinarne projekty badawcze, które wpisywać się będą w priorytety tematyczne określone w Krajowym Programie Ramowym lub w programach wieloletnich oraz wynikać będą z foresight'u.
202. Istotnym obszarem interwencji w ramach priorytetu będzie wsparcie udziału jednostek naukowych z siedzibą w Polsce i ich sieci, przedsiębiorstw oraz konsorcjów naukowych w projektach badawczych w 7. Programie Ramowym UE, europejskich i międzynarodowych inicjatywach badawczych i technologicznych. Ponadto, wsparciu

podlegać będzie działanie sieci wspomagających uczestnictwo ww. podmiotów we wspomnianych programach i inicjatywach międzynarodowych. Projektem, który powinien zostać wspierany w ramach tego priorytetu jest inicjatywa Europejskiego Instytutu Technologicznego +.

203. Wsparciem objęte będą inwestycje przedsiębiorców w prace B+R poprzez dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne¹⁰⁴ realizowane przez przedsiębiorców, ich grupy¹⁰⁵. Ponadto wspierane będą projekty badawcze rozwojowe o charakterze aplikacyjnym ukierunkowane na bezpośrednie zastosowanie w praktyce na potrzeby branży/gałęzi gospodarki lub o szczególnym wymiarze społecznym.
204. W ramach priorytetu przewidziano również wsparcie transferu wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki poprzez m.in. dofinansowanie kosztów ochrony własności przemysłowej wytworzonej w jednostkach naukowych mających siedzibę w Polsce oraz wspieranie działalności brokerów wynalazków/technologii.
205. Ponadto wspierane będzie odmłodzenie zasobów ludzkich nauki poprzez włączanie studentów i absolwentów do udziału w realizacji projektów badawczych w dziedzinach kluczowych dla rozwoju gospodarczego kraju, a także prowadzenie badań naukowych będących podstawą prac doktorskich. Przeniesienia do Polski dobrych praktyk, również w zakresie współpracy nauki z gospodarką, można oczekiwać dzięki finansowaniu projektów badawczych, prowadzonych w polskich jednostkach naukowych przez wybitnych uczonych z zagranicy.
206. Ponadto, w celu wspierania komercjalizacji wyników prac B+R, każdy z projektów realizowanych w ramach priorytetu będzie mógł zawierać komponent promujący dany projekt oraz jego wyniki.
207. **W ramach priorytetu wspierane będą m.in. następujące działania:**
 - identyfikacja kierunków badań naukowych i prac rozwojowych mających na celu zdynamizowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego dla poprawy jakości życia polskiego społeczeństwa oraz racjonalizacji wykorzystania środków finansowych na badania naukowe poprzez dofinansowanie projektów dotyczących:
 - Narodowego Programu *Foresight*,
 - przygotowywania strategii rozwoju poszczególnych dziedzin nauki i sektorów gospodarki,
 - przygotowywania strategii dla działających w Polsce platform technologicznych,poprzez zastosowanie wyników metody *foresight*;
 - dofinansowanie zintegrowanych, multidyscyplinarnych projektów badawczych w priorytetowych obszarach nauki i technologii, o tematyce ustalonej w Krajowym Programie Ramowym oraz w programach wieloletnich (projektów badawczych zamawianych);

¹⁰⁴ Badania stosowane, prace rozwojowe, badania przemysłowe i przedkonkurencyjne.

¹⁰⁵ Projekty będą mogły być realizowane przez przedsiębiorców samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi oraz konsorcjami naukowymi, a także przez jednostki naukowe na zlecenie przedsiębiorców.

- wsparcie współpracy badawczej i rozwojowej polskich podmiotów prowadzących działalność B+R w ramach:
 - europejskich programów ramowych,
 - europejskich inicjatyw technologicznych i badawczych wynikających z art. 169 i 171 TWE,
 - międzynarodowych programów i inicjatyw naukowo-badawczych;
- wzmocnienie sieci wspomagających uczestnictwo w ERA:
 - wsparcie dla branżowych punktów kontaktowych, Krajowego Punktu Kontaktowego i innych sieci wspierających uczestnictwo w europejskich programach ramowych;
- tworzenie EIT+;
- dofinansowanie projektów badawczych o charakterze aplikacyjnym, ukierunkowanych na bezpośrednie zastosowanie w praktyce na potrzeby branży/gałęzi gospodarki lub o szczególnym wymiarze społecznym (projekty badawcze rozwojowe);
- dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne, realizowanych przez podmioty mające zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce (projekty celowe – badania stosowane, prace rozwojowe, badania przemysłowe i przedkonkurencyjne);
- wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w ośrodkach badawczych mających siedzibę w Polsce w wyniku prac B+R dofinansowanych z budżetu nauki;
- wsparcie działalności brokerów wynalazków/technologii;
- projekty zwiększające zainteresowanie podejmowaniem pracy naukowej przez studentów i absolwentów uczelni, obejmujące:
 - udział studentów i absolwentów w realizacji projektów badawczych zgodnych z priorytetami wynikającymi z polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej Polski,
 - wsparcie prac doktorskich w dziedzinach priorytetowych dla rozwoju gospodarki;
- projekty w zakresie doskonalenia kompetencji pracowników naukowo-badawczych, obejmujące zatrudnianie wybitnych uczonych z zagranicy na kontraktach w polskich jednostkach naukowych.

208. W ramach priorytetu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:

- jednostki naukowe;
- sieci i konsorcja naukowe (w tym Centra Doskonałości oraz Centra Zaawansowanych Technologii oraz EIT+);
- polskie platformy technologiczne;
- przedsiębiorcy (zwłaszcza MSP);
- brokerzy wynalazków/ technologii;
- naukowcy (zwłaszcza młodzi) i zespoły naukowców;

- studenci i absolwenci
- podmioty działające na rzecz nauki – podmioty wykonujące w sposób ciągły zadania służące rozwojowi, promocji i zastosowaniom praktycznym nauki, a także wspierające wzrost innowacyjności gospodarki, nie obejmujące prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych;
- Krajowy Punkt Kontaktowy, branżowe punkty kontaktowe i inne sieci wspomagające uczestnictwo w programach międzynarodowych;
- Narodowe Centrum Badań Naukowych i Prac Rozwojowych;
- minister właściwy ds. nauki.

209. **Pomoc publiczna:** W ramach priorytetu niektóre z działań podlegają regułom pomocy publicznej.

210. **Spodziewane rezultaty realizacji priorytetu:**

- wyższy stopień powiązania prowadzonych prac B+R z potrzebami przedsiębiorców;
- wzrost innowacyjności przedsiębiorstw;
- wzrost udziału nakładów na B+R w PKB, w szczególności nakładów przedsiębiorców;
- wzrost międzynarodowej konkurencyjności polskiej nauki.

211. **Wskaźniki monitorowania priorytetu:**

Wskaźniki monitorowania priorytetu 1	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika
Kwota przeznaczona na finansowanie projektów badawczych zamawianych wspartych przez PO	0	300 mln zł	corocznie	Institucja Wdrażająca
Liczba polskich zespołów uczestniczących w projektach w ramach 7 PR UE	0	2000 ¹⁰⁶	corocznie	KPK
Kwota przeznaczona na finansowanie projektów celowych i rozwojowych wspartych przez PO	0	2,5 mld zł	corocznie	Institucja Wdrażająca
Liczba zgłoszeń wynalazków w EPO i USPTO wspartych przez PO	0	250	corocznie	Institucja Wdrażająca
Liczba studentów, absolwentów i doktorantów, których udział w pracach badawczych został wsparty przez PO	0	2500	corocznie	Institucja Wdrażająca

212. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO**

Priorytet jest komplementarny z:

- 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi;
- Programem Operacyjnym „Rozwój Polski Wschodniej”;

¹⁰⁶ Liczba ta jest skumulowana i odnosi się do całego okresu 2007-2013.

- Programem Operacyjnym „Kapitał Ludzki”

213. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing¹⁰⁷).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu cross-financingu w zakresie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych celów Priorytetu.

214. **Budżet Priorytetu (mln EUR)**

Razem Środki Publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział Priorytetu w alokacji na PO IG (%)
1314,27	1117,13	197,14	15,95

8.2 Priorytet 2. – Infrastruktura sfery B+R

215. **Cel priorytetu:** Celem priorytetu jest wzrost konkurencyjności polskiej nauki dzięki konsolidacji oraz modernizacji infrastruktury naukowo-badawczej i informatycznej najlepszych jednostek naukowych działających w Polsce.
216. **Uzasadnienie wyboru priorytetu:** Jednostki naukowe w Polsce dysponują w znacznej części przestarzałym wyposażeniem, co niezwykle utrudnia prowadzenie zaawansowanych badań. Znaczną przeszkodą w realizacji badań na najwyższym poziomie jest też rozproszenie, będące przyczyną nieefektywnego wykorzystywania istniejącej bazy badawczej.
217. Infrastruktura informatyczna nauki w Polsce jest wprawdzie stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana, jednak istnieją obszary o słabym poziomie rozwoju. Niezadowolający jest również poziom innowacyjnych rozwiązań i aplikacji informatycznych wykorzystywanych przez poszczególne jednostki.
218. Słabości powyższe wskazują na konieczność intensywnych inwestycji w infrastrukturę B+R. Istnienie w Polsce nowoczesnych centrów badawczych wyposażonych w najnowocześniejszą aparaturę naukowo-badawczą, zdolnych do podejmowania najbardziej ambitnych zadań w obszarze B+R, umożliwi prowadzenie prac badawczych na wysokim poziomie oraz pozwoli na kształcenie kadr naukowych i technicznych dla gospodarki, nauki i edukacji na poziomie nie odbiegającym od standardów międzynarodowych, a także przyczyni się do szybszego adaptowania przez polską gospodarkę i społeczeństwo najnowszych rozwiązań technologicznych.
219. Budowa ww. centrów badawczych jest również istotna dla zapewnienia aktywnego i zwiększonego uczestnictwa jednostek naukowych oraz innowacyjnych firm,

¹⁰⁷ Funkcjonowanie elastycznego finansowania, zgodnie z Art. 33 §2 Rozporządzenia Ogólnego, Nota Informacyjna nr 56, cross-financing jest to mechanizm tzw. elastycznego finansowania polegającego na zaangażowaniu w latach 2007-2013 środków z EFRR w realizację działań, których zakres merytoryczny zwyczajowo podlega pod obszar interwencji EFS. *Cross-financing* ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Mechanizm ten polega na dopuszczeniu – w ramach priorytetu oraz w należycie uzasadnionych przypadkach – ograniczonego finansowania grupy projektów, indywidualnych projektów lub części projektów, które należą do obszaru interwencji drugiego funduszu, a więc w przypadku PO IG – z EFS. *Cross-financing* ogranicza się jedynie do takich działań, które są zarówno niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu lub grupy projektów, jak i bezpośrednio powiązane z projektem lub grupą projektów. *Rozporządzenie* ogranicza zaangażowanie środków w ramach *cross-financing*'u do maksymalnie 10% wartości alokacji na poziomie priorytetu. Kwalifikowalność kosztów realizacji projektów wykorzystujących *cross-financing* następować będzie według zasad określonych dla funduszu właściwego ze względu na obszar interwencji.

mających siedzibę w Polsce, w programach badawczych oraz działaniach zmierzających do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Uczestnictwo w tych programach i działaniach jest zaś jednym z głównych sposobów wzmacniania polskiej sfery B+R i innowacyjności gospodarki oraz podnoszenia jej konkurencyjności.

220. Ponadto, dzięki koncentracji środków na inwestycjach w najlepszych jednostkach naukowych powinna poprawić się efektywność wykorzystania publicznych środków finansowych, przeznaczanych w szczególności na infrastrukturę B+R, w tym infrastrukturę informatyczną.
221. **Opis priorytetu:** W ramach priorytetu oferowane będzie wsparcie dla inwestycji w aparaturę naukowo-badawczą oraz, gdzie będzie to niezbędne, w budynki i budowlę, realizowanych przez ośrodki o wysokim potencjale badawczym. Wsparcie otrzymają projekty realizowane w zakresie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej, a także te projekty dotyczące infrastruktury, które wspierają udział polskich jednostek w projektach międzynarodowych. Wsparciem objęte zostaną również projekty w zakresie inwestycji i aparatury, dzięki wdrożeniu których zostaną poszerzone możliwości dostępu polskich przedsiębiorców na rynki europejskie.
222. Ponadto priorytet przewiduje współfinansowanie procesów restrukturyzacyjnych, konsolidujących jednostki naukowe, poprzez budowę wspólnej nowoczesnej infrastruktury badawczej. Preferencyjnie w zakresie tego rodzaju projektów traktowane będą inwestycje centrów zaawansowanych technologii i centrów doskonałości.
223. Innym rodzajem wsparcia oferowanego w ramach priorytetu będzie dofinansowanie niezbędnych inwestycji związanych z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury sieciowej nauki oraz zasobów naukowych w postaci cyfrowej.
224. Uzupełnieniem powyższych działań będzie możliwość wsparcia każdego z projektów realizowanych w ramach priorytetu także w zakresie jego promocji, a także w zakresie promocji wyników prac B+R uzyskanych dzięki dofinansowanej infrastrukturze.
225. **W ramach priorytetu wspierane będą m.in. następujące działania:**
 - rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym, w tym działających na bazie konsorcjów naukowych¹⁰⁸ oraz regionalnych konsorcjów naukowo-przemysłowych, poprzez dofinansowanie rozwoju ich infrastruktury badawczej (m.in. w Centrach Zaawansowanych Technologii oraz laboratoriach świadczących specjalistyczne usługi dla przedsiębiorców, Europejskim Instytucie Technologicznym +),
 - rozwój infrastruktury w specjalistycznych laboratoriach, w tym działających na bazie sieci naukowych¹⁰⁹ (m.in. Centów Doskonałości),

¹⁰⁸ **Konsorcjum naukowe** to grupa jednostek organizacyjnych, w skład której wchodzi co najmniej jedna jednostka naukowa, podejmujących na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych.

¹⁰⁹ **Sieć naukowa** to grupa jednostek naukowych posiadających osobowość prawną, podejmujących na podstawie umowy zorganizowaną współpracę związaną z prowadzonymi przez nie w sposób ciągły wspólnymi badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi, służącymi rozwojowi specjalności naukowych tej sieci.

- finansowanie udziału jednostek naukowych mających siedzibę w Polsce w przedsięwzięciach inwestycyjnych podejmowanych na podstawie umów międzynarodowych, w tym w projektach uzupełniających dla 7 PR UE,
- wsparcie projektów realizowanych w zakresie Polskiej Mapy Drogowej w dziedzinie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej (budowa dużych urządzeń badawczych – budowle i aparatura),
- projekty w zakresie inwestycji związane z tworzeniem wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych,
- projekty polegające na utrzymaniu i rozwoju nowoczesnej infrastruktury informatycznej nauki,
- projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej,
- projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych dla środowiska naukowego.

226. W ramach priorytetu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:

- jednostki naukowe (w tym centra badawczo-rozwojowe),
- sieci i konsorcja naukowe (w tym CZT i CD),
- Narodowe Centrum Badań Naukowych i Prac Rozwojowych,
- Europejski Instytut Technologiczny +,
- szkoły wyższe,
- przedsiębiorcy,
- jednostki wiodące MAN,
- centra Komputerów Dużej Mocy,
- minister właściwy ds. nauki.

227. **Pomoc publiczna:** W ramach priorytetu jest możliwość udzielania pomocy publicznej.

228. Spodziewane rezultaty realizacji priorytetu:

- poprawa stanu infrastruktury oraz wyposażenia laboratoryjnego krajowych ośrodków o wysokim potencjale badawczym;
- podniesienie poziomu konkurencyjności polskich ośrodków badawczych;
- rozszerzenie i wzbogacenie oferty dotyczącej usług badawczych świadczonych przez jednostki naukowe dla przedsiębiorstw;
- zwiększenie transferu wyników prac B+R do gospodarki;
- podniesienie jakości zarządzania nauką polską poprzez stworzenie sprawnych mechanizmów dostępu do informacji.

229. Wskaźniki monitorowania priorytetu.

Wskaźniki monitorowania priorytetu 2	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość szacowana wskaźnika (w	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie
--------------------------------------	--------------------------	--------------------------------	---------------------------------	--

		roku docelowym)		wartości wskaźnika
Zużycie aparatury naukowo-badawczej	78% (2003 r.)	50%	Co 2 lata	GUS
Liczba projektów związanych z tworzeniem wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych wspartych przez PO	0	50	corocznie	Institucja Wdrażająca
Liczba projektów z zakresu rozwoju infrastruktury informatycznej nauki wspartych przez PO	0	30	Co 2 lata	Institucja Wdrażająca

230. Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO

Priorytet jest komplementarny z:

- 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi;
- Programem Operacyjnym “Infrastruktura i środowisko”;
- Programem Operacyjnym „Rozwój Polski Wschodniej”.

231. Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing).

Przewiduje się zastosowanie instrumentu cross-financingu w zakresie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych celów Priorytetu.

232. Budżet Priorytetu (mln EUR)

Razem Środki Publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział Priorytetu w alokacji na PO IG (%)
1314,27	1117,13	197,14	15,95

8.3 Priorytet 3. – Kapitał dla innowacji

233. Cele priorytetu:

- Zwiększenie liczby nowopowstałych przedsiębiorstw innowacyjnych,
- Zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć innowacyjnych.

234. **Uzasadnienie wyboru priorytetu.** Polska gospodarka charakteryzuje się bardzo niskim poziomem innowacyjności oraz niewystarczającym poziomem finansowania działań innowacyjnych przez przedsiębiorców. Istnieje poważna luka rynkowa w finansowaniu przedsięwzięć charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka (wysoko innowacyjnych, na wczesnym etapie rozwoju), dla których uzyskanie kapitału (do 10 mln zł) jest często niemożliwe. Powoduje to, że wysoko innowacyjni przedsiębiorcy doświadczają trudności z uzyskaniem finansowania inwestycji obejmujących wdrożenia nowych technologii o wartości poniżej 10 mln zł.

235. Wynika to m. in. z utrudnionego dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania, spowodowanego restrykcyjnymi wymogami otrzymania kredytu. Działające na rynku fundusze kapitału podwyższonego ryzyka niechętnie inwestują w przedsięwzięcia obciążone ryzykiem, do czego przyczyniają się również wysokie koszty stałe oraz długi okres oczekiwania na osiągnięcie rentowności przedsięwzięcia. Dane statystyczne wskazują na systematyczne zmniejszanie się liczby funduszy (inwestujących przede wszystkim w fazę seed), oferujących wsparcie kapitałowe pokrywające istniejącą lukę rynkową.
236. W związku z powyższym istnieje uzasadniona potrzeba interwencji publicznej, która zachęci inwestorów do dokonywania inwestycji kapitałowych, a tym samym przyczyni się do stworzenia rynku instytucji oferujących finansowanie w zakresie istniejącej obecnie luki kapitałowej.
237. W świetle utrzymującej się niskiej liczby przedsiębiorstw innowacyjnych działających w Polsce, niezbędne jest kontynuowanie i wzmacnianie działań mających na celu zwiększenie liczby podmiotów rozpoczynających działalność opartą na wysoko innowacyjnych rozwiązaniach i mających szansę na szybki rozwój oraz generowanie znaczącej wartości dodanej. Interwencja w tym zakresie może przynieść najlepsze efekty w przypadku połączenia środków publicznych z doświadczeniem osób bądź instytucji, charakteryzujących się profesjonalizmem w takich dziedzinach jak finansowanie rozwoju przedsiębiorstw lub komercjalizacja wyników prac naukowych.
238. **Opis priorytetu.** W ramach Priorytetu 3. zaprojektowano działania mające na celu kompleksowe wsparcie od momentu powstania innowacyjnego pomysłu, poprzez doradztwo w procesie tworzenia nowej firmy, skończywszy na udzieleniu wsparcia kapitałowego nowopowstałemu przedsiębiorcy. Instrument ten został uzupełniony możliwością uzyskania kapitałowego wsparcia działalności o charakterze innowacyjnym za pomocą funduszy podwyższonego ryzyka inwestujących w szczególności w fazy seed oraz start-up oraz uzupełniony działaniem mającym na celu aktywizowanie rynku indywidualnych inwestorów kapitałowych, np. aniołów biznesu.
239. **W ramach priorytetu wspierane będą m.in. następujące działania:**
- dofinansowanie prac przygotowawczych oraz poszukiwania, oceny i wyboru pomysłów innowacyjnych;
 - wsparcie powstawania przedsiębiorstw opartych na innowacyjnych rozwiązaniach;
 - dokapitalizowanie funduszy podwyższonego ryzyka inwestujących w fazy seed i start-up (obejmujące również refundację części kosztów zarządzania funduszem);
 - projekty związane z aktywizacją rynku inwestorów prywatnych.
240. **W ramach priorytetu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** Podmioty zarządzające funduszami podwyższonego ryzyka, instytucje otoczenia biznesu, organizacje zrzeszające potencjalnych inwestorów, np. aniołów biznesu, organizacje przedsiębiorców i pracodawców, instytucje wspierające powstawanie nowych firm innowacyjnych (inkubatory przedsiębiorczości akademickiej, centra transferu technologii i innowacji, akceleratory technologii, parki naukowo-technologiczne) oraz przedsiębiorcy.
241. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowalnych w formie dotacji oraz dokapitalizowanie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka.

242. **Pomoc publiczna.** Przewiduje się występowanie pomocy publicznej (pomoc na działalność innowacyjną, na kapitał podwyższonego ryzyka oraz pomoc de minimis).

243. **Spodziewane rezultaty realizacji priorytetu.** Realizacja Priorytetu 3. przyczyni się do powstania systemu zewnętrznego finansowania działalności innowacyjnej w obszarze luki kapitałowej, poprzez wzajemnie komplementarne działania polegające na współfinansowaniu przedsięwzięć funduszy kapitału podwyższonego ryzyka, w szczególności funduszy seed capital, a także kształtowaniu gotowości inwestycyjnej przedsiębiorców oraz tworzeniu systemu mobilizacji kapitału prywatnego przeznaczanego na inwestowanie w MSP. W szczególności przewidywane jest:

- zwiększenie udziału inwestycji kapitałowych w przedsięwzięcia o charakterze innowacyjnym, w szczególności na etapie seed oraz start-up;
- wzmocnienie systemu podmiotów oferujących zewnętrzne wsparcie finansowe dla przedsiębiorstw;
- zwiększenie liczby nowopowstałych firm opartych na wysoko innowacyjnych rozwiązaniach;
- zwiększenie liczby przedsiębiorstw działających w oparciu o najnowsze technologie;
- wzrost poziomu inwestycji kapitału prywatnego w MSP.

244. **Wskaźniki monitorowania priorytetu:**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn)	0	4 500	Corocznie	Instytucje wdrażające
Liczba przedsiębiorstw korzystających z kapitału podwyższonego ryzyka	0	900	Corocznie	Instytucje wdrażające
Liczba nowopowstałych (w wyniku wsparcia) przedsiębiorstw o charakterze innowacyjnym	0	800	Corocznie	Instytucje wdrażające
Efekt dźwigni finansowej	0	500 mln EUR	Corocznie	Instytucje wdrażające

245. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO.** Ze względu na specyfikę planowanej interwencji, realizacja Priorytetu 3. przewidziana jest na poziomie centralnym. Jako komplementarne zakłada się:

- wsparcie kapitałowe dla funduszy poręczeniowych i pożyczkowych działających na poziomie regionalnym (w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych);
- działania mające na celu sieciowanie istniejących funduszy poręczeniowych i pożyczkowych (monitoring i benchmarking) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;

- wsparcie dla absolwentów szkół wyższych planujących rozpoczęcie działalność gospodarczej (tzw. start-up) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, co stanowi uzupełnienie działania wspierającego inicjowanie działalności innowacyjnej zaprojektowanego w ramach Priorytetu 3.

246. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu cross-financingu w zakresie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych celów Priorytetu.

247. **Budżet priorytetu (mln EUR)**

Razem Środki Publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział Priorytetu w alokacji na PO IG (%)
403,15	342,68	60,47	4,89

8.4 Priorytet 4. – Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia

248. **Cel priorytetu:** Wzrost poziomu konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie popytu na nowe lub nowoczesne rozwiązania w gospodarce.

249. **Uzasadnienie wyboru priorytetu.** Obecnie głównymi źródłami przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw działających w Polsce są niskie koszty pracy oraz duży rynek zbytu. Jednakże trendy rozwojowe oraz postępująca globalizacja powodują, że trwały rozwój może zagwarantować jedynie budowanie przewagi konkurencyjnej przez przedsiębiorstwa opierające swoją działalność na innowacjach.

250. Tylko niewielki odsetek przedsiębiorstw działających na terenie Polski może zostać zaliczony do grupy innowacyjnych. Jednocześnie Polską gospodarkę cechuje jeden z najniższych wskaźników udziału wydatków na badania i rozwój w krajach Unii Europejskiej. Dodatkowo, większość przedsiębiorstw działających w Polsce charakteryzuje się niskim poziomem nakładów na nowe inwestycje wynikającym z ograniczonego dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania (szczególnie w przypadku przedsięwzięć o charakterze innowacyjnym).

251. Wobec powyższego interwencja publiczna w ramach Priorytetu 4. będzie się koncentrować na wspomaganiu projektów o dużym potencjale innowacyjnym, które przynoszą znaczną wartość dodaną dla gospodarki (generujących innowacje w postaci nowych technologii, rozwiązań organizacyjnych, produktów oraz usług w tym w szczególności usług rynkowych; projektów tworzących dużą liczbę miejsc pracy, projektów przyczyniających się do wzrostu produktywności oraz poziomu eksportu lub do wprowadzenia zasadniczej zmiany organizacyjnej w przedsiębiorstwie).

252. **Opis priorytetu.** Instrumenty zaprojektowane w ramach Priorytetu 4. stanowią uzupełnienie procesu inicjowania działalności innowacyjnej wspieranego w ramach Priorytetu 3. poprzez umożliwienie dofinansowania w zakresie prowadzenia działalności B+R w przedsiębiorstwach¹¹⁰ oraz wdrożeń wyników prac B+R; a także opracowania, przygotowania oraz uruchomienia produkcji nowych i unowocześnionych produktów. Uzupełnieniem tych działań jest wsparcie projektów przedsiębiorstw inwestujących w B+R (posiadających lub starających się o uzyskanie

¹¹⁰ Zakres wspieranych projektów do dalszego uzgodnienia z MNiSW.

statusu CBR). Dofinansowanie będą mogły również uzyskać projekty przedsiębiorstw w zakresie nowych inwestycji wprowadzających innowacje usługowe oraz procesowe. Duży nacisk został położony na wsparcie powszechnego zastosowania rozwiązań teleinformatycznych, w tym technik elektronicznego biznesu w przedsiębiorstwach oraz eko-innowacyjności i technologii środowiskowych.

253. Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki, przyczyniających się do generowania dużej liczby nowych miejsc pracy oraz transferu rozwiązań innowacyjnych stanowi uzupełnienie obszaru interwencji Priorytetu 4.
254. W ramach wsparcia na inwestycje możliwe jest dofinansowanie niezbędnego dla prawidłowej realizacji inwestycji specjalistycznego doradztwa oraz szkoleń w ramach jednego projektu.
255. **W ramach priorytetu wspierane będą m.in. następujące działania:**
- wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorców i wdrożenie wyników prac B+R;
 - inwestycje związane z opracowaniem i wdrożeniem wyników prac B+R, w tym tworzenie nowych miejsc pracy niezbędnych do prowadzenia własnej działalności B+R przez przedsiębiorców;
 - realizacja nowych inwestycji obejmujących w szczególności zastosowanie nowych, co najmniej w skali kraju, rozwiązań organizacyjnych oraz technologicznych w produkcji i usługach, w tym prowadzących do zmniejszania szkodliwego oddziaływania na środowisko;
 - dofinansowanie Funduszu Kredytu Technologicznego przeznaczonego na finansowanie wdrożeń nowych technologii przez przedsiębiorców;
 - projekty doradcze i inwestycyjne związane z przekształcaniem przedsiębiorcy w CBR;
 - projekty szkoleniowe oraz doradcze niezbędne do realizacji projektów inwestycyjnych.
256. **W ramach priorytetu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** przedsiębiorcy.
257. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowalnych w formie dotacji oraz dofinansowanie Funduszu Kredytu Technologicznego.
258. **Pomoc publiczna.** Przewiduje się występowanie pomocy publicznej (pomoc na rzecz innowacji, pomoc na B+R, pomoc regionalna, pomoc regionalna na duże projekty inwestycyjne).
259. **Spodziewane rezultaty realizacji priorytetu.** Realizacja Priorytetu 4. służy zintensyfikowaniu zastosowania nowych i nowoczesnych nowych rozwiązań technologicznych, produktowych, usługowych i procesowych (w tym logistycznych, marketingowych, informatycznych, w zakresie zarządzania lub dystrybucji) w przedsiębiorstwach. W szczególności oczekiwane są:
- Wzrost poziomu nowych inwestycji w przedsiębiorstwach;
 - Wzrost liczby nowo utworzonych, trwałych miejsc pracy;
 - Wzrost liczby nowych przedsiębiorstw o charakterze innowacyjnym;
 - Wzrost nakładów na B+R w przedsiębiorstwach;

- Wzrost liczby przedsiębiorstw korzystających z nowoczesnych technologii informatycznych;
- Wzrost liczby nowych produktów w polskiej gospodarce.

260. Wskaźniki monitorowania priorytetu:

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn)	0	40 000	Corocznie	Instytucje wdrażające
Liczba podmiotów wspartych w ramach PO, które wprowadziły nowe produkty lub usługi na rynek	0	1 900	Corocznie	Instytucje wdrażające
Liczba przedsiębiorstw korzystających z kredytu technologicznego	17 ¹¹¹	450	Corocznie	Instytucja wdrażająca
Liczba nowych produktów lub usług wprowadzonych na rynek przez przedsiębiorstwa wsparte w ramach PO	0	2 200	Corocznie	Instytucje wdrażające
Efekt dźwigni finansowej (wartość skumulowana)	0	4,3 mld EUR	Corocznie	Instytucje wdrażające

261. Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO.

W ramach PO IG wspierane są projekty inwestycyjne przedsiębiorców związane z wprowadzaniem innowacji technologicznych i organizacyjnych oraz przynoszące znaczące efekty ekonomiczne w skali całego kraju. W związku z tym zakłada się komplementarne wsparcie w zakresie nowych inwestycji dokonywanych przez przedsiębiorstwa:

- na poziomie regionalnym (w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych).
- na poziomie centralnym dla działań inwestycyjnych o charakterze innowacyjnym mających na celu zmniejszenie szkodliwego oddziaływania na środowisko (w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przewidziano komplementarne działania mające na celu dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska).

262. Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing). Przewiduje się zastosowanie instrumentu cross-financingu w przypadku projektów doradczych i szkoleniowych niezbędnych do realizacji projektów inwestycyjnych przedsiębiorców.

263. Budżet priorytetu (mln EUR)

¹¹¹ Liczba przedsiębiorców zakwalifikowanych do uzyskania kredytu w 2005 r.

Razem Środki Publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział Priorytetu w alokacji na PO IG (%)
2760,05	2346,04	414,01	33,49

8.5 Priorytet 5. – Dyfuzja innowacji

264. Cele priorytetu:

- Zapewnienie przedsiębiorcom wysokiej jakości usług służących wzmocnieniu oraz wykorzystaniu ich potencjału innowacyjnego;
- Tworzenie korzystnych warunków współpracy przyczyniających się do wzmocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw.

265. **Uzasadnienie wyboru priorytetu.** Dla wzrostu innowacyjności gospodarki niezbędne jest, aby nowe rozwiązania kreowane i stosowane przez podmioty gospodarcze, jednostki naukowe i inne instytucje otoczenia biznesu były rozpowszechniane i udostępniane, a w konsekwencji wykorzystywane w jak najszerszym zakresie. Dzięki szerokiemu dostępowi do innowacji możliwe jest także tworzenie na ich bazie kolejnych nowych rozwiązań, opracowanie nowych zastosowań, a także czerpanie przez autora innowacji zysków z jej wykorzystania.

266. Dyfuzję innowacji w gospodarce umożliwia intensywna, stała kooperacja pomiędzy autorami i odbiorcami rozwiązań innowacyjnych. Jak wskazuje przykład krajów rozwiniętych gospodarczo, współpraca w gospodarce przyczynia się do osiągnięcia rezultatów często niedostępnych dla pojedynczych podmiotów ze względu na wymagane nakłady lub wiedzę, a także znacząco obniża koszty działalności gospodarczej oraz podnosi produktywność uczestników przedsięwzięcia kooperacyjnego. Z punktu widzenia całej gospodarki projekty tego typu przynoszą znaczącą wartość dodaną w porównaniu do działań podejmowanych przez pojedyncze podmioty.

267. Współpraca pomiędzy przedsiębiorcami (także dopiero rozpoczynającymi działalność), a także między firmami a instytucjami działającymi w ich otoczeniu – w szczególności jednostkami naukowymi – stwarza dogodne warunki do wypracowania i upowszechnienia nowych rozwiązań (technologicznych, produktowych, organizacyjnych), wymiany doświadczeń, lepszego wykorzystania zasobów posiadanych przez każdy z podmiotów.

268. Obecnie jednak podmioty działające w Polsce, w szczególności przedsiębiorcy, rzadko podejmują tego rodzaju współpracę, głównie ze względu na brak świadomości korzyści z niej wynikających, a także ze względu na brak zaufania do potencjalnych partnerów i obawę przed utratą przewagi konkurencyjnej poprzez ujawnienie zbyt wielu informacji dotyczących własnej strategii i zasobów. Podobnie instytucje otoczenia biznesu nie wykorzystują w pełni istniejących możliwości współpracy dla upowszechniania innowacji oraz usług, które mogą przyczynić się do wzmocnienia innowacyjności w gospodarce. Usługi te oferowane są przez rozproszone instytucje, a ich poziom oraz zakres różni się znacząco. Nie sprzyja to ułatwieniu transferu innowacji w skali całego kraju.

269. Rozwój rynku innowacji wymaga pełnego wykorzystania ich ochrony prawnej. Prawo polskie i międzynarodowe zapewnia możliwość takiej ochrony, jednak, jak wykazano w części diagnostycznej, bardzo rzadko jest ona stosowana przez podmioty działające w Polsce. Świadomość możliwości oraz korzyści chronienia wypracowanych rozwiązań jest niska, barierą dla ochrony pomysłów stanowią też stosunkowo wysokie koszty postępowań związanych z uzyskaniem praw własności przemysłowej. Pełne wykorzystanie możliwości ochrony prawnej sprawi, iż inwestycje w działalność B+R będą opłacalne, a opracowane nowe rozwiązania będą mogły być udostępniane z korzyścią dla ich autora.
270. **Opis priorytetu.** Wsparcie w ramach priorytetu będzie przeznaczone na projekty mające na celu budowę i rozwój powiązań kooperacyjnych przedsiębiorców o charakterze ponadregionalnym. Działania promocyjne pozwolą na zwiększenie świadomości z korzyści wynikających z kooperacji i podejmowania współpracy z jednostkami naukowymi.
271. Ponadto w priorytecie przewidziane jest wsparcie wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw za pośrednictwem instytucji otoczenia biznesu – zarówno działających w sieciach o zasięgu krajowym, jak i pojedynczych wysoko wyspecjalizowanych ośrodków wspierania innowacyjności o istotnym znaczeniu w skali całej gospodarki kraju. Instytucje te przyczyniają się do wzmocnienia powiązań przedsiębiorców oraz przedsiębiorców z jednostkami naukowymi poprzez udostępnianie odpowiedniej infrastruktury i wiedzy niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem nowych rozwiązań.
272. Instrumenty Priorytetu 5. nakierowane na profesjonalizację usług świadczonych przedsiębiorcom zostaną dodatkowo wzmocnione poprzez realizację projektów mających na celu ochronę i wykorzystanie praw własności intelektualnej.
273. **W ramach priorytetu wspierane będą m.in. następujące działania:**
- *Inwestycje związane z pokryciem kosztów zainicjowania lub prowadzenia inwestycje związane z tworzeniem i rozwojem powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym klastrów;*
 - *wsparcie proinnowacyjnych instytucji otoczenia biznesu (m. in. parków naukowo-technologicznych, inkubatorów technologicznych, centrów transferu technologii);*
 - *wsparcie budowy i rozwoju ponadregionalnych sieci otoczenia biznesu świadczących usługi w zakresie działalności innowacyjnej przedsiębiorców;*
 - *wsparcie wykorzystania praw własności przemysłowej oraz praw autorskich i pokrewnych przez przedsiębiorców.*
274. **W ramach priorytetu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** grupy przedsiębiorców, w tym: klastry, łańcuchy produkcyjne MSP i dużych przedsiębiorców, sieci technologiczne (MSP i jednostki naukowe) reprezentowane przez podmioty posiadające zdolność do występowania w ich imieniu; platformy technologiczne; sieci instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym, wysoko specjalistyczne ośrodki innowacyjności (podmioty zarządzające parkami naukowo-technologicznymi, inkubatorami technologii, centrami zaawansowanych technologii, centrami produktywności oraz innymi ośrodkami specjalistycznych usług dla przedsiębiorców), przedsiębiorcy.

275. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowalnych w formie dotacji oraz pożyczki preferencyjne (na pokrycie kosztów postępowań związanych z uzyskaniem praw własności przemysłowej).
276. **Pomoc publiczna.** Przewiduje się występowanie pomocy (pomoc publiczna na B+R; pomoc regionalna; pomoc de minimis).
277. **Spodziewane rezultaty realizacji priorytetu.** Planuje się, że realizacja Priorytetu 5. przyczyni się do zwiększenia odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych poprzez zwiększenie liczby powiązań kooperacyjnych oraz podniesienie jakości usług oferowanych takim przedsiębiorcom, poprzez:
- Zwiększenie roli powiązań kooperacyjnych przedsiębiorców (w tym z jednostkami naukowymi);
 - Rozszerzenie i poprawę jakości oferty systemu usług dla innowacyjnych przedsiębiorców na poziomie krajowym i międzynarodowym;
 - Profesjonalizację usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu;
 - Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści wynikających z tworzenia powiązań kooperacyjnych;
 - Wzrost liczby zgłoszeń patentowych oraz złożonych wniosków o ochronę praw własności przemysłowej.

278. **Wskaźniki monitorowania priorytetu:**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Liczba podmiotów zaangażowanych w działania kooperacyjne (z podziałem na przedsiębiorców, w tym MSP, oraz instytucje otoczenia biznesu)	0	1 000	Corocznie	Instytucje wdrażające
Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług oferowanych przez instytucje proinnowacyjnego otoczenia biznesu (w tym liczba MSP)	0	6 000	Corocznie	Instytucje wdrażające
Liczba zgłoszeń patentowych wspartych podmiotów i wniosków złożonych o ochronę praw własności przemysłowej (za granicą)	0	700	Corocznie	Instytucje wdrażające

279. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO.**

Wsparcie w ramach Priorytetu 5. zostało nakierowane na profesjonalne instytucje otoczenia biznesu oferujące usługi nakierowane na potrzeby innowacyjnych przedsiębiorstw. Jest ono spójne:

- ze wsparciem rozwoju i standaryzacji usług świadczonych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości sieci instytucji otoczenia biznesu udzielanym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;

- ze wsparciem inicjatyw klastrowych o zasięgu regionalnym udzielanym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych;
- wsparciem dla parków przemysłowych i Specjalnych Stref Ekonomicznych oraz instytucji otoczenia biznesu działających na rynku lokalnym udzielanym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

280. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu cross-financingu w zakresie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych celów Priorytetu.

281. **Budżet priorytetu (mln EUR)**

Razem Środki Publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział Priorytetu w alokacji na PO IG (%)
834,00	708,90	125,10	10,12

8.6 Priorytet 6. – Polska gospodarka na rynku międzynarodowym

282. **Cel priorytetu:** Wzmocnienie marki „Polska” przez promocję Polski jako kraju atrakcyjnego pod względem inwestycyjnym i turystycznym, a także miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów gospodarczych.

283. **Uzasadnienie wyboru priorytetu.** Po wejściu Polski do Unii Europejskiej i wiążącego się z tym przystąpienia do JRE, kontakty przedsiębiorców działających na terenie Polski z ich odpowiednikami w Europie i na świecie znacznie się nasiliły. Ich intensyfikacja jest warunkiem skutecznego uczestnictwa w rynku światowym (umożliwi on przedsiębiorstwom działającym w Polsce rozszerzenie ich rynków zbytu, poprawę standardów prowadzenia działalności, rozszerzanie oferty handlowej).

284. Jednocześnie cele priorytetu są komplementarne do pozostałych priorytetów realizowanych w ramach PO IG. W ramach Priorytetu 6. przewidziano umiędzynarodowienie innowacyjnych produktów przedsiębiorców, których wytworzenie będzie możliwe dzięki wsparciu zaprojektowanemu w ramach pozostałych priorytetów PO IG. Realizacja działań mających na celu promocję sprzedaży na JRE oraz eksportu innowacyjnych produktów wytworzonych na terenie Polski pozwala na kompleksowe urzeczywistnienie celu PO IG, jakim jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstw. Będzie to możliwe przede wszystkim dzięki wzmocnieniu pozycji konkurencyjnej przedsiębiorców na rynku globalnym.

285. Funkcjonujący w Polsce system obsługi i wspomagania wymiany handlowej, sprzedaży na JRE i eksportu jest niespójny i nie działa w oparciu o zdefiniowane standardy – występuje wiele instytucji oferujących usługi o różnym poziomie jakości, a dostępność wyczerpujących informacji, w szczególności poza większymi aglomeracjami oraz poza granicami Polski jest stosunkowo niewielka.

286. W związku z tym istnieje potrzeba interwencji publicznej, która doprowadzi do powstania spójnych względem siebie systemów w czterech obszarach: eksport i sprzedaż na JRE, inwestycje (w tym zagraniczne), a także promocja marki „Polska” oraz związana z nią promocja turystyczna Polski.

287. **Opis priorytetu.** W ramach Priorytetu 6. wspierane będą działania polegające na silniejszym powiązaniu gospodarki polskiej z gospodarką międzynarodową poprzez

promocję polskiej marki narodowej z wykorzystaniem instrumentów takich jak: promocja sprzedaży na JRE i promocja eksportu, budowa i rozwój systemu obsługi inwestora uzupełnione promocją turystycznych walorów Polski. Duży nacisk zostanie położony na wykorzystanie instrumentów informatycznych. W ramach tego priorytetu mogą być również wspierane inicjatywy istotne dla promocji Polski, np. organizowanie dużych przedsięwzięć o międzynarodowym charakterze, takich jak Wystawa Światowa EXPO.

288. Dodatkowo zaplanowano dofinansowanie inwestycji w sektorze turystyki mające na celu wzmocnienie konkurencyjnych i innowacyjnych produktów o znaczeniu ponadregionalnym. Wsparcie inwestycji w zakresie ponadregionalnych produktów turystycznych, w szczególności o charakterze sieciowym przyczyni się do wzrostu atrakcyjności Polski.

289. **W ramach priorytetu wspierane będą m.in. następujące działania:**

- Projekty inwestycyjne;
- Innowacyjne inwestycje związane z usługami turystycznymi o znaczeniu ponadregionalnym;
- Projekty doradcze i promocyjne.

290. **W ramach priorytetu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:**

- Instytucje otoczenia biznesu o zasięgu ponadregionalnym i międzynarodowym wspierające promocję gospodarczą;
- Instytucje publiczne;
- Jednostki samorządu terytorialnego;
- Przedsiębiorcy,
- W przypadku inwestycji turystycznych: instytucje otoczenia biznesu, jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy działający w branży turystycznej.

291. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowanych w formie bezzwrotnej dotacji.

292. **Pomoc publiczna.** W większości projektów realizowanych w ramach Priorytetu 6. pomoc publiczna nie występuje. W przypadku pomocy kierowanej bezpośrednio do przedsiębiorców przewiduje się zastosowanie instrumentów pomocy de minimis.

293. **Spodziewane rezultaty realizacji priorytetu. W ramach Priorytetu 6. planuje się osiągnięcie następujących rezultatów:**

- Wzrost wartości sprzedaży na JRE;
- Wzrost wartości eksportu;
- Wzrost wartości inwestycji, w tym BIZ;
- Wzrost rozpoznawalności marki „Polska”;
- Zwiększenie ruchu turystycznego w Polsce;
- Powstanie systemów informacyjnych wspierających promocję sprzedaży na JRE i eksport oraz pozyskiwanie inwestycji i ich obsługę;

- Wzrost nakładów inwestycyjnych w sektorze turystyki.

294. Osiągnięcie celu Priorytetu 6., w szczególności w aspekcie podniesienia poziomu atrakcyjności inwestycyjnej Polski, warunkowane jest wystąpieniem istotnych zmian nie należących do obszaru interwencji PO IG (m. in. rozwój infrastruktury drogowej, odpowiednie przygotowanie terenów pod inwestycje, a także zapewnienie stabilności polskiego systemu prawnego). W aspekcie działań związanych ze zwiększeniem udziału Polski w światowym rynku ważna jest również poprawa jakości oferty przedsiębiorstw działających w Polsce, która może nastąpić m. in. w wyniku wsparcia realizowanego w ramach pozostałych Priorytetów PO IG.

295. **Wskaźniki monitorowania priorytetu.**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Liczba podmiotów korzystających z baz danych (z podziałem na bazy danych dotyczące obsługi eksporterów, inwestorów i turystów)	0	2,5 mln	Corocznie	Instytucje wdrażające
Liczba turystów odwiedzających Polskę (w mln osób)	14,3 (2004)	20,7	Corocznie	Instytucje wdrażające
Liczba firm, które rozpoczęły sprzedaż na JRE lub eksport	0	250	Corocznie	Instytucja wdrażająca
Liczba firm, które zwiększyły sprzedaż na JRE lub eksport wyrobów lub usług	0	350	corocznie	Instytucja wdrażająca
Poziom rozpoznawalności marki „Polska” ¹¹²	0	60%	Co 3 lata	Instytucje wdrażające

296. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO.**

W ramach Priorytetu 6. przewidziano systemowe wsparcie sprzedaży na JRE i promocji eksportu, obsługi inwestora uzupełnione promocją turystycznych walorów Polski. W ramach systemów projektowanych na poziomie centralnym zakłada się natomiast dopuszczenie komponentu lokalnego, uwzględniającego specyfikę i potrzeby danego regionu.

297. Dodatkowo instrumenty zaprojektowane w ramach Priorytetu 6. będą wzmocnione przez działania zaplanowane na poziomie lokalnym i regionalnym (w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych), takie jak:

- wzmocnienie przedsiębiorców produkujących na eksport działających na rynku lokalnym i regionalnym;
- tworzenie i rozwój spójnego systemu promocji województwa zwiększającego **inwestycyjną oraz turystyczną atrakcyjność regionu.**

298. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu cross-financingu w przypadku projektów doradczych i szkoleniowych niezbędnych do realizacji celów Priorytetu.

299. **Budżet priorytetu (mln EUR)**

¹¹² Badanie na reprezentatywnej próbie.

Razem Środki Publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział Priorytetu w alokacji na PO IG (%)
462,14	392,82	69,32	5,61

8.7 Priorytet 7. – Informatyzacja administracji na rzecz przedsiębiorstw

300. **Cel priorytetu:** Celem priorytetu jest stworzenie warunków do wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w sektorze prywatnym i publicznym zwiększających dostępność przedsiębiorstw do zasobów informacyjnych.
301. **Uzasadnienie wyboru priorytetu:** Wykorzystanie ICT zarówno przez sektor prywatny, jak i publiczny ma duże znaczenie dla poprawy poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. Inwestycje w ICT przyczyniają się do wzrostu PKB.
302. Postęp techniki informatycznej, telekomunikacyjnej sprawia, że informacja staje się podstawą dla sprawnego funkcjonowania przedsiębiorstw oraz administracji wszystkich szczebli. W Polsce i wielu innych krajach podstawowym problemem pozostaje zapewnienie powszechnego dostępu do infrastruktury informacyjnej. Dotyczy to przekazania przedsiębiorcom wiedzy o tym jak można efektywnie korzystać z nowych możliwości, a ponadto stworzenie takiego "otoczenia gospodarczego", w którym możliwości techniczne szybko przekładają się na konkretne rozwiązania użytkowe.
303. Rozwój społeczeństwa informacyjnego tworzy interaktywne otoczenie w sferze gospodarczej i sektorze publicznym dla funkcjonowania przedsiębiorstw ułatwiając dostęp do informacji publicznej oraz usług i wiedzy świadczonych drogą elektroniczną. Społeczeństwo informacyjne służy upowszechnieniu kontaktów zewnętrznych pomiędzy podmiotami gospodarczymi i administracją publiczną. Wykorzystanie technologii informacyjno – komunikacyjnych zapewnia dyfuzję innowacyjnych produktów i usług na rynek. Budowa społeczeństwa informacyjnego prowadzi także do zastosowania bardziej efektywnych metod zarządzania informacją i wiedzą.
304. **Opis priorytetu:** Działania prowadzone w ramach priorytetu ukierunkowane będą na stworzenie popytu na usługi innowacyjne w sektorze prywatnym, jak i instytucji publicznych. Wspierane będzie wykorzystanie technik ICT przez przedsiębiorstwa oraz instytucje publiczne, co przyczyni się do podniesienia dostępności do informacji, a tym samym do zmniejszenia dystansu Polski do innych krajów Unii Europejskiej.
305. W ramach priorytetu przewiduje się inwestycje w usprawnienie funkcjonowania sektora publicznego w Polsce, które wprowadzą istotne zmiany w organizacji jego funkcjonowania przy maksymalnym wykorzystaniu możliwości oferowanych przez nowoczesne technologie informatyczne i komunikacyjne. Osiągnięte to będzie przez informatyzację oraz cyfryzację zasobów informacyjnych.
306. Ponadto, dofinansowane będą przedsięwzięcia polegające na wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań w obszarze usług elektronicznych – usprawniających i zmniejszających koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Nacisk położony zostanie na podniesienie jakości usług dla biznesu świadczonych poprzez sektor administracji.
307. **W ramach priorytetu wspierane będą m.in. następujące działania:**

- budowa zintegrowanych platform usług publicznych (zabezpieczenia społecznego, finansów publicznych, ZUS, Urzędy Skarbowe, rejestracja działalności gospodarczej itp.),
- tworzenie publiczno-prywatnych portali internetowych,
- projekty zmierzające do budowy i wdrażania platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie ogólnokrajowym, tworzenia publicznych zasobów danych on-line, wdrażania innowacyjnych usług eBiznes, w tym e-commerce oraz telepracy,
- projekty z zakresu telemedycyny i e-zdrowia,
- rozwój kształcenia na odległość przy wykorzystaniu Internetu (*e-learning*),

308. W ramach priorytetu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:

- instytucje publiczne, w tym jednostki administracji centralnej i samorządowej;
- jednostki samorządu terytorialnego;
- szkoły wyższe;
- jednostki naukowo-badawcze;
- organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia i fundacje.

309. Pomoc publiczna: W ramach priorytetu nie przewiduje się występowania pomocy publicznej.

310. Spodziewane rezultaty realizacji priorytetu:

- wzrost usług publicznych realizowanych za pośrednictwem Internetu,
- zwiększenie liczby szkół publicznych mających dostęp do Internetu,
- wzrost liczby studentów kształcących się za pośrednictwem Internetu,
- wzrost usług publicznych realizowanych za pośrednictwem Internetu,
- przyrost liczby użytkowników Internetu wykorzystujących szerokopasmowy dostęp,
- wzrost liczby przedsiębiorców korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną,
- zwiększenie liczby przedsiębiorstw wykorzystujących komputery i posiadających dostęp do Internetu.

311. Wskaźniki monitorowania priorytetu:

Wskaźniki monitorowania priorytetu 1	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika
Wydatki na technologie informacyjne w % PKB	do uzupełnienia	do uzupełnienia	do uzupełnienia	do uzupełnienia
Liczba usług publicznych prowadzonych z wykorzystaniem Internetu	do uzupełnienia	do uzupełnienia	do uzupełnienia	do uzupełnienia
Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność z wykorzystaniem Internetu	do uzupełnienia	do uzupełnienia	do uzupełnienia	do uzupełnienia
Liczba szkół publicznych mających dostęp do Internetu	do uzupełnienia	do uzupełnienia	do uzupełnienia	do uzupełnienia

312. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO: Priorytet jest komplementarny z:**

- 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi,
- PO Rozwój Województw Polski Wschodniej,
- PO Infrastruktura i Środowisko,
- PO Kapitał Ludzki.

313. **Budżet priorytetu (mln EUR)**

Razem Środki Publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział Priorytetu w alokacji na PO IG (%)
823,53	700,00	123,53	9,99

8.8 Priorytet 8. – Pomoc techniczna

314. **Cel priorytetu:** Zapewnienie wsparcia dla procesu zarządzania, wdrażania i monitorowania PO IG oraz efektywnego, zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi, wykorzystania finansowego wkładu UE oraz środków krajowych.

315. **Uzasadnienie wyboru priorytetu:** Skala środków pochodzących z funduszy strukturalnych, możliwych do pozyskania w ramach PO IG kilkakrotnie przekracza alokację przyznaną w poprzednim okresie programowania na program skierowany do przedsiębiorców (SPO-WKP). Sprawna absorpcja wymagać będzie znacznych nakładów finansowych za zapewnienie działania sprawnego systemu zarządzania, wdrażania i monitorowania pomocy strukturalnej w ramach PO IG. Jednocześnie, obsługa tego systemu wymagać będzie zaangażowania dodatkowych zasobów kadrowych. Priorytet 7. zapewnia środki i narzędzia służące obsłudze procesu realizacji PO IG.

316. **Opis priorytetu:** Wsparcie efektywnego procesu zarządzania oraz wdrażania programu, realizowane będzie poprzez:

- zagwarantowanie zgodności realizowanych projektów z prawodawstwem unijnym i politykami wspólnotowymi,
- zapewnienie wysokiej jakości i spójności działań służących wdrażaniu PO IG,
- zorganizowanie systemu informacji i promocji działań w ramach PO IG,
- wsparcie instytucji bezpośrednio zaangażowanych w zarządzanie oraz wdrażanie PO IG.

317. **W ramach priorytetu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** Instytucje zaangażowane bezpośrednio w zarządzanie oraz wdrażanie PO IG.

318. **W ramach priorytetu wspierane będą m.in. następujące działania:** dofinansowanie części wydatków kwalifikowalnych w formie dotacji lub grantu.

319. **Budżet Priorytetu (mln EUR)**

Razem Środki Publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział Priorytetu w alokacji na PO IG (%)
329,64	280,20	49,45	4,00

9. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO INNOWACYJNA GOSPODARKA

9.1 Zarządzanie i wdrażanie

9.1.1 Institucja Zarządzająca

320. Funkcję Instytucji Zarządzającej będzie pełnił Minister Rozwoju Regionalnego. Instytucja Zarządzająca (IZ) jest odpowiedzialna za zarządzanie i wdrażanie Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG) zgodnie z zasadami prawidłowego zarządzania finansowanego. Instytucja Zarządzająca PO IG deleguje zarządzanie poszczególnymi priorytetami do Instytucji Pośredniczących (IP), które za realizację tych zadań bezpośrednio odpowiadają przed Instytucją Zarządzającą PO IG.

321. Do szczegółowych zadań Instytucji Zarządzającej PO IG należą, m.in.:

- opracowanie opisu systemu zarządzania i kontroli dla PO IG i wytycznych dla Instytucji Pośredniczących w tym zakresie,
- opracowanie procedur dla Instytucji Zarządzającej PO IG i zatwierdzanie procedur Instytucji Pośredniczących,
- przygotowanie dla Instytucji Pośredniczących wytycznych dotyczących wdrażania priorytetów,
- przygotowanie, we współpracy z instytucjami pośredniczącymi, wzoru sprawozdań oraz wzorów wniosków aplikacyjnych, umów i innych dokumentów związanych z realizacją Programu,
- przygotowanie wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków dla PO IG,
- powołanie Komitetu Monitorującego PO IG, kierowanie jego pracą i zapewnienie mu wymaganych dokumentów, umożliwiających monitorowanie wdrażania PO IG w świetle jego celów,
- przygotowanie ogólnych kryteriów wyboru projektów, które następnie są przedkładane do akceptacji Komitetu Monitorującego PO IG,
- przygotowanie okresowych sprawozdań na temat realizacji PO IG i przekazywanie ich do akceptacji do Komitetu Monitorującego PO IG,
- przygotowanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji PO IG i przekazywanie ich do akceptacji do Komitetu Monitorującego PO IG, a po ich zatwierdzeniu do Komisji Europejskiej,
- prowadzenie kontroli realizacji PO IG, w tym w szczególności przygotowanie rocznego planu kontroli dla IZ,
- opracowanie wytycznych dla Instytucji Pośredniczących dotyczących przygotowania planów kontroli priorytetów oraz ich zatwierdzenie, nadzorowanie Instytucji Pośredniczących w prowadzonych kontrolach,
- dokonywanie oceny postępów realizacji PO IG na podstawie sprawozdań,
- przygotowywanie raportów o nieprawidłowościach, oraz przekazywanie ich do uprawnionych instytucji, zgodnie z systemem realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (Narodowej Strategii Spójności),

- zapewnienie prowadzenia ewaluacji PO IG zgodnie z wymogami UE, w szczególności zadania te dotyczą przygotowania planu ewaluacji dla PO IG oraz współpracy z instytucjami pośredniczącymi w przygotowaniu planu ewaluacji poszczególnych priorytetów, prowadzenia ewaluacji PO IG oraz nadzorowania wykonywania ewaluacji przez Instytucje Pośredniczące,
- udział we wdrożeniu i eksploatacji centralnego elektronicznego systemu monitorowania,
- przekazywanie Komisji Europejskiej rocznej i wieloletniej prognozy wydatków w ramach PO IG na bieżący i następny rok,
- opracowanie szczegółowego Planu Komunikacji dla PO IG oraz nadzorowanie działań komunikacyjnych prowadzonych przez Instytucje Pośredniczące,
- zapewnienie zgodności realizacji PO IG z wymogami informowania i promocji,
- przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z wdrażaniem PO IG przez 5 lat od daty zamknięcia projektu,
- zapewnienie realizowanej przez komórki audytu wewnętrznego w Instytucji Zarządzającej harmonizacji i monitorowania wykonywania audytu wewnętrznego, w ramach programu operacyjnego, zgodnie z powszechnie uznawanymi standardami audytu, umowami międzynarodowymi oraz odpowiednimi regulacjami dotyczącymi zarządzania i kontroli środków publicznych pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

9.1.2 Instytucje Pośredniczące

322. Instytucja Zarządzająca PO IG, zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 141, poz. 943, z późn. zm.), deleguje część zadań, w tym w szczególności dotyczących zarządzania środkami funduszy strukturalnych, do Instytucji Pośredniczących. Dokonując takiej delegacji, Instytucja Zarządzająca PO IG zachowuje jednak całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji programu. Delegacja odbywa się w drodze odpowiedniego porozumienia, które szczegółowo określa:
- zadania i zakres odpowiedzialności Instytucji Pośredniczącej,
 - sposób monitorowania i kontrolowania przez Instytucję Zarządzającą wykonywanych przez Instytucję Pośredniczącą zadań.
323. Instytucjami Pośredniczącymi dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka są następujące instytucje:
- Minister właściwy do spraw nauki (dla Priorytetu I i II),
 - Minister właściwy do spraw gospodarki (dla Priorytetu III, IV, V i VI),
 - Minister właściwy do spraw informatyzacji (dla Priorytetu VII).
324. Do głównych zadań Instytucji Pośredniczących w ramach PO IG należy:
- zarządzanie poszczególnymi priorytetami realizowanymi w ramach PO IG. Instytucja Pośrednicząca ponosi odpowiedzialność za prawidłową realizację priorytetów, a za powstałe nieprawidłowości odpowiada przed Instytucją Zarządzającą PO IG,
 - przygotowywanie strategii wdrażania Priorytetu,

- przygotowanie na podstawie wytycznych Instytucji Zarządzającej procedur wdrażania priorytetu, szczegółowych wytycznych dotyczących kryteriów wyboru projektów w ramach priorytetu, szczegółowych procedur wdrażania skierowanych do poszczególnych grup beneficjentów, procedur dotyczących przepływów finansowych oraz kontroli,
- przygotowanie szczegółowego opisu systemu określającego organizację i procedury dla wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO IG w ramach priorytetu.
- Instytucja Pośrednicząca odpowiada w szczególności za:
- dokonywanie oceny proponowanych do realizacji projektów w ramach PO IG,
- zapewnienie, że wybór projektów do finansowania następuje zgodnie z kryteriami stosowanymi dla PO IG, i że projekty te, przez cały okres ich realizacji, są zgodne z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
- podejmowanie decyzji o współfinansowaniu wybranego do realizacji projektu oraz podpisywanie umów z beneficjentami,
- weryfikację dostarczenia współfinansowanych produktów i usług oraz tego, że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów zostały faktycznie poniesione i są zgodne z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
- zapewnienie stosowania przez beneficjentów oraz wszystkie instytucje zaangażowane w realizację priorytetu odrębnych systemów księgowania lub odpowiednich kodów księgowych dla wszystkich operacji finansowych związanych z projektem,
- prowadzenie systemu rejestrowania i przechowywania w formie elektronicznej szczegółowych rejestrów księgowych dla każdego projektu w ramach priorytetu oraz gromadzenia danych niezbędnych dla zarządzania finansowego, monitoringu, weryfikacji, audytów i oceny,
- prowadzenie elektronicznego systemu monitorowania realizacji priorytetu w ramach PO IG,
- rozliczanie umów z beneficjentami zgodnie z przyjętymi procedurami i dokonywanie płatności, w tym przygotowywanie wniosków o refundację środków i przekazywanie ich do instytucji certyfikującej,
- przekazywanie instytucji certyfikującej wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami, dla potrzeb certyfikacji,
- opracowanie wytycznych dotyczących opracowania procedur dla instytucji wdrażających i zatwierdzanie tych procedur,
- monitorowanie postępów realizacji umów,
- prowadzenie kontroli realizowanych projektów i przekazywanie wyników tej kontroli do Instytucji Zarządzającej PO IG,
- prowadzenie kontroli systemowych w instytucjach wdrażających poszczególne działania, w celu zapewnienia prawidłowości prowadzenia systemu i przekazywanie wyników tej kontroli do Instytucji Zarządzającej PO IG,
- opracowanie rocznej i wieloletniej prognozy wydatków w ramach priorytetu i przekazanie do Instytucji Zarządzającej PO IG,

- przygotowanie okresowych, rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji priorytetu i przekazanie ich do Instytucji Zarządzającej PO IG,
 - prowadzenie ewaluacji priorytetu, zgodnie z procedurami określonymi przez Instytucję Zarządzającą PO IG,
 - odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych beneficjentom w ramach priorytetu PO IG,
 - prowadzenie działań promocyjnych i komunikacyjnych w ramach realizowanego priorytetu PO IG,
 - zapewnienie zgodności realizacji priorytetu z wymogami informowania i promocji w ramach PO IG,
 - przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektów przez 5 lat od daty zamknięcia projektu.
325. Instytucja Pośrednicząca może określić dla poszczególnych działań instytucje wdrażające i oddelegować do nich część zadań. Dokonanie takiej delegacji przez IZ nie zwalnia Instytucji Pośredniczącej z całkowitej odpowiedzialności za całość realizacji priorytetu w ramach PO IG.
326. Instytucja Pośrednicząca nie może delegować do instytucji wdrażających następujących zadań:
- przygotowywanie wniosków o refundację środków i przekazywanie ich do instytucji certyfikującej,
 - przekazywanie instytucji certyfikującej wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami, dla potrzeb certyfikacji,
 - opracowanie rocznej i wieloletniej prognozy wydatków w ramach priorytetu i przekazanie do Instytucji Zarządzającej PO IG.

9.1.3 Instytucje wdrażające

327. Wdrażanie poszczególnych działań realizowanych w ramach priorytetu PO IG może zostać powierzone instytucji wdrażającej, mającej odpowiednie kompetencje i doświadczenie w realizacji odpowiednich przedsięwzięć. Instytucją wdrażającą może być podmiot publiczny lub prywatny, odpowiedzialny za realizację działań w ramach poszczególnych priorytetów. Powierzenie funkcji instytucji wdrażającej będzie następowało w drodze umowy pomiędzy instytucją pośredniczącą a instytucją wskazaną/wybraną do pełnienia tej roli.
328. Zadania powierzone instytucjom wdrażającym mogą dotyczyć, m.in.:
- przyjmowania wniosków aplikacyjnych od beneficjentów,
 - dokonywania wyboru projektów do współfinansowania i podpisywania umów z beneficjentami,
 - przedkładania wniosków o płatność (zestawienia wydatków) do Instytucji Pośredniczących,
 - monitorowania realizacji poszczególnych projektów,

- weryfikacji wykorzystania środków przez beneficjentów, w tym kontrola na miejscu,
- przygotowania okresowych, rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji działania,
- przechowywania wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektów przez 5 lat od daty zamknięcia projektu.

Institucja Wdrażająca może przygotowywać i realizować projekty własne.

9.2 Zarządzanie finansowe

9.2.1 Przepływy finansowe

329. Przepływy finansowe będą oparte na zapisach ustawy o finansach publicznych. Szczegóły przepływów finansowych zostaną określone w dokumencie przyjętym przez Radę Ministrów.

9.2.2 Institucja certyfikująca

330. W strukturze Ministerstwa Rozwoju Regionalnego utworzona zostanie odrębna komórka organizacyjna (funkcjonalnie oddzielona od Instytucji Zarządzających PO IG) odpowiedzialna za certyfikację wydatków ponoszonych w ramach PO IG. Do głównych zadań instytucji certyfikującej należy poświadczanie wobec Komisji Europejskiej deklaracji wydatków poniesionych przez beneficjentów oraz certyfikowanie wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące.

331. W szczególności do zadań instytucji certyfikującej należy:

- przygotowywanie i przedkładanie Komisji poświadczonych zestawień wydatków i wniosków o płatność dla PO IG,
- poświadczanie, że zestawienie wydatków w ramach PO IG jest prawidłowe i wynika z rzetelnych systemów księgowych oraz zostało przygotowane w oparciu o weryfikowalne dokumenty źródłowe,
- poświadczenie, że zadeklarowane wydatki zostały poniesione zgodnie z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
- opracowanie wymogów dotyczących certyfikacji wydatków dla Instytucji Pośredniczących,
- poświadczenie, że zadeklarowane wydatki zostały poniesione na realizację projektów wybranych do finansowania zgodnie z kryteriami stosowanymi PO IG,
- uwzględnianie do celów certyfikacji wyników całości audytów programów operacyjnych, przeprowadzanych przez instytucję audytującą,
- utrzymywanie dokumentacji księgowej wydatków zadeklarowanych Komisji w formie elektronicznej,
- prowadzenie rejestru kwot przewidzianych do odzyskania i zwrotu do budżetu Unii Europejskiej oraz kwot wycofanych w wyniku unieważnienia całości lub części wkładu finansowego do projektu,
- dokonywanie ewaluacji systemu certyfikacji,
- współpracę z Komisją Europejską w zakresie funkcjonowania systemu certyfikacji,
- dokonywanie ewentualnych zmian w systemie zmierzających do jego usprawnienia.

9.3 Procedury audytu i kontroli

9.3.1 Institucja audytowa

332. Dla programu operacyjnego funkcje Instytucji Audytowej pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej. Zadania te są wykonywane za pośrednictwem wyodrębnionej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów, tj. Departamentu Certyfikacji i Poświadczeń Środków UE, oraz urzędów kontroli skarbowej.
333. Instytucja Audytowa jest odpowiedzialna za zapewnienie, że audyty systemu zarządzania i kontroli programu operacyjnego oraz kontrole projektów przeprowadzane na podstawie odpowiedniej Próby są przeprowadzane zgodnie z międzynarodowo uznanymi standardami audytu.

9.3.2 Audyty systemów zarządzania i kontroli

334. Czynności sprawdzające w ramach audytu systemów zarządzania i kontroli są przeprowadzane w następujących etapach:

- 1) wstępny przegląd – zebranie i analiza informacji o badanej działalności;

Wyniki wstępnego przeglądu stanowią podstawę do dokonania wstępnej oceny środowiska kontroli oraz zidentyfikowania, na podstawie analizy ryzyka obszarów audytu poddanych czynnościom sprawdzającym w następnych etapach.

- 2) Testy mechanizmów kontroli – zweryfikowanie, czy zidentyfikowanym podczas wstępnego przeglądu ryzykom towarzyszą mechanizmy kontrolne w celu ograniczenia lub wyeliminowania tych ryzyk oraz że mechanizmy te zostały wdrożone przez jednostkę audytowi w obszarach podlegających badaniu;

Analizy dokonane podczas wstępnego przeglądu oraz testów kontroli stanowią podstawę do dokonania oceny środowiska kontroli wewnętrznej.

- 3) Opracowanie programu audytu – zidentyfikowanie obszarów do zbadania w testach wiarygodności wraz ze szczegółowym harmonogramem;
- 4) Testy wiarygodności – zbadanie skuteczności wdrożonych mechanizmów kontroli na podstawie zbadanej próby dokumentacji.

335. Zbadane podczas testów wiarygodności wydatki będą włączane do grupy wydatków kwalifikowanych podlegających sprawdzeniu w ramach kontroli projektów (art. 16 rozporządzenia Komisji Nr... dotyczącego szczegółowych zasad wykonywania rozporządzenia Rady Nr... ustanawiającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności) wyłącznie w sytuacji, gdy wydatki te zostały zawarte we wnioskach Instytucji Płatniczej do Komisji Europejskiej o płatność pośrednią.

9.3.3 Kontrole projektów

336. Przed zamknięciem programu operacyjnego, wartość skontrolowanych wydatków nie powinna być mniejsza niż 5% całkowitych wydatków deklarowanych przez beneficjentów i certyfikowanych do Komisji Europejskiej w końcowej deklaracji wydatków.
337. Kontrole projektów są przeprowadzane na miejscu na podstawie dokumentacji prowadzonej przez beneficjenta. Kontrole mają na celu weryfikację, że następujące warunki zostały spełnione:
- a) projekt został wybrany zgodnie z kryteriami wyboru w programie operacyjnym oraz został wdrożony zgodnie z decyzją przyznającą pomoc oraz spełnia stosowne warunki dotyczące jego funkcjonalności i użyteczności lub osiąga wyznaczone cele,
 - b) deklarowane wydatki znajdują odzwierciedlenie w zapisach księgowych i dokumentach wspierających prowadzonych przez beneficjenta,
 - c) wydatki deklarowane przez beneficjenta są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
 - d) wkład publiczny został wypłacony beneficjentowi bez zbędnych potrąceń lub nieuzasadnionych opóźnień.
338. W przypadku, gdy wykryte problemy wydają się być systematyczne w swym charakterze, i w związku z tym zawierają ryzyko dla innych projektów w programie operacyjnym, zostanie przeprowadzone dalsze badanie w celu określenia skali tych problemów.
339. Instytucja Audytowa przygotowuje strategię audytu, która wskazuje podmioty dokonujące audytów, stosowaną metodologię, metody doboru próby projektów do kontroli oraz indykatorywny plan audytów. Strategia audytu jest przekazywana Komisji Europejskiej w celu zaakceptowania.
340. Na podstawie przeprowadzonych audytów systemów zarządzania i kontroli oraz kontroli projektów Instytucja Audytowa opracowuje:
- roczny raport kontroli zawierający wyniki audytów przeprowadzonych w danym roku zgodnie ze strategią audytu oraz przedstawiający ewentualne stwierdzone braki w systemie zarządzania i kontroli programu operacyjnego,
 - roczną opinię stwierdzającą, czy system zarządzania i kontroli daje uzasadnione zapewnienie, że deklaracje wydatków przedkładane Komisji Europejskiej są poprawne i czy transakcje, których one dotyczą, są zgodne z prawem i prawidłowe,
 - deklarację częściowego zamknięcia pomocy odnoszącą się do projektów zakończonych do końca danego roku,
 - deklarację zamknięcia pomocy oceniającą ważność wniosku o płatność końcową oraz zgodność z prawem i prawidłowość transakcji odnoszących się do tego wniosku, zawartych w końcowej deklaracji wydatków.
341. Instytucja Audytowa jest także odpowiedzialna za przeprowadzenie oceny zgodności systemów zarządzania i kontroli w jednostkach uczestniczących w zarządzaniu i wdrażaniu programu operacyjnego z przepisami art. 58-62 rozporządzenia Rady Nr... ustanawiającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Raport z audytu oceny zgodności wraz z opinią jest przedkładany Komisji razem z opisem systemów zarządzania i kontroli przed przekazaniem pierwszego wniosku

o płatność pośrednią lub w okresie 12 miesięcy od momentu zatwierdzenia programu operacyjnego. Dokonanie pierwszej płatności pośredniej jest uzależnione od zaakceptowania raportu przez Komisję Europejską.

9.3.4 Zadania kontrolne

342. Instytucja Zarządzająca PO IG odpowiada za opracowanie opisu systemu zarządzania i kontroli w ramach Programu.
343. W zakresie kontroli realizacji PO IG Instytucja Zarządzająca podejmuje następujące działania:
- opracowanie rocznego planu kontroli dla IZ oraz przeprowadzanie kontroli systemowych w instytucjach pośredniczących w ramach PO IG,
 - współpraca z instytucjami pośredniczącymi w przygotowaniu planów kontroli priorytetów oraz ich zatwierdzanie,
 - opracowanie wytycznych dotyczących przeprowadzania kontroli, ich zakresu oraz częstotliwości w ramach PO IG,
 - przygotowanie wytycznych dotyczących opracowania systemu zarządzania i kontroli dla Instytucji Pośredniczących. Instytucja Zarządzająca PO IG może delegować zadania dotyczące przeprowadzania kontroli na miejscu projektów do Instytucji Pośredniczących w ramach priorytetów PO IG.

9.4 Monitorowanie

344. Monitorowanie służy zapewnieniu odpowiedniej jakości wdrażania PO IG. Jest ono prowadzone przez Instytucję Zarządzającą PO IG i Komitet Monitorujący dla PO IG oraz Instytucje Pośredniczące i podkomitety monitorujące dla priorytetów.

9.4.1 Komitet monitorujący

345. Komitet Monitorujący dla PO IG zostanie powołany w ciągu trzech miesięcy od daty przekazania Polsce decyzji o zatwierdzeniu PO IG przez Komisję Europejską. W skład komitetu będą wchodzić przedstawiciele Ministra Rozwoju Regionalnego jako koordynatora Narodowej Strategii Spójności (Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia), Ministra Finansów, Instytucji Zarządzającej PO IG, Instytucji Pośredniczących, innych ministrów właściwych ze względu na zakres działania PO IG, przedstawiciele samorządów terytorialnych, partnerów społecznych i gospodarczych oraz, z głosem doradczym, przedstawiciele KE.
346. Komitetowi Monitorującemu przewodniczy przedstawiciel Instytucji Zarządzającej PO IG. Komitet Monitorujący dla PO IG może podjąć decyzję o powołaniu podkomitetu monitorującego dla poszczególnych obszarów wsparcia, któremu deleguje część swoich zadań związanych z prowadzeniem monitoringu w ramach danego obszaru wsparcia.
347. Komitet Monitorujący PO IG czuwa nad efektywnością i jakością wdrażania PO IG. W szczególności do jego zadań należy:
- rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów w ramach PO IG oraz zatwierdzanie ewentualnych zmian tych kryteriów,

- okresowe badanie postępu w zakresie osiągnięcia szczegółowych celów, określonych w PO IG, na podstawie dokumentów przedkładanych przez Instytucję Zarządzającą PO IG,
 - analizowanie rezultatów realizacji PO IG, w szczególności osiągnięcia celów wyznaczonych dla każdego priorytetu oraz wyników ocen (ewaluacji) związanych z monitorowaniem realizacji PO IG, w szczególności w przypadku gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w PO IG,
 - analizowanie i zatwierdzanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji Programu,
 - tworzenie strategii wdrażania obszaru wsparcia,
 - zapoznawanie się z rocznymi raportami z kontroli PO IG oraz z komentarzami Komisji Europejskiej do tych raportów oraz informowanie Komisji Europejskiej o podjętych działaniach w odpowiedzi na jej uwagi,
 - przedkładanie Instytucji Zarządzającej PO IG propozycji zmian Programu ułatwiających realizację celów Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego określonych w rozporządzeniu ogólnym dotyczącym tego funduszu lub służącym usprawnieniu zarządzania PO IG, w tym zarządzania finansowego,
 - analizowanie i zatwierdzanie wszelkich propozycji zmian treści decyzji Komisji w sprawie wkładu EFRR.
348. Monitorowanie jest prowadzone w oparciu o określone w PO IG wskaźniki finansowe oraz wskaźniki odnoszące się do produktów i rezultatów, kwantyfikujące cele poszczególnych priorytetów. Tam, gdzie to możliwe, odpowiednie dane statystyczne będą uwzględniać podział na płeć oraz podział ze względu na wielkość projektów realizowanych przez beneficjentów. Dane dla celów monitorowania będą przesyłane do Komisji Europejskiej drogą elektroniczną, zgodnie z wymogami.

9.5 Ocena (ewaluacja)

349. Ocena służy poprawie jakości, efektywności i spójności pomocy udzielanej w ramach polityki spójności oraz strategii i wdrażania PO IG, w odniesieniu do specyficznych problemów strukturalnych na poziomie krajowym i regionalnym, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju i odpowiednich regulacji wspólnotowych dotyczących wpływu na środowisko oraz strategicznych ocen środowiskowych.
350. Za prowadzenie oceny PO IG odpowiada Instytucja Zarządzająca PO IG. Jej zadania obejmują głównie:
- opracowanie planu oceny obejmującego różne fazy realizacji PO IG,
 - zapewnienie przeprowadzenia oceny szacunkowej – przed rozpoczęciem realizacji PO IG (ewaluacja ex-ante),
 - zapewnienie przeprowadzenia ocen związanych z monitorowaniem realizacji PO IG, w szczególności w przypadku gdy monitorowanie wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w PO,
 - współpracę z Komisją Europejską przy wykonywanych przez Komisję ocenach strategicznych,

- współpracę z Komisją Europejską przy ocenach związanych z monitorowaniem realizacji PO IG, wykonywanych z inicjatywy Komisji,
- współpracę z Komisją Europejską przy ocenie na zakończenie PO IG (ewaluacja ex-post).

9.6 Informacja i promocja

351. Instytucja Zarządzająca PO IG oraz Instytucje Pośredniczące zapewnią odpowiednią informację i promocję dotyczącą PO IG oraz projektów realizowanych w jego ramach, skierowaną do obywateli UE oraz beneficjentów. Informacja i promocja ma służyć podkreśleniu roli Wspólnoty oraz zapewnić przejrzystość pomocy udzielanej ze środków polityki spójności. Informacja i promocja musi odpowiadać wymogom określonym w odpowiednim rozporządzeniu Komisji Europejskiej.
352. W celu prawidłowego prowadzenia procesu informowania i promocji PO IG, Instytucja Zarządzająca PO IG, we współpracy z instytucjami pośredniczącymi, opracuje Plan Komunikacji, który będzie podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych. Celem strategicznym prowadzonego procesu komunikacji jest zapewnienie odpowiedniego poziomu wiedzy o możliwościach pozyskania wsparcia finansowego Unii Europejskiej oraz stworzenie dobrego klimatu dla absorpcji pomocy strukturalnej. Cel ten będzie realizowany poprzez zwiększanie świadomości społecznej Polaków w zakresie korzyści płynących z wdrażania Narodowej Strategii Spójności, i pośrednio, z integracji z Unią Europejską, a także upowszechnianie wiedzy na temat efektów i postępów realizacji funduszy oraz zapewnienie możliwości wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami procesu wdrażania funduszy unijnych w Polsce.

10. SZACUNKOWY PLAN FINANSOWY

353. Łączna wielkość publicznych środków finansowych zaangażowanych w realizację PO IG w latach 2007-2013 wyniesie około 8 241 mln EUR¹¹³.
354. Na kwotę tę składają się środki publiczne pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 7 004,9 mln EUR oraz środki krajowe, których zaangażowanie przewidziano na poziomie 1 236,2 mln EUR. Alokacja z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na PO IG stanowi 11,7% całości środków wspólnotowych zaangażowanych w realizację NSRO.
355. Poziom krajowego współfinansowania publicznego stanowi 15% całkowitej alokacji środków publicznych, z kolei wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego stanowi odpowiednio 85% całkowitej alokacji środków publicznych.
356. Większość interwencji podejmowanych w ramach PO IG będzie stanowiła pomoc publiczną w rozumieniu TWE. W związku z powyższym obok środków publicznych w realizację PO IG zaangażowane będą również środki prywatne na poziomie zgodnym ze wspólnotowymi zasadami dopuszczalności udzielania pomocy publicznej.
357. Ze względu na niemożliwość, na tym etapie, precyzyjnego określenia wartości środków prywatnych, które zostaną zaangażowane w ramach PO IG, nie zostały one ujęte w tabeli finansowej, stanowiącej załącznik do PO IG.
358. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ogólnego w przypadku gdy zakłada się występowanie pomocy publicznej, udział środków strukturalnych liczony jest w stosunku do środków publicznych, a zatem nie jest konieczne wykazywanie środków prywatnych w tablicy finansowej..

¹¹³ Prezentowane kwoty ujęte zostały w cenach z 2004 r.

Szacunkowy plan finansowy Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, lata 2007-2013 (w mln euro¹¹⁴)

	Ogółem	Ogółem środki publiczne	Środki publiczne (UE + współfinansowanie krajowe)	Ogółem środki publiczne UE							Wkład krajowy na dofinansowanie ze środków publicznych			Prywatne
					NSRO	w tym			EFRROW	EFR	Budżet państwa	JST	Inne	
						EFRR	EFS	FS						
Ogółem	8241,05	8241,05	8241,05	7004,90	7004,90	7004,90					1236,16			
2007	1186,71	1186,71	1186,71	1008,71	1008,71	1008,71					178,01			
2008	1194,95	1194,95	1194,95	1015,71	1015,71	1015,71					179,24			
2009	1194,95	1194,95	1194,95	1015,71	1015,71	1015,71					179,24			
2010	1161,99	1161,99	1161,99	987,69	987,69	987,69					174,30			
2011	1161,99	1161,99	1161,99	987,69	987,69	987,69					174,30			
2012	1170,23	1170,23	1170,23	994,70	994,70	994,70					175,53			
2013	1170,23	1170,23	1170,23	994,70	994,70	994,70					175,53			

¹¹⁴ Prezentowane kwoty ujęte zostały w cenach z 2004 r.

11. KATEGORIE INTERWENCJI FUNDUSZY STRUKTURALNYCH NA LATA 2007-2013

359. W tabeli przypisano kategorii interwencji funduszy strukturalnych na lata 2007-2013¹¹⁵ do poszczególnych priorytetów PO IG.

Nr kategorii / interwencji	Priorytety Kategorie Interwencji	Kategoria lizbońska (Tak/Nie)
P I	Badania i rozwój nowoczesnych technologii	
01	Działalność B+RT w centrach badań,	T
03	Transfer technologii i ulepszenie sieci współpracy między MSP oraz pomiędzy MSP, a centrami badań, uniwersytetami, władzami regionalnymi,	T
04	Wspieranie B+RT, w szczególności w MSP (przez dostęp do usług B+RT w centrach badań),	T
07	Inwestycje w przedsiębiorstwach bezpośrednio związanych z badaniami i innowacjami (technologie innowacyjne, tworzenie nowych przedsiębiorstw przez uniwersytety, centra B+RT i istniejące już przedsiębiorstwa),	T
09	Inne działania służące stymulowaniu badań, innowacji i ducha przedsiębiorczości w MSP,	T
P II	Infrastruktura sfery B+R	
01	Działalność B+RT w centrach badań,	T
02	Infrastruktura B+RT (w tym wyposażenie, oprzyrządowanie i sieci informatyczne dużej szybkości pomiędzy centrami badań) i centrów doskonałości,	T
10	Infrastruktura ICT (w tym sieci szerokopasmowe),	T
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje),	T
P III	Kapitał dla innowacji	
04	Wspieranie B+RT, w szczególności w MSP (również przez dostęp do usług B+RT w centrach badań),	T
05	Zaawansowane doradztwo dla przedsiębiorstw oraz dla grup przedsiębiorstw,	T
09	Inne działania służące stymulowaniu badań, innowacji i ducha przedsiębiorczości w MSP,	T
P IV	Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia	
04	Wspieranie B+RT, w szczególności w MSP (również przez dostęp do usług B+RT w centrach badań),	T
06	Integracja czystych technologii w przedsiębiorstwach	T
07	Inwestycje w przedsiębiorstwach bezpośrednio związanych	T

¹¹⁵ Zgodnie z wymogami art. 36 ust. 1 lit. d) rozporządzenia ogólnego i zgodnie z listą kategorii interwencji zaproponowaną przez Komisję Europejską w projekcie rozporządzenia wykonawczego z dn. 15 lutego 2006 r.

	z badaniami i innowacjami (technologie innowacyjne, tworzenie nowych przedsiębiorstw przez uniwersytety, centra B+RT i istniejące już przedsiębiorstwa),	
08	Inne inwestycje w przedsiębiorstwa,	N
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje),	T
P V	Dyfuzja innowacji	
03	Transfer technologii i ulepszenie sieci współpracy między MSP oraz pomiędzy MSP, a centrami badań, uniwersytetami, władzami regionalnymi,	T
05	Zaawansowane doradztwo dla przedsiębiorstw oraz dla grup przedsiębiorstw,	T
09	Inne działania służące stymulowaniu badań, innowacji i ducha przedsiębiorczości w MSP,	T
14	Usługi i aplikacje MSP (handel drogą elektroniczną, edukacja/szkolenia, tworzenie sieci),	T
P VI	Polska gospodarka na rynku międzynarodowym	
05	Zaawansowane doradztwo dla przedsiębiorstw oraz dla grup przedsiębiorstw,	T
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje),	T
57	Pomoc w poprawie usług turystycznych,	N
P VII	Informatyzacja administracji na rzecz przedsiębiorstw	T
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje),	
P VIII	Pomoc Techniczna	
90	Przygotowanie, wdrażanie, skutki i kontrola,	N
91	Ewaluacja, studia, konferencje, publikacje.	N

Jak wskazano w powyższej tabeli, w ramach PO IG **ok. 90%** całości środków w ramach PO IG zostanie przeznaczonych na kategorie interwencji objęte tzw. zasadą „earmarkingu”, czyli zostanie przeznaczone na osiągnięcie celów Strategii Lizbońskiej wskazane w załączniku IV do rozporządzenia ogólnego.¹¹⁶

Za wyjątkiem priorytetu Pomoc Techniczna, w priorytetach, w których występują zarówno „lizbońskie” jak i „nelizbońskie” kategorie interwencji, zdecydowana większość środków zostanie przeznaczona na realizację celów Strategii Lizbońskiej.

¹¹⁶ Zgodnie z projektem rozporządzenia ogólnego z dn. 7 kwietnia 2006 r.

12. ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik 11.1. Indykatywna lista dużych projektów.

Załącznik 11.2. Indykatywna lista programów pomocy publicznej.

Załącznik 11.3. Indykatywna tabela finansowa.

Załącznik 11.4. Ocena ex-ante oraz ocena spodziewanego efektu makroekonomicznego.

Załącznik 11.5. Ocena przewidywanego wpływu programu na środowisko.

Załącznik 11.6. Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Załącznik 11.1. Indykatorywna lista dużych projektów.

360. W ramach PO IG wspierane będą m.in. duże projekty przedsiębiorstw, których wartość może przekroczyć 50 mln EUR. Na etapie programowania PO IG nie jest możliwe przedstawienie listy tych projektów. Projekty, których wartość przekroczy 50 mln EUR, będą notyfikowane do Komisji Europejskiej, zgodnie z procedurą określoną w Art. 39 rozporządzenia rady (WE) nr .../(2006) ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.
361. Ponadto, zakłada się, że w trakcie dalszych prac nad PO IG będzie możliwe przedstawienie listy ewentualnych dużych projektów, które mogą zostać zidentyfikowane w ramach Priorytetu 2. Infrastruktura sfery B+R.

Załącznik 11.2. Indykatorywna lista programów pomocy publicznej.

-	Występowanie pomocy publicznej	Planowane schematy pomocowe	Maksymalny poziom dofinansowania projektów
Priorytet 1	Badania i rozwój nowoczesnych technologii		
1.1 Wsparcie badań naukowych dla budowy gospodarki opartej na wiedzy	+	<i>Działanie może podlegać regułom pomocy publicznej</i>	<i>Poziomy dofinansowania wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną</i>
1.2 Badania w ramach współpracy międzynarodowej	+	Program pomocowy w oparciu o Wspólnotowe zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (projekt dokumentu)	<i>Poziomy dofinansowania wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną</i>
1.3 Wsparcie projektów celowych i badawczych na rzecz przedsiębiorców	+	Program pomocowy w oparciu o Wspólnotowe zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (projekt dokumentu)	<i>Poziomy dofinansowania wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną</i>
1.4 Ochrona własności przemysłowej wytworzonej w jednostkach naukowych mających siedzibę w Polsce	+	<i>Działanie podlega regułom pomocy publicznej</i>	-
1.5 Wzmocnienie potencjału kadrowego nauki	-	-	100%
Priorytet 2	Infrastruktura sfery B+R		
2.1 Rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym	+	<i>Działanie może podlegać regułom pomocy publicznej</i>	<i>Poziomy dofinansowania wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną</i>
2.2 Wsparcie tworzenia wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych	+	<i>Działanie może podlegać regułom pomocy publicznej</i>	<i>Poziomy dofinansowania wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną</i>
2.3 Inwestycje związane z tworzeniem infrastruktury informatycznej nauki.	+	<i>Działanie może podlegać regułom pomocy publicznej</i>	<i>Poziomy dofinansowania wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną</i>
Priorytet 3	Kapitał dla innowacji		
3.1 Inicjowanie działalności innowacyjnej	+	I etap – brak pomocy publicznej II etap – Program pomocowy w oparciu o	<i>brak pomocy publicznej - 100%</i> <i>Poziomy dofinansowania</i>

		<i>Wspólnotowe zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną lub o Wytyczne Wspólnotowe w sprawie pomocy państwa i kapitału podwyższonego ryzyka dla MSP</i>	wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną lub z Wytycznych Wspólnotowych w sprawie pomocy państwa i kapitału podwyższonego ryzyka dla MSP
3.2 Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka	+	Program pomocowy w oparciu o Wytyczne Wspólnotowe w sprawie pomocy państwa i kapitału podwyższonego ryzyka dla MSP	Poziomy dofinansowania wynikają z Wytycznych Wspólnotowych w sprawie pomocy państwa i kapitału podwyższonego ryzyka dla MSP
3.3 Tworzenie systemu ułatwiającego inwestowanie prywatnych oszczędności w MSP	+	<i>W przypadku gdy wsparcie będzie miało charakter pomocy publicznej, będzie udzielane zgodnie z zasadą de minimis</i>	Brak pomocy publicznej - 100% Pomoc de minimis – 100%
Priorytet 4	Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia		
4.1 Inwestycje w B+R w przedsiębiorstwach	+	Program pomocowy w oparciu o Wspólnotowe zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (projekt dokumentu)	Poziomy dofinansowania wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną
4.2 Kredyt technologiczny	+	Program pomocowy w oparciu o Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013	Poziomy dofinansowania wynikają z Wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013
4.3 Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym	+	Program pomocowy w oparciu o Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 Program pomocowy w oparciu o Wspólnotowe zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (projekt dokumentu)	Poziomy dofinansowania wynikają z Wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 oraz Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną
4.4 Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki	+	Program pomocowy w oparciu o Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013	Poziomy dofinansowania wynikają z Wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013
Priorytet 5	Dyfuzja innowacji		
5.1 Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym	+	Program pomocowy w oparciu o Wspólnotowe zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (projekt dokumentu) Program pomocowy w oparciu o Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 <i>Pomoc de minimis</i>	Poziomy dofinansowania wynikają z Wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 oraz Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną <i>Pomoc de minimis – 100%</i>
5.2 Wspieranie	-/+	<i>W przypadku gdy wsparcie będzie miało</i>	<i>Brak pomocy publicznej – 100%</i>

sieci proinnowacyjnych instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym		<i>charakter pomocy publicznej, będzie udzielane zgodnie z zasadą de minimis</i>	<i>Pomoc de minimis - 100%</i>
5.3 Wspieranie ośrodków innowacyjności	-	-	100%
5.4 Zarządzanie własnością intelektualną	+	Program pomocowy w oparciu o Wspólnotowe zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (projekt dokumentu) <i>Część wsparcia – brak pomocy publicznej</i>	<i>Poziomy dofinansowania wynikają z Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną</i> <i>Brak pomocy publicznej - 100%</i>
Priorytet 6	Polska gospodarka na rynku międzynarodowym		
6.1 System wsparcia promocji sprzedaży na JRE oraz promocji eksportu		<i>Część wsparcia – brak pomocy publicznej</i> <i>Pomoc de minimis</i>	<i>Brak pomocy publicznej - 100%</i> <i>Pomoc de minimis – 100%</i>
6.2 Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów oraz stref inwestycyjnych	-	-	-
6.3 Promocja turystycznych walorów Polski	-	-	100%
6.4 Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym	+	<i>W przypadku gdy wsparcie będzie miało charakter pomocy publicznej, będzie udzielane zgodnie z Wytycznymi w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013</i>	<i>Brak pomocy publicznej - 100%</i> <i>Poziomy dofinansowania wynikają z Wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013</i>
6.5 Wzmocnienie marki „Polska”	-		100%
Priorytet 7	-	-	100%
Priorytet 8	-	-	100%

Załącznik 11.3. Indykatywna tabela finansowa dla Programu wg priorytetów i lat (w mln euro¹¹⁷).

	Ogółem	Ogółem środki publiczne	Środki publiczne (UE + współfinansowanie krajowe)	Ogółem środki publiczne UE							Wkład krajowy na dofinansowanie ze środków publicznych			Prywatne
					NSRO	w tym			EFRROW	EFR	Budżet państwa	JST	Inne	
						EFRR	EFS	FS						
Ogółem	8241,05	8241,05	8241,05	7004,90	7004,90	7004,90					1236,16			
Priorytet 1	1314,27	1314,27	1314,27	1117,13	1117,13	1117,13					197,14			
2007	189,25	189,25	189,25	160,87	160,87	160,87					28,39			
2008	190,57	190,57	190,57	161,98	161,98	161,98					28,59			
2009	190,57	190,57	190,57	161,98	161,98	161,98					28,59			
2010	185,31	185,31	185,31	157,52	157,52	157,52					27,80			
2011	185,31	185,31	185,31	157,52	157,52	157,52					27,80			
2012	186,63	186,63	186,63	158,63	158,63	158,63					27,99			
2013	186,63	186,63	186,63	158,63	158,63	158,63					27,99			
Priorytet 2	1314,27	1314,27	1314,27	1117,13	1117,13	1117,13					197,14			
2007	189,25	189,25	189,25	160,87	160,87	160,87					28,39			
2008	190,57	190,57	190,57	161,98	161,98	161,98					28,59			
2009	190,57	190,57	190,57	161,98	161,98	161,98					28,59			
2010	185,31	185,31	185,31	157,52	157,52	157,52					27,80			
2011	185,31	185,31	185,31	157,52	157,52	157,52					27,80			
2012	186,63	186,63	186,63	158,63	158,63	158,63					27,99			
2013	186,63	186,63	186,63	158,63	158,63	158,63					27,99			
Priorytet 3	403,15	403,15	403,15	342,68	342,68	342,68					60,47			
2007	58,05	58,05	58,05	49,35	49,35	49,35					8,71			
2008	58,46	58,46	58,46	49,69	49,69	49,69					8,77			
2009	58,46	58,46	58,46	49,69	49,69	49,69					8,77			

¹¹⁷ Prezentowane kwoty ujęte zostały w cenach z 2004 r.

2010	56,84	56,84	56,84	48,32	48,32	48,32				8,53			
2011	56,84	56,84	56,84	48,32	48,32	48,32				8,53			
2012	57,25	57,25	57,25	48,66	48,66	48,66				8,59			
2013	57,25	57,25	57,25	48,66	48,66	48,66				8,59			
Priorytet 4	2760,05	2760,05	2760,05	2346,04	2346,04	2346,04				414,01			
2007	397,45	397,45	397,45	337,83	337,83	337,83				59,62			
2008	400,21	400,21	400,21	340,18	340,18	340,18				60,03			
2009	400,21	400,21	400,21	340,18	340,18	340,18				60,03			
2010	389,17	389,17	389,17	330,79	330,79	330,79				58,37			
2011	389,17	389,17	389,17	330,79	330,79	330,79				58,37			
2012	391,93	391,93	391,93	333,14	333,14	333,14				58,79			
2013	391,93	391,93	391,93	333,14	333,14	333,14				58,79			
Priorytet 5	834,00	834,00	834,00	708,90	708,90	708,90				125,10			
2007	120,10	120,10	120,10	102,08	102,08	102,08				18,01			
2008	120,93	120,93	120,93	102,79	102,79	102,79				18,14			
2009	120,93	120,93	120,93	102,79	102,79	102,79				18,14			
2010	117,59	117,59	117,59	99,95	99,95	99,95				17,64			
2011	117,59	117,59	117,59	99,95	99,95	99,95				17,64			
2012	118,43	118,43	118,43	100,66	100,66	100,66				17,76			
2013	118,43	118,43	118,43	100,66	100,66	100,66				17,76			
Priorytet 6	462,14	462,14	462,14	392,82	392,82	392,82				69,32			
2007	66,55	66,55	66,55	56,57	56,57	56,57				9,98			
2008	67,01	67,01	67,01	56,96	56,96	56,96				10,05			
2009	67,01	67,01	67,01	56,96	56,96	56,96				10,05			
2010	65,16	65,16	65,16	55,39	55,39	55,39				9,77			
2011	65,16	65,16	65,16	55,39	55,39	55,39				9,77			
2012	65,62	65,62	65,62	55,78	55,78	55,78				9,84			
2013	65,62	65,62	65,62	55,78	55,78	55,78				9,84			
Priorytet 7	823,53	823,53	823,53	700,00	700,00	700,00				123,53			
2007	118,59	118,59	118,59	100,80	100,80	100,80				17,79			
2008	119,41	119,41	119,41	101,50	101,50	101,50				17,91			
2009	119,41	119,41	119,41	101,50	101,50	101,50				17,91			
2010	116,12	116,12	116,12	98,70	98,70	98,70				17,42			
2011	116,12	116,12	116,12	98,70	98,70	98,70				17,42			

2012	116,94	116,94	116,94	99,40	99,40	99,40					17,54			
2013	116,94	116,94	116,94	99,40	99,40	99,40					17,54			
Pomoc Techniczna	329,64	329,64	329,64	280,20	280,20	280,20					49,45			
2007	47,47	47,47	47,47	40,35	40,35	40,35					7,12			
2008	47,80	47,80	47,80	40,63	40,63	40,63					7,17			
2009	47,80	47,80	47,80	40,63	40,63	40,63					7,17			
2010	46,48	46,48	46,48	39,51	39,51	39,51					6,97			
2011	46,48	46,48	46,48	39,51	39,51	39,51					6,97			
2012	46,81	46,81	46,81	39,79	39,79	39,79					7,02			
2013	46,81	46,81	46,81	39,79	39,79	39,79					7,02			

Załącznik 11.4. Ocena ex-ante oraz ocena spodziewanego efektu makroekonomicznego.
Załącznik 11.5. Ocena przewidywanego wpływu programu na środowisko.
Załącznik 11.6. Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Załączniki zostaną uzupełnione na dalszym etapie prac.

13. WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W PROGRAMIE

ARP S.A. – Agencja Rozwoju Przemysłu Spółka Akcyjna

BERD – nakłady podmiotów gospodarczych na działalność badawczą i rozwojową

BIN – Informacja dla Biznesu

BIZ – bezpośrednie inwestycje zagraniczne

BPO – business process offshoring

B+R – działalność badawczo-rozwojowa

B+RT – badania i rozwój technologiczny

CD – Centrum Doskonałości

CTT – Centrum Transferu Technologii

CZT – Centrum Zaawansowanych Technologii

EIC – Centrum Euro Info

EIT+ - Europejski Instytut Technologiczny +

EPO – Europejski Urząd Patentowy (*European Patent Office*)

GERD – nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową

GOW – gospodarka oparta na wiedzy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IBnGR – Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

ICT – technologie informacyjne i komunikacyjne (information and communication technologies)

IMP – Instytut Marki Polskiej

JBR – jednostki badawczo-rozwojowe

JRE – Jednolity Rynek Europejski

KBN – Komitet Badań Naukowych

KE – Komisja Europejska

KIG – Krajowa Izba Gospodarcza

KSFP – Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych

KSI – Krajowa Sieć Innowacji

KSU – Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw

MG – Ministerstwo Gospodarki

MGiP – Ministerstwo Gospodarki i Pracy

MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

MRR – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

MSP – małe i średnie przedsiębiorstwa

NBP – Narodowy Bank Polski

NOT – Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna

NPR – Narodowy Plan Rozwoju

NSRO – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia

NSS – Narodowa Strategia Spójności

OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organization for Economic Co-operation and Development)

OSR – ocena skutków regulacji

PAIiZ – Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych

PAN – Polska Akademia Nauk

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Phare - Poland and Hungary Assistance for Reconstructing of their Economies

PK – Punkt Konsultacyjny

PKB – produkt krajowy brutto

PO IG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

POT – Polska Organizacja Turystyczna

PSFP – Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych

RIF – Regionalna Instytucja Finansująca

RPO – Regionalny Program Operacyjny

RSI – Regionalne Strategie Innowacyjne

SAPARD - Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development

SITC – Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (Standard International Trade Classification)

SL – Strategia Lizbońska

SPO-WKP – Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006

Spółka z o.o. – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna

UE – Unia Europejska

UNCTAD – Konferencja Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju (United Nations Conference on Trade and Development)

UNESCO – Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization)

UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

UP RP – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

US PTO – Urząd Patentowy Stanów Zjednoczonych (United States Patent and Trade Office)

WEH – Wydział Ekonomiczno-Handlowy